

PARAURHEILUTAPAHTUMA SIDOSRYHMIEN SILMIN

**Tapaustutkimus European Para Youth Games 2022 -tapahtuman merkityksistä
sidosryhmille ja lähialueen toimijoille**

Viola Asunmaa

Liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu -tutkielma

Liikuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2023

TIIVISTELMÄ

Asunmaa, V. 2023. Paraurheilutapahtuma sidosryhmien silmin: tapaustutkimus European Para Youth Games 2022 -tapahtuman merkityksistä sidosryhmille ja lähialueen toimijoille. Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu -tutkielma, 77 s., 3 liitettä.

Tämän laadullisen tapaustutkimuksen tarkoituksena on selvittää European Para Youth Games 2022 -tapahtuman merkityksiä sidosryhmille, kuten järjestäjille ja yhteistyökumppaneille sekä lähialueen toimijoille. European Para Youth Games (EPYG) on nuorille vammaisurheilijoille järjestettävä kansainvälinen monilajikilpailu, joka järjestettiin Suomessa, Pajulahden liikuntakeskuksessa 27.6.–4.7.2022. Tutkimuksella halutaan lisätä ymmärrystä siitä, millaisia vaikutuksia paraurheilutapahtumilla on lähiympäristöönsä ja laajemmin yhteiskuntaan sekä siitä, millaisiksi eri sidosryhmät kokevat tapahtuman vaikutukset. Lisäksi tutkin, miksi yhteistyökumppanit tukevat tapahtumaa ja millaisia merkityksiä he tapahtumaan liittävät. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa uutta tietoa paraurheilutapahtumien vaikutuksista yhdenvertaisuuden edistämiseen ja vammaisten henkilöiden asemaan yhteiskunnassa.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakennettiin hyödyntäen Preussin (2007) ja Dicksonin ym. (2011) määritelmiä ja teoriaa urheilutapahtumien legacysta. Urheilutapahtuman legacylla tarkoitetaan suunniteltuja tai suunnittelemattomia, positiivisia tai negatiivisia, aineellisia tai aineettomia rakenteita, jotka ovat muodostuneet urheilutapahtuman ansiosta, mutta kestävät pidempään kuin itse tapahtuma (Preuss 2007, 211). Aiempi tutkimus paraurheilutapahtumien legacysta perustuu pääosin 2000-luvulla järjestettyihin paralympialaisiin ja niistä raportoituihin aineettomiin ja aineellisiin vaikutuksiin yhteiskuntaan. Viitekehys urheilusponsoroinnin ympärillä taas pohjautuu Alajan (2000) tutkimukseen. Tutkimuksen aineisto koostuu seitsemästä teemahaastattelusta, jotka on toteutettiin tapahtuman järjestäjätahoille, kolmelle tapahtuman yhteistyökumppanille, Lahden kaupungin liikuntapalveluille ja Lahden vammaisneuvostolle. Haastatteluisissa organisaatiot pohtivat EPYG 2022 -tapahtuman vaikutuksia ja sen merkitystä yhteiskunnan eri tasoille. Tutkimusaineisto luokiteltiin teoriasidonnaisesti ja teorian pohjalta pääluokiksi muodostuivat sponsoroitavan kohteen valinta, sponsoroinnin hyödyt yritykselle, tapahtuman aineettomat ja aineelliset vaikutukset sekä vaikutusten suunnitteleminen.

Järjestäjätahojen antamissa merkityksissä korostuivat muun muassa urheilijat, Suomen ja Pajulahden imago tapahtumanjärjestäjänä, paraurheilun profiilin nosto sekä yhdenvertaisuus esimerkiksi urheilumahdollisuuksissa. Yhteistyökumppanien antamissa merkityksissä läpileikkaavia teemoja taas olivat tapahtuman kanssa yhtenevät arvot, kuten paikallisuus ja urheilun tukeminen sekä verkostoituminen ja brändi-imagon parantaminen. Taloudellinen tai markkinoinnillinen hyöty ei ollut yrityksille yhteistyökumppanuudessa niinkään tärkeää. Lahden alueen toimijoiden mukaan Pajulahti on hyvä lisä alueelle, mutta siellä järjestettävien urheilutapahtumien toivottiin näkyvän enemmän lahtelaisille. Laajemmalla näkyvyydellä paraurheilutapahtumista voitaisiin saada aikaan suurempia hyötyjä esimerkiksi tapahtuman lähiympäristössä asuville vammaisille henkilöille.

Asiasanat: paraurheilu, paraurheilutapahtuma, urheilutapahtumat, legacy

ABSTRACT

Asunmaa, V. 2023. Para sport event from the stakeholders' point of view: A case study of meanings in organizing and sponsoring European Para Youth Games 2022. University of Jyväskylä, Master's thesis, Social Sciences of Sport, 77 pp. 3 appendices.

The purpose of this qualitative case study was to examine what kinds of meanings the organizers, sponsors, local disabled community, and other stakeholders give to organizing European Para Youth Games 2022 in Pajulahti, Finland. European Para Youth Games (EPYG) is an international, multi-sport event for young athletes with disabilities. The 2022 event took place in Pajulahti from 27.6. to 4.7.2022. The aim of this study is to increase the understanding of what kind of legacy para sport events have in their local surroundings and society, by studying how the stakeholders perceive its impact. Additionally, the aim is to study why the sponsors have chosen to support para sports and what meaning they give to the event. The study seeks to provide new knowledge on the impact of para sport events on enhancing equality and parity, and the social status of the disabled community.

The theoretical framework was based on Preuss' (2007) and Dickson's et. al. (2011, 295) definitions and theory about paralympic legacy. In the context of sport events, legacy means "all planned and unplanned, positive and negative, tangible and intangible structures created for and by a sport event that remain longer than the event itself" (Preuss 2007, 211). The framework for sport sponsorships was based mainly on Alaja's (2000) theory. The data was collected through seven thematic interviews of representatives of two organizing bodies, three sponsors, the providers of adapted sport at the city government of Lahti, and representatives of local assembly of persons with disabilities. The interviews focused on the stakeholder's experiences on the legacy of EPYG as well as their thoughts on how to extend the impacts of the event. The research data was analyzed using thematic analysis in a theory-based manner. The themes are choosing the sponsorships and the benefits of the sponsorship for the company, tangible and intangible impacts of the event, and the planning for the legacy.

This study indicated that the most important aspects for the organizing bodies when planning the event are the athletes, the image of Pajulahti and Finland as an event host, para sport's social status, and parity concerning, for example, sport facilities and possibilities. The stakeholders' reasons behind cooperating with EPYG were related to shared values, supporting the local community, networking with other companies in the area and improving company's brand. Benefitting financially or using sponsorship as a way of marketing was not that important for the companies. The organizations based in the region felt that Pajulahti is a valuable addition to Lahti area, but they hoped that sports events, like EPYG, would gain more visibility to the local citizens. Improved visibility could have wider positive impacts for the disabled community.

Key words: para sport, para sport event, sport event, event legacy

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	1
2	URHEILUTAPAHTUMAN LEGACY	3
2.1	Urheilutapahtuma	3
2.1.1	Paraurheiluliikkeen historiaa	5
2.1.2	European Para Youth Games tapahtumana	7
2.2	Urheilutapahtuman legacy	7
2.2.1	Paraurheilutapahtumien legacy.....	9
2.2.2	Urheilutapahtuman vaikutusten arviointi	12
2.2.3	Urheilutapahtumien arviointitutkimus Suomessa.....	14
3	PARAURHEILUTAPAHTUMAN VAIKUTUKSET YHTEISKUNTAAN.....	16
3.1	Infrastruktuuri	16
3.2	Urheilun harrastaminen	17
3.3	Tietoisuus ja asenteet.....	19
3.4	Maan ja kaupungin imago – paikallisesti ja kansainvälisesti	23
3.5	Vaikutusten suunnitteleminen	24
4	URHEILUTAPAHTUMAN SPONSOROINTI.....	26
4.1	Sponsoroinnin määrittely.....	26
4.2	Sponsoroitavan kohteen valinta.....	27
4.3	Sponsoroinnin tavoitteet ja hyödyt yritykselle	28
4.4	Sponsoroinnin riskit yritykselle.....	30
4.5	Yhteiskuntavastuun toteuttaminen urheilusponsoroinnin avulla.....	30
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	33
5.1	Tutkimuskysymykset.....	33
5.2	Tieteenfilosofiset lähtökohdat ja tutkijan esiymmärrys.....	33

5.3	Tapaustutkimuksen aineisto	34
5.3.1	Aineistonkeruu.....	35
5.3.2	Menetelmän haasteet ja eettiset näkökohdat	38
5.4	Aineiston analyysi ja luokittelu	39
6	TULOKSET.....	43
6.1	Tapahtuman merkitykset sidosryhmille ja vaikutukset Lahden alueella	43
6.1.1	Tapahtuman vaikutus alueen esteettömyyteen	43
6.1.2	Tapahtumien merkitys paraurheilun rahoitukselle	45
6.1.3	Tapahtuma saattaa innostaa urheilemaan	46
6.1.4	Tietoisuuden lisääntyminen tapahtuman myötä	48
6.1.5	EPYG:n uskotaan vaikuttaneen myönteisesti alueen imagoon	51
6.1.6	Vaikutusten huomioiminen tapahtuman suunnittelussa	52
6.2	Yhteistyökumppanien antamat merkitykset tapahtumalle.....	55
6.2.1	Yhteistyökumppanuuden tavoitteet ja hyödyt yritykselle	56
6.2.2	EPYG valittiin sponsoroinnin kohteeksi muun muassa arvojen takia.....	58
6.3	Tapahtuman vaikutusten arviointi	60
7	POHDINTA.....	62
7.1	Johtopäätökset	62
7.2	Tutkimuksen arviointi.....	66
7.3	Jatkotutkimustarpeita	68
	LÄHTEET	70
	LIITTEET	
	Liite 1: Tiedote tutkimuksesta	
	Liite 2: Tietosuojailmoitus haastateltaville	
	Liite 3: Teemahaastattelun runko	

1 JOHDANTO

Suurten urheilutapahtumien oikeutus on puhututtanut julkisessa keskustelussa viime aikoina muun muassa niiden kustannusten, ilmastokriisin, korruption ja ihmisoikeuksien takia (ks. Ward 2022; Yle 2021). Urheilutapahtumiin käytetään paljon julkista rahaa, mutta jääkö niistä yhteiskunnalle mitään muuta kuin kielteisiä vaikutuksia? Jotta suuret urheilutapahtumat säilyttäisivät yleisen hyväksyttävyyden tulevaisuudessa, täytyy niihin liittyvien prosessien olla läpinäkyviä ja tapahtumien vaikutuksia yhteiskuntaan tutkia ja raportoida tarkemmin, usealla eri osa-alueella. Suur tapahtumien vaikutusten tutkiminen on tärkeää tulevien tapahtumien kehittämisen ja yhteiskunnallisten hyötyjen levittämisen kannalta (ks. Preuss 2007, 286). Suomessa järjestettyjen urheilutapahtumien vaikutuksista on tehty joitain tutkimuksia viime vuosina, mutta lisää tutkimusta tarvitaan (ks. Suomen Hiihtoliitto 2017; Suomen Olympiakomitea 2018, 16). Etenkin suomalaisista paraurheilutapahtumista tehty tutkimus on vähäistä.

Kansainvälisessä tutkimuksessa urheilutapahtumien vaikutuksista yhteiskuntaan puhutaan tapahtuman legacyna, eli niinä asioina, joita tapahtuma jättää jälkeensä yhteiskuntaan ja järjestäjämäärälle. Usein legacyyn mielletään taloudellinen näkökulma, mutta sillä voidaan tarkoittaa myös aineettomia vaikutuksia ja erilaisten kaupunkirakenteiden kehittymistä, kuten järjestäjämäärän imagon parantamista tai verkostojen luomista. Suunnitelmat ja tavoitteet legacyn varalle vaikuttavat nykyään muun muassa olympialaisten järjestäjämäärän valintaan; Jotta kisaisännöisyys myönnetään, tulee järjestäjämäärän pystyä minimoimaan kielteiset vaikutukset ja maksimoimaan hyödyt (ks. IPC 2007 34; Gold & Gold 2007, 140). Kansainvälinen Olympiakomitea (KOK) ja Kansainvälinen Paralympiakomitea (IPC) myös markkinoivat suur tapahtumia mahdollisille järjestäjäkaupungeille ja muille sidosryhmille myönteisten vaikutusten avulla. Kuitenkin ilman kattavaa tutkimusta vaikutuksista, legacylla on vaarana jäädä vain myyntipuheiden ja sanahelinän tasolle. (Dickson ym. 2011, 297, 299) Tarkastelen legacya ja sen ulottuvuuksia tarkemmin alaluvussa 2.2.

Tämän laadullisen tapaustutkimuksen tarkoituksena on selvittää European Para Youth Games 2022 -tapahtuman merkityksiä sidosryhmille, kuten järjestäjille ja yhteistyökumppaneille sekä lähialueen toimijoille. EPYG-tapahtuma on nuorille vammaisurheilijoille järjestettävä kansainvälinen monilajikilpailu, joka järjestettiin Pajulahdessa 27.6.–4.7.2022. Tutkimuksella halutaan lisätä ymmärrystä siitä, millaisia vaikutuksia paraurheilutapahtumilla on

järjestäjäkaupunkiin ja laajemmin yhteiskuntaan sekä siitä, millaisiksi eri sidosryhmät kokevat tapahtuman vaikutukset. Lisäksi tutkin, miksi yhteistyökumppanit tukevat tapahtumaa ja millaisia merkityksiä he tapahtumaan liittävät. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa uutta tietoa paraurheilutapahtumien vaikutuksista yhdenvertaisuuden edistämiseen ja vammaisten henkilöiden asemaan yhteiskunnassa. Sain ehdotuksen tähän tutkimusaiheeseen Suomen Paralympiakomitealta.

Tämä tutkimus sijoittuu liikunnan yhteiskuntatieteiden alalle, sillä tutkin urheilutapahtumaa, sen merkityksiä ja vaikutuksia yhteiskuntaan. Lisäksi tarkastelen urheilutapahtuman sponsorointia, joka on yleinen tutkimusaihe liikunnan yhteiskuntatieteissä. Yhteiskunnallisista teemoista tämä tutkimus käsittelee yhdenvertaisuutta ja vammaisten henkilöiden asemaa yhteiskunnassa sekä sitä, miten vammaisliikunta ja -urheilutapahtumat siihen mahdollisesti vaikuttavat. Kansainvälisen Paralympiakomitean tavoitteena on tehdä maailmasta yhdenvertaisempi paikka ja vauhdittaa sosiaalista muutosta paraurheilun avulla. Järjestön globaalilla vaikuttamisella ja tapahtumien järjestämisellä pyritään esimerkiksi muuttamaan vammaisuuteen liittyviä asenteita, vaikuttamaan lainsäädäntöön ja luomaan inklusiivisempi yhteiskunta kaikille. Lisäksi on tärkeää, että paraurheilutapahtumien positiivisia vaikutuksia yhteiskuntaan selvitetään. (IPC Strategic Plan 2023–2026) Vaikka tässä tutkimuksessa perehdytään vain yhteen tapahtumaan, on tätä tarkoitus voida soveltaa myös muihin paraurheilutapahtumiin ja niiden kehittämiseen tulevaisuudessa.

Luvussa kaksi perehdyn tämän tutkimuksen keskeisiin käsitteisiin: paraurheiluun ja urheilutapahtumien legacyyn. Sen jälkeen tarkastelen urheilutapahtumien legacysta tehtyä aiempaa tutkimusta. Esittelemäni tutkimus pohjautuu pääosin olympialaisiin ja paralympialaisiin, sillä niitä on tutkittu suur tapahtumista eniten. Olympialaisiin verrattuna paralympialaisten vaikutuksista tehty tutkimus on kuitenkin vähäistä. Tarkasteltavat vaikutukset olen valinnut legacyn määritelmien pohjalta ja siten, että niitä voi tarkastella myös EPYG-tapahtuman kontekstissa ja ne ovat relevantteja tapahtuman eri sidosryhmille. Luvussa neljä perehdyn aiempaan tutkimukseen sponsoroinnista ja urheilun yhteistyökumppanuuksista, sillä tämän tutkimuksen yksi tavoite on selvittää EPYG-tapahtuman yhteistyökumppaneiden syitä tukea tapahtumaa. Luvussa viisi käyn läpi tutkimuksen toteutuksen eri vaiheet ja kerron aineiston keruusta ja sen analyysistä. Lopuksi esittelen tutkimuksen tulokset ja pohdin tutkimuksen onnistumista sekä jatkotutkimustarpeita aiheeseen liittyen.

2 URHEILUTAPAHTUMAN LEGACY

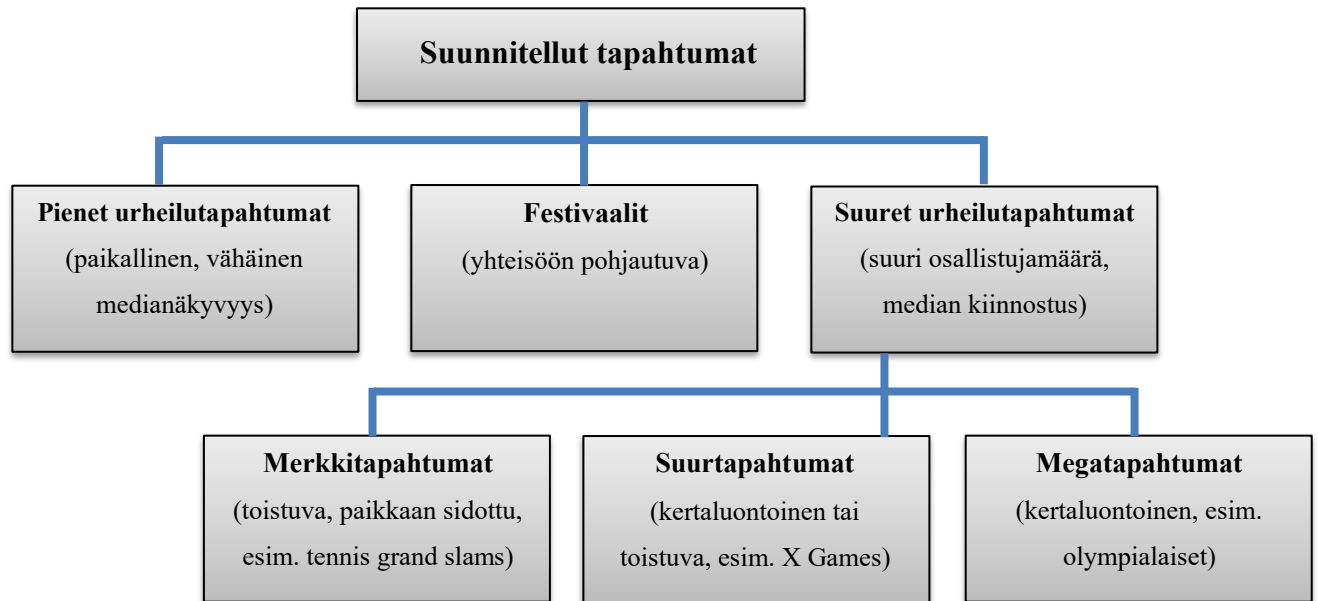
Urheilutapahtumia ja niiden legacya on määritelty eri tavoin eri tutkijoiden toimesta (ks. esim. Gratton & Preuss 2008, 1923; Parent & Smith-Swan 2013, 3; Preuss 2007, 207). Kerron seuraavaksi tämän tutkimuksen keskeisten käsitteiden, urheilutapahtumien, paraurheilun ja legacyn, eri määritelmistä. Käsitteiden määrittelemisen jälkeen tarkastelen urheilutapahtuman vaikutusten arviointia ja siinä esiintyviä haasteita. Luvun lopuksi kerron tutkimuksen kohteena olevasta EPYG-tapahtumasta ja tämän tutkimuksen asemoitumisesta tapahtumaan nähden.

2.1 Urheilutapahtuma

Kaikkia tapahtumia yhdistää niiden yksilöllisyys ja tilapäisyys: tapahtuma alkaa ja päättyy. Rajallinen kesto aiheuttaa sen, ettei yksittäistä tapahtumaa ole mahdollista kokea enää uudelleen. Jokaisessa urheilutapahtumassa on oma yksilöllinen ilmapiirinsä, vaikka jotkin urheilutapahtumat toistuvatkin esimerkiksi vuosittain. Yksilöllinen ilmapiiri muodostuu tapahtuman kestosta, olosuhteista, ohjelmasta, henkilökunnasta ja tietysti osallistujista. (Getz 1997, 4) Urheilutapahtumien suuri määrä ja niiden moninaisuus tekevät urheilusta yhden tapahtumien suurimmista toimialoista: urheilutapahtumat ulottuvat suunnittelemattomista ruohonjuuritapahtumista aina tarkoin suunniteltuihin, kansainvälisiin megatapahtumiin saakka (Getz 1997, 4; Graham ym. 2001, 5; Masterman 2011, 538). Etukäteen suunniteltavissa olevia suurtapahtumia voidaan mieltää projekteiksi (Emery 2001; Parent & Smith-Swan 2013, 3).

Yleisimmin tapahtumat luokitellaan niiden koon, keston ja maantieteellisen sijainnin mukaan. Suunnitellut tapahtumat voidaan jakaa kuvan 1 mukaisesti pieniin tapahtumiin, festivaaleihin ja suuriin tapahtumiin. Suuret tapahtumat jakautuvat edelleen merkki-, suur- ja megatapahtumiin. (Parent & Smith-Swan 2013, 3–4) Getzin (1997, 4–6) luokittelu on hyvin samankaltainen, sillä hän jakaa eri alojen tapahtumat erityis-, merkki- ja megatapahtumiin. Erityistapahtumilla hän tarkoittaa kertaluontoisia tai epäsäännöllisesti järjestettäviä tapahtumia, jotka ohjelmansa tai järjestelyjen puolesta poikkeavat organisaation ”normaaleista” tapahtumista. Merkkitapahtumiksi taas mielletään säännöllisesti ja usein samassa paikassa järjestettävät tapahtumat, joilla on suuri merkitys järjestäjäkaupungin tai -maan imagolle, perinteille ja houkuttelevuudelle. Tapahtuman saama mediahuomio ja myönteinen julkisuuskuva voi auttaa järjestäjäaluetta rakentamaan kilpailuetuaan globaalisti.

Megatapahtumat, kuten olympialaiset, puolestaan tuottavat järjestäjäalueelle ainutlaatuisen paljon turismia, mediahuomiota ja taloudellisia vaikutuksia. Megatapahtuman määritelmä on kuitenkin ajassa muuttuva, sillä median kasvun myötä jotkin tapahtumat voivat olla hyvinkin merkityksellisiä ja saada suuren mediahuomion globaalisti, vaikka tapahtuma ei saisikaan suuria ihmismassoja liikkeelle. (Getz 1997, 4–6)

KUVA 1. Suunniteltujen urheilutapahtumien luokittelu mukailten (Masterman 2011, 539; Parent & Smith-Swan 2013, 4).

Urheilutapahtumat voidaan luokitella myös katsojakeskeisiin ja osallistujakeskeisiin tapahtumiin (Graham ym. 2001, 5). Esimerkiksi jalkapallon MM-kilpailut ja muut tunnetut megatapahtumat ovat katsojakeskeisiä, sillä tapahtuma järjestetään pitkälti yleisöä ajatellen. Osallistujakeskeisiä urheilutapahtumia taas voisivat olla esimerkiksi jotkin harrastelijajoukkueiden turnaukset, joihin ei edes tavoitella katsojia. Lisäksi Grahamin ym. (2001, 10) mukaan on olemassa oma kategoriansa myös televisiointia varten tehdyille tapahtumille, joihin voidaan lukea esimerkiksi X Games. Tällaiset tapahtumat on tehty jo alun perin televisioystävällisiksi, jolloin niitä voi olla jopa helpompaa seurata ruudun välityksellä kuin paikan päällä.

Katson EPYG-tapahtuman kuuluvan suur tapahtumien kategoriaan, sillä tapahtuma on kansainvälinen, mutta ei paikkaan sidottu, se kiinnostaa monia tahoja – media mukaan lukien – ja jättää jälkeensä hyötyjä järjestäjäalueelle. Tällaisista suur tapahtumista on usein kilpailua eri järjestäjätahojen kesken, sillä ne on helpommat järjestää kuin megatapahtumat, mutta niistä voi saada kuitenkin samoja hyötyjä kuin isommista tapahtumista. Suur tapahtumien osallistujamäärät ovat yleensä myös suurin piirtein samoja kuin megatapahtumissa. (ks. Parent & Smith-Swan 2013, 4)

2.1.1 Paraurheiluliikkeen historiaa

Paraurheilu on saanut alkunsa toisen maailmansodan jälkeen, kun sodassa loukkaantuneita ja selkäydinvamman saaneita alettiin kuntouttamaan urheilun avulla Englannissa. Stoke Mandevillen sairaalassa selkäydinvammoihin erikoistunut lääkäri Ludwig Guttmann uskoi, että vamman kanssa on mahdollista selvitä ja toimia yhteiskunnassa. Hän ajatteli, että urheilu auttaa potilaita sekä fyysisesti että psyykkisesti. Urheilun avulla kuntouttaminen antoi potilaille toivoa ja lisäsi oman arvon tunnetta. Se muutti myös asenteita yhteiskunnassa ja näytti, että selkäydinvammaiset voivat osallistua yhteiskunnan toimintoihin ja suorittaa tehtäviä, joihin suurin osa vammaisista ei kyennyt. (Brittain 2018, 126–127)

Selkäydinvammaisten kuntoutusohjelmaan kuului muun muassa jousiammuntaa, sillä se lisäsi potilaiden ylävartalon voimaa ja auttoi tasapainon löytämisessä. Jousiammunnassa selkäydinvammaiset pystyivät myös tasapuolisesti kilpailemaan toisiaan vastaan. Myöhemmin sairaalalla alkoi vierailia jousiammuntaseuroja, joihin selkäydinvammaiset pääsivät jäseniksi. Tämä oli tärkeä askel vammaisten integroimisessa muuhun väestöön. (Brittain 2018, 128) Guttmannin kuntoutusohjelma johti lopulta Stoke Mandeville Games -nimisten kilpailujen järjestämiseen vuonna 1948 (Suomen Paralympiakomitea, s.a.). Kilpailut kasvoivat nopeasti 1950-luvulla, jolloin lisääntyi paitsi osallistujamaiden myös kilpailtavien lajien määrä. Guttmann vertasi Stoke Mandeville Games -tapahtumaa olympialaisiin, jotta urheilijoiden motivaatio kasvaisi ja tapahtuma saisi lisää mediahuomiota ympäri maailmaa. Vuonna 1949 Guttmann sanoikin puheessaan, että jonain päivänä tapahtuma tunnistettaisiin selkäydinvammaisten olympialaisiksi. (Brittain 2018, 129–130)

Kun Guttmannin kuuluisuuteen jäänestä puheesta oli kulunut 11 vuotta, ensimmäiset paralympialaiset järjestettiin Roomassa olympialaisten yhteydessä vuonna 1960. Silloin kilpailtiin ainoastaan kuudessa lajissa ja osallistua saivat vain selkäydinvammaiset urheilijat. Vuonna 1976 osallistujien joukkoa kasvatettiin, kun myös näkövammaiset ja amputoidut urheilijat otettiin mukaan. CP- ja kehitysvammaiset urheilijat pääsivät osallistumaan myöhemmin, 1980- ja 90-luvuilla. Nykyään eri lajeilla on omat vaatimuksensa siitä, mitkä vammat soveltuvat mihinkin lajeihin. (Suomen Paralympiakomitea s.a.)

Tänä päivänä paralympialaiset ovat maailman suurin paraurheilutapahtuma ja toiseksi suurin monilajinen urheilutapahtuma olympialaisten jälkeen. Tosin vuonna 2000 tapahtumien välille sidottiin operatiivinen kumppanuus, joten joidenkin mittareiden mukaan ne lasketaan samaksi tapahtumaksi (Misener ym. 2013, 329). Paralympialaiset järjestetään olympialaisten yhteydessä neljän vuoden välein, kesä- ja talviparalympialaiset erikseen. Kesäparalympialaisissa kilpaillaan 22 lajissa ja talviparalympialaisissa kuudessa lajissa (Suomen Paralympiakomitea s.a.). Tokion 2020 paralympialaisiin osallistui noin 4500 urheilijaa 162:sta eri maasta ja ne kestivät 12 päivää (IPC s.a.).

Vuosien saatossa paralympialaiset ja muutkin paraurheilutapahtumat ovat kehittyneet paljon. Ne ovat alkaneet yhä enemmän muistuttamaan ei-vammaisten urheilutapahtumia, sillä kilpailu mitaleista on koventunut, paraurheilutapahtumien arvo on noussut ja sekä lajeja että urheilijoita on otettu mukaan aiempaa enemmän. Vaikkakin moni asia on ajan saatossa parantunut, paraurheilutapahtumiin liittyy kaksi isoa haastetta. Ensimmäinen haaste on vammaisten henkilöiden eriarvoinen huomioiminen riippuen henkilön vammasta. Esimerkiksi pyörätuolilla liikkuville on paljon kilpailuja ja ne lajit saavat paljon medianäkyvyyttä, mutta urheilijat, joilla on vaikkapa oppimisvaikeuksia, kokevat kilpailemisen vaikeaksi yleisen hyväksynnän puutteen takia. (Grey-Thompson 2007, Goldin & Goldin 2007, 140 mukaan) Toinen haaste on paraurheilutapahtumien jääminen muiden urheilutapahtumien varjoon. Vaikkakin esimerkiksi paralympialaiset ovat kasvattaneet suosiotaan viime vuosina (IPC 2021), jäävät ne silti vielä kauas olympialaisten osallistuja- ja yleisömääristä, medianäkyvyydestä ja sponsoreista. Tällöin tapahtumien välinen vertailu on vaikeaa. (ks. Buchholz 2021; Gold & Gold 2007, 140–141; Mainichi Japan 2021)

2.1.2 European Para Youth Games tapahtumana

European Para Youth Games (EPYG) on kansainvälinen, monia lajeja sisältävä kilpaurheilutapahtuma nuorille vammaisurheilijoille. EPYG on osa Euroopan Paralympiakomitean (EPC) nuorten ohjelmaa, jonka tavoitteena on tarjota innostavia ja inspiroivia tapahtumia, kehittää paralympialiikettä, kannustaa nuoria urheilijoita paraurheilun pariin ja saavuttamaan omaa kilpailullista huippuaan. Lisäksi ohjelman tavoitteena on sitouttaa katsojia paraurheiluun ja viihdyttää heitä. EPYG on monille nuorille urheilijoille ensimmäinen askel ammattuurheilijan uralla ja monet EPYG:ssa kilpailleet ovatkin myöhemmin edustaneet maataan muissakin kansainvälisissä kilpailuissa. (EPYG 2022 s.a.)

Vuoden 2022 EPYG-tapahtuma järjestettiin Pajulahdessa 27.6.–4.7.2022 jo toistamiseen. Aiemmin Pajulahti järjesti samaisen tapahtuman kesällä 2019. Vuoden 2022 tapahtuma oli määrä järjestää vuonna 2021, mutta sitä siirrettiin vuodelle eteenpäin COVID-19 pandemian takia. Ensimmäisen kerran EPYG järjestettiin vuonna 2011 Tšekissä ja sen jälkeen tapahtuma on järjestetty vuosina 2012, 2015 ja 2017 eri maissa, kunnes se rantautui Suomeen vuonna 2019. (EPYG 2022 s.a.) Pajulahdessa heinäkuussa 2022 järjestetyt kilpailut olivat yhdet EPYG-historian suurimmista, koska siellä kilpaili 415 urheilijaa kahdeksassa eri lajissa (EPC 2022).

2.2 Urheilutapahtuman legacy

Urheilutapahtumien kontekstissa legacy-käsitteellä viitataan siihen perintöön ja niihin vaikutuksiin, jotka tietty urheilutapahtuma jättää sen järjestäjäkaupungille, -maalle ja koko yhteiskunnalle. Legacya on määritelty aiemmassa kirjallisuudessa eri tavoin eri tutkijoiden toimesta (Gratton & Preuss 2008, 1923). Tarkastelen seuraavaksi sekä Preussin (2007, 211) että Dicksonin ym. (2011, 295) määritelmiä legacysta, sillä niissä legacy määritellään erilaisten ulottuvuuksien, kuten aineellisten ja aineettomien vaikutusten kautta. Suoraa suomennosta legacylle urheilutapahtuman kontekstissa ei ole, mutta sen voi ymmärtää tapahtuman perintönä ja asioina, jotka ovat jääneet ”elämään” tapahtuman jälkeen (ks. Gilbert ja Legg 2011, 5). Käytän tässä tutkimuksessa legacysta myös sanaa ”vaikutukset”.

Suurten urheilutapahtumien legacysta on kirjoitettu paljon, mutta silti selvä määritelmä legacy-käsitteelle puuttuu (Preuss 2007, 207). Käsitettä on vaikeaa määritellä, koska siihen liittyvä

tutkimus on monitieteistä, ja sitä on tehty sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti. Lisäksi käsitteeseen sisältyy kulttuurisia konteksteja, joihin vaikuttavat esimerkiksi tapahtuman suuruus, järjestäjäkaupunki ja -maa. (Misener ym. 2013, 330) Kansainvälinen Olympiakomitea käyttää event legacy -käsitettä puhuessaan olympialaisten ja paralympialaisten vaikutuksista yhteiskuntaan (Gratton & Preuss 2008, 1923). KOK ja IPC saavatkin määritellä legacy-käsitteen heille parhaiten sopivalla tavalla, koska mitään vakiintunutta tieteellistä määritelmää käsitteelle ei ole (Gilbert & Legg 2011, 4).

Urheilutapahtumien legacy-käsitettä on määritelty jaotteleamalla vaikutuksia erilaisiin ulottuvuuksiin. Preuss (2007, 211) on määritellyt legacy-käsitteen jakamalla vaikutukset viiteen eri ulottuvuuteen:

1. aineelliset/aineettomat,
2. suunnitellut/suunnittelemattomat,
3. myönteiset/kielteiset,
4. aika, joka kestää vaikutusten näkymiseen ja
5. se maantieteellinen alue, johon vaikutuksia ulottuu.

Legacylla tarkoitetaan siis suunniteltuja tai suunnittelemattomia, myönteisiä tai kielteisiä, aineellisia tai aineettomia rakenteita, jotka ovat muodostuneet urheilutapahtuman ansiosta, mutta kestävät pidempään kuin itse tapahtuma (Preuss 2007, 211). Dickson ym. (2011, 295) taas määrittelevät legacy-käsitettä jaotteleamalla sen kuuteen eri kategoriaan: talouteen, harrastamiseen, infrastruktuuriin, ympäristöön, kaupunkirakenteeseen, liikenteeseen ja sosiaaliseen pääomaan.

Urheilutapahtumat voivat vaikuttaa yhteiskuntaan lyhytaikaisestikin, mutta legacylla tarkoitetaan vain pitkällä aikavälillä näkyviä vaikutuksia. Lyhytaikaista muutosta esimerkiksi järjestäjäkaupungin taloudessa ei siis vielä voi laskea legacyksi, vaan talouden kehitystä tulee seurata pidemmän ajan. Pitkäaikaisiin muutoksiin vaaditaan, että kaupungin rakenteet jollain tavalla kehittyvät urheilutapahtuman takia. Nämä rakenteet voivat olla 'pehmeitä', kuten verkostoituminen ja kulttuuriset muutokset, tai 'kovia', kuten infrastruktuurin muutokset. Esimerkiksi Barcelonan vuoden 1992 olympialaisten ja paralympialaisten ansiosta kaupungin infrastruktuuri muuttui paljon turistiystävällisemmäksi, kun rakennettiin hotelleja ja museoita sekä uudistettiin kaupunkirakennetta. (Preuss 2007, 208, 213) Rion 2016 olympialaisissa taas

kävi päinvastoin, sillä Rion maine kauniina ja ainutlaatuisena kaupunkina tahriintui kilpailujen myötä. Tapahtuman uutisoinnissa tuli ilmi kaupungin useat epäkohdat, kuten väkivaltaisuus, epätasa-arvo, ilmansaasteet ja korruptio. (Zimbalist 2017, 222)

Legacy tulee ottaa jo suunnitteluvaiheessa huomioon, jotta tapahtuman vaikutuksista saataisiin pitkäkestoisia. Tehokkaan suunnittelun avulla tapahtuman negatiivisia vaikutuksia voidaan minimoida ja hyötyjä maksimoida (Masterman 2009, 84). Legacyn osa-alueista voidaan ottaa suunnittelussa huomioon esimerkiksi sosio-kulttuuriset vaikutukset, kuten yksilöiden sosiaaliset tarpeet ja yhteisöllisyyden ja inklusion kehittäminen yhteisössä. Urheilutapahtumia voidaan hyödyntää myös poliittisten tavoitteiden saavuttamiseen tai yhteiskunnan kehittämiseen, esimerkiksi paikallisten tietoisuutta lisäämällä. Lisäksi suunnitteluvaiheessa voidaan huomioida taloudellisia, ympäristöllisiä, infrastruktuuriin ja kaupunkirakenteeseen liittyviä vaikutuksia. (Masterman 2011, 543–549)

2.2.1 Paraurheilutapahtumien legacy

Paraurheilutapahtumien legacya on tutkittu lähinnä vain paralympialaisten yhteydessä, vaikkakin se on myös pitkään sivuutettu ja jätetty huomioimatta paralympialaisista tehdyissä tutkimuksissa (Gilbert & Legg 2011; Misener ym. 2013, 329). Paralympialaisten legacy-käsitteen määritelmä on lähes sama suurten urheilutapahtumien legacyn määritelmän kanssa, mutta jotkin tarkasteltavat vaikutukset eroavat esimerkiksi olympialaisten vaikutuksista. Sovellan tässä tutkimuksessa paralympialaisten legacyn määritelmää EPYG-tapahtumaan kontekstiin. Annan seuraavaksi esimerkkejä vaikutuksista, joita paraurheilutapahtumien avulla on aiemmin pyritty saavuttamaan.

IPC:n (2007, 34) mukaan paralympialaisten keskeisimpiä tavoitteita ovat vammaisten henkilöiden aseman parantaminen, sosiaalisen kehityksen vauhdittaminen sekä myönteisen ja pitkäaikaisen ”perinnön” jättäminen, mikä hyödyttää paitsi järjestäjämaata, myös muita maita maailmanlaajuisesti. IPC, paikallinen Paralympiakomitea ja paralympialaisten järjestäjäkomitea ovat yhdessä vastuussa yhteiskunnallisten vaikutusten huomioimisesta tapahtuman suunnitteluvaiheessa. Järjestäjäkaupungille asetetut yhteiskunnalliset tavoitteet liittyvät seuraaviin osa-alueisiin:

- Esteettömät olosuhteet sekä urheilun harrastamisessa että ylipäättään koko kaupungin infrastruktuurissa.
- Vammaisurheilun organisaatioiden ja rakenteiden kehittäminen sekä harraste- että huippu-urheilutasolla.
- Asenteelliset muutokset vammaisia henkilöitä ja heidän kyvykkyyttään kohtaan sekä heidän itsetuntonsa parantaminen.
- Vammaisten henkilöiden täydellinen integroituminen sosiaaliseen elämään ja heidän täyden potentiaalinsa esiin tuominen urheilun lisäksi muillakin elämän osa-alueilla. (IPC Handbook 2007, 34)

Olympialaisten ja paralympialaisten isännöinnin hakuprosessin viimeisessä vaiheessa hakijan täytyy muun muassa vastata kysymyksiin paralympialaisten legacyn suunnittelemisesta, kuten esteettömistä majoituksesta ja suorituspaikoista sekä valtaväestön tietoisuuden lisäämisestä. Kun Lontoo haki vuoden 2012 isännöintä, se teki suunnitelman, jossa paralympialaiset otettiin huomioon kattavasti, ja lopulta KOK myönsi Lontoolle kisojen isännöinnin. (Gold & Gold 2007, 140) Lontoon suunnitelmassa paralympialaisten varalle oli seuraavaa:

- Olympiakylän rakentaminen kaikkien saavutettavaksi.
- Medianäkyvyyden maksimoiminen, etenkin BBC:n televisio- ja radiokanavilla.
- Olympialaisten ja paralympialaisten suunnittelun yhdenmukaistaminen.
- Kilpailujen työvoiman kouluttaminen noudattamaan inklusion periaatteita.
- Paralympialaisten arvojen mukaisten toimintaperiaatteiden luominen.
- Erityisryhmiin kuuluvien henkilöiden rekrytoiminen vapaaehtoisiksi.
- Paralympialaisten mainostaminen ympäri Iso-Britanniaa.
- Kulttuurisen ohjelman luominen niin, että mukana on myös erityisryhmiin kuuluvia henkilöitä. (LOCOG 2007)

Paralympialaiset voivat jättää jälkeensä monia erilaisia vaikutuksia järjestäjäkaupungille ja -maalle. Vaikutusten erilaiset ulottuvuudet tulevat näkyviksi English Federation of Disability Sport (EFDS) -järjestön toteuttamassa kyselyssä, jossa englantilaisilta kysyttiin muun muassa Lontoon 2012 olympialaisten ja paralympialaisten merkittävintä vaikutusta. Tuloksista ei pystytty nostamaan yhtä selkeintä tapahtuman aiheuttamaa muutosta tai vaikutusta, sillä vastaajien mielipiteet jakautuivat hyvin tasaisesti. Eniten ääniä saivat urheilun lisääntyneet

rahoitus, vammaisten henkilöiden lisääntynyt media- ja uutisnäkyvyys, urheilun kuuluminen kaikille ja urheiluun osallistuminen aiempaa innokkaammin. (EFDS 2012, 10)

Tässä tutkimuksessa käytän legacysta Preussin (2007, 211) määritelmää, jonka mukaan legacylla tarkoitetaan suunniteltuja tai suunnittelemattomia, myönteisiä tai kielteisiä, aineellisia tai aineettomia rakenteita, jotka ovat muodostuneet urheilutapahtuman ansiosta, mutta kestävät pidempään kuin itse tapahtuma. Hyödynnän myös Dicksonin ym. (2011, 295) tekemää legacyn jaottelua eri ulottuvuuksiin, kuten talouteen, urheilun harrastamiseen, infrastruktuuriin, ympäristöön ja sosiaaliseen pääomaan. Suomennan legacyn urheilutapahtumasta tai sen järjestämisestä aiheutuneiksi vaikutuksiksi. Joissain konteksteissa käytän myös legacy-sanaa, sillä vaikutus-termi ei aina tarkoita täysin samaa asiaa. Perintö-sanaa en käytä, koska se ei ole suomen kielessä vakiinnuttanut paikkaansa kuvamaan esimerkiksi tapahtumien vaikutuksia.

Legacyn eri ulottuvuuksista keskityn infrastruktuuriin, tietoisuuden lisäämiseen, harrastamiseen ja järjestäjämaan ja kaupungin imagoon. Valitsin nämä ulottuvuudet tarkastelun kohteiksi Preussin (2007, 211) ja Dicksonin ym. (2011, 295) legacyn määritelmien pohjalta ja koska niistä on tehty paljon aiempaa tutkimusta (ks. Misener ym. 2013). Lisäksi näiden vaikutusten voidaan ajatella olevan merkityksellisiä EPYG-tapahtuman eri sidosryhmille ja Pajulahden lähialueelle. Valitsemistani ulottuvuuksista tarkastelen sekä niiden myönteisiä ja kielteisiä että suunniteltuja ja suunnittelemattomia vaikutuksia (ks. Preuss 2007, 211).

Vaikka suurten urheilutapahtumien legacyn yksi tutkituimmista ulottuvuuksista on taloudessa tapahtuvat muutokset (ks. Dickson 2011, 295; Gratton & Taylor 2000, 179), olen rajannut sen tarkastelun tästä tutkimuksesta pois. Koska tarkoituksena on tutkia EPYG-tapahtumaan liitettyjä merkityksiä, ei taloudellisten vaikutusten tutkiminen ollut tässä tutkimuksessa olennaista. Tutkimani vaikutukset liittyvät kuitenkin talouteen epäsuorasti, sillä esimerkiksi järjestäjämaan imagon parantuminen voi vaikuttaa sen talouteen myönteisesti pitkällä aikavälillä. Jotta urheilutapahtuma vaikuttaisi positiivisesti ja pitkäaikaisesti järjestäjämaan talouteen, tulee kaupungin rakenteiden kehittyä urheilutapahtuman ansiosta pehmeiden tai kovien rakenteiden kohdalla. (Preuss 2007, 212)

2.2.2 Urheilutapahtuman vaikutusten arviointi

Suurten urheilutapahtumien vaikutusten arviointia on perinteisesti tehty kahdella eri tavalla: aiempien kokemusten tai makrotaloudessa tapahtuneiden muutosten perusteella. Aiempiin kokemuksiin perustuvaa arviointia tehdään yleensä tapahtuman suunnitteluvaiheessa, sillä sen avulla voidaan ennustaa tulevan tapahtuman vaikutuksia. (Preuss 2007, 208) Tämä ei ole kuitenkaan kovin luotettava tapa mitata vaikutuksia, sillä eri kaupungeissa järjestetyillä tapahtumilla on erilaiset motiivit ja tavoitteet, joten niitä ei voi suoraan verrata toisiinsa (Pappous & Brown 2017, 648). Makrotalouden muutoksia taas arvioidaan tapahtuman jälkeen, kun halutaan löytää näyttöä ja todisteita vaikutuksille. Tätä tapaa sanotaan ylhäältä alaspäin suuntautuvaksi näkökulmaksi, eikä siinä ole mahdollista ottaa huomioon kokonaiskuvaa tapahtuman vaikutuksista. (Preuss 2007, 208)

Edellä mainittuja kahta lähestymistapaa kattavampi vaihtoehto arviointiin on bottom-up-lähestymistapa. Siinä voidaan ottaa huomioon legacyn erilaiset osa-alueet ja seurata legacyn ”rakentumista” tapahtuman suunnittelu- ja toteutusvaiheissa. Bottom-up-näkökulmassa otetaan huomioon kaikki tapahtumasta aiheutuneet myönteiset ja kielteiset muutokset kaupungissa ja yhteiskunnassa. Tämä näkökulma perustuu järjestäjäkaupungin pitkäaikaiseen kehityssuunnitelmaan ja siinä pyritään erottelemaan, mitkä vaikutukset liittyvät tapahtumaan ja mitkä taas eivät. (Preuss 2007, 217)

Arvioitaessa tapahtuman yhteiskunnallisia vaikutuksia yleensä ajatellaan, että tapahtuma järjestetään ikään kuin tyhjiössä eikä muuta yhteiskunnassa tapahtuvaa kehitystä oteta huomioon. Jotta arvio tapahtuman vaikuttavuudesta olisi realistinen, tulisi huomioida tapahtuman bruttovaikutusten sijaan nettovaikutukset, eli arvioida vaikutukset suhteutettuna muuhun kaupungissa tapahtuvaan kehitykseen. Esimerkiksi, jos kaupungin turismi olisi kasvussa muutenkin, ei voida sanoa, että kaikki lisäys turismissa johtuisi urheilutapahtuman järjestämisestä. Täytyy siis erotella, mikä liittyy turismin normaaliin kasvuun ja mikä taas urheilutapahtuman järjestämiseen. (Preuss 2007, 212.)

Nettovaikutuksia arvioitaessa on tärkeää huomioida kaksi näkökulmaa: vaihtoehtoiskustannukset ja syrjäytymisvaikutus. Vaihtoehtoiskustannuksilla tarkoitetaan niitä vaihtoehtoisia investointeja, joihin urheilutapahtumaan laitettut resurssit olisi voinut myös käyttää. Mikäli urheilutapahtumaa ei olisi järjestetty, olisi tapahtumaan käytetyillä rahalla,

työvoimalla ja muilla resursseilla voitu luoda joitain muita hyötyjä yhteiskunnalle. Syrjäytymisvaikutuksella taas tarkoitetaan sitä, että jotkin hyödyt, jotka olisivat toteutuneet normaalitilanteessa, eivät toteudu urheilutapahtuman järjestämisen takia. Esimerkiksi turismin viiden prosentin nousu urheilutapahtuman ansiosta ei välttämättä ole nettohyöty, jos urheilutapahtuma myös syrjäyttää viiden prosentin edestä normaalia turismia. (Preuss 2007, 212) Tästä syystä myös kielteisten vaikutusten, kuten tapahtuman syrjäyttämän turismin tutkiminen on vaikutuksia arvioitaessa keskeistä.

Mikäli urheilutapahtuman vaikutuksia arvioidaan vain bruttovaikutuksina, ei arvioita voida pitää luotettavina ja realistisina. Jos nettovaikutuksia ei oteta huomioon, arviot tapahtuman toteutuskelpoisuudesta ja taloudellisista vaikutuksista korostavat helposti vain myönteisiä vaikutuksia. Ennen tapahtumaa tehdyt tutkimukset vaikutuksista voivat myös mahdollisesti olla hieman vääristyneitä ja puolueellisia, koska ne ovat yleensä tapahtuman järjestämisen kannalla ja keskittyvät vain suunniteltuihin, myönteisiin ja aineellisiin vaikutuksiin. (Cashman 2006, 15) Tapahtuman jälkeen järjestäjäkomiteat eivät välttämättä halua tutkia vaikutusten kokonaiskuvaa, sillä se saattaa olla huonompi kuin ennakkoon odotettiin. Isojen tapahtumien, kuten paralympialaisten vaikutusten tutkimuksen edistämiseksi tarvittaisiin organisaatio, joka pystyisi tutkimaan vaikutuksia yli maarajojen ja siirtämään tietoa edellisten kilpailujen järjestäjiltä seuraaville järjestäjille. (Dickson ym. 2011, 299)

Urheilutapahtumien yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi on haastavaa, sillä siihen liittyy useita ulottuvuuksia, jotka tulee ottaa huomioon. Kun tapahtuman järjestämisestä on kulunut aikaa, on lähes mahdotonta erottaa, mitkä vaikutukset johtuvat tapahtumasta ja mitkä muusta kehityksestä. Toinen haaste on arvioida, onko jokin vaikutus myönteinen vai kielteinen. (Preuss 2007, 223) Mikäli jokin vaikutus on toisaalta myönteinen ja toisaalta kielteinen, täytyy valita, mistä näkökulmasta asiaa halutaan lähestyä. Esimerkiksi suurten turistimassojen saapumisella on myönteinen vaikutus kaupungin hotelli- ja ravintola-alalle, mutta kielteinen vaikutus ilmastolle. Kolmas haaste vaikutusten arvioimisessa liittyy aikaan ja siihen, milloin on sopiva aika lähteä arvioimaan vaikutuksia tapahtuman jälkeen (Misener ym. 2013, 332–333). Jotkin vaikutukset todennäköisesti näkyvät nopeastikin ja jotkin taas vaativat pidemmän ajan. Legacyn ajattelallaan tarkoittavan kuitenkin vain pitkäaikaisia vaikutuksia (Preuss 2007, 208, 213). Myös KOK (2017) järjestäjätahona korostaa pitkän aikavälin tutkimuksen tärkeyttä olympialaisten legacysta.

Suurten urheilutapahtumien vaikutusten arviointi on haastavaa myös siksi, että ei ole olemassa tarpeeksi luotettavia, kattavia ja toistettavia tapoja sen toteuttamiseen. Legacysta tehdyissä tutkimuksissa on käytetty yhtä lähestymistapaa useiden vaikutusten ja niiden eri ulottuvuuksien mittaamiseen, vaikka eri vaikutukset ja ulottuvuudet vaatisivat oman lähestymistapansa. Jotta urheilutapahtuman vaikutuksia voitaisiin tutkia kokonaisvaltaisesti, tulisi kehittää tapa tai metodologia, joka ottaisi kaikki vaikutukset ja niiden eri ulottuvuudet huomioon. Oikeiden tapojen ja metodologian puuttuminen voi olla syy sille, miksi legacystä on tehty niin vähän luotettavaa ja vertailukelpoista tutkimusta. (Dickson ym. 2011, 298)

2.2.3 Urheilutapahtumien arviointitutkimus Suomessa

Urheilutapahtumien arviointitutkimusta ei ole tehty Suomessa kovinkaan paljoa (ks. Suomen Olympiakomitea 2018, 16). Arviointitutkimuksella tarkoitetaan tieteelliseen menettelyyn perustuvaa arviointia, jolla pyritään uuden tiedon tuottamiseen. Arviointitutkimus voidaan toteuttaa sisäisesti tai ulkoisesti. Muita tapoja tehdä arviointia ovat tilivelvollisuus- tai vastuullisuusarviointi sekä kehittämisarviointi. Tilivelvollisuusarvioinnilla tarkoitetaan organisaation tilivelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavaa, systemaattista ja jatkuvaan seurantaan pohjautuvaa toiminnan ja tuloksellisuuden arviointia. Kehittävän arvioinnin tarkoituksena taas on tarjota tukea työyhteisöjen muutostyöhön ja työmenetelmien kehittämiseen. Sekä tilivelvollisuusarviointi että kehittävä arviointi toteutetaan organisaatiossa sisäisesti. (ks. Chelimsky 1997, 10–18; Rajavaara 2006, 20) Nämä arvioinnit ovat toisiaan täydentäviä, eli eri tapojen yhteensovittamista on toivottavaa tehdä (ks. Myllymäki ja Vakkuri 2001, 18–19).

Tämä pro gradu -tutkielma voidaan lukea urheilutapahtuman arviointitutkimukseksi, sillä sen tavoitteena on tuottaa uutta tietoa EPYG-tapahtumasta tieteellisin menetelmin. Vaikka tämän tutkimuksen kaltaisia urheilutapahtuman arviointitutkimuksia on Suomessa tehty vasta vähän, on tapahtumien merkitystä ja perintöä yhteiskunnalle kuitenkin pohdittu erilaisissa urheilun työryhmissä. Huippu-urheilun kehittämistyöryhmän selvityksessä (2010) visioitiin, että Suomi olisi edelläkävijä urheilutapahtumien organisoinnissa ja vakiinnuttaisi paikkansa arvokilpailujen vuosittaisena järjestäjänä. Selvityksessä arvioitiin, että Suomi on onnistunut kilpailujen järjestämisessä ja saavuttanut hyvän maineen kansainvälisesti, mutta kilpailujen tavoitteiden asettamisessa ja tapahtumien hyödyntämisessä olisi vielä parantamisen varaa.

Huippu-urheilutapahtumien järjestämisestä aiheutuviksi myönteisiksi vaikutuksiksi luettiin roolimallien muodostuminen ja suomalaisten innostaminen liikkumaan. (Huippu-urheilutyöryhmän ajatuksia suomalaisen huippu-urheilun kehittämiseksi 2010, 13, 64) Myös Suomen Olympiakomitean (2018, 11) selvityksessä todetaan, että kansainvälistä urheilutapahtumatuotantoa tulisi Suomessa johtaa erityisesti hyötynäkökulmalla. Lisäksi selvityksessä tuodaan esiin, että suomalaisista urheilutapahtumista ja niiden vaikutuksista tarvitaan yhtenäistä ja kattava tilastointia (Suomen Olympiakomitea 2018, 16).

Tämän pro gradu -tutkielman on tarkoitus lisätä ymmärrystä urheilutapahtumien ja etenkin paraurheilutapahtumien paremmasta hyödyntämisestä yhteiskunnallisesti. Siihen tarvitaan kattavampaa tutkimusta vaikutuksista ja niiden levittämisestä. Kuten huippu-urheilutyöryhmän selvityksessä todetaan, urheilutapahtumat voivat tuottaa myönteisiä vaikutuksia yhteiskunnalle, kuten kannustaa kansalaisia liikkumaan, mutta varsinaista tutkimusnäyttöä Suomessa järjestettyjen urheilutapahtumien vaikutuksista ei kuitenkaan kovin paljoa ole (ks. Suomen Olympiakomitea 2018).

3 PARAUHEILUTAPAHTUMAN VAIKUTUKSET YHTEISKUNTAAN

Tässä luvussa esittelen aiempia tutkimustuloksia paraurheilutapahtumien vaikutuksista järjestäjäkaupungin ja -maan infrastruktuuriin, tietoisuuden lisääntymiseen, urheiluun harrastamiseen ja imagoon. Aiempi tutkimus paraurheilutapahtumista on tehty pääosin paralympialaisista, mutta sovellan niistä tehtyä tutkimusta myös muihin suuriin paraurheilutapahtumiin ja tässä tutkimuksessa EPYG-tapahtumaan. Luvun lopuksi perehdyn tutkijoiden näkemyksiin siitä, mitä paraurheilutapahtuman suunnittelemisessa tulisi huomioida, jotta suunnitellut myönteiset hyödyt toteutuisivat.

3.1 Infrastrukturi

Infrastruktuurissa tapahtuvia muutoksia, kuten urheiluolosuhteiden, asumisen ja liikenteen esteettömyyden parantumista on tutkittu paljon paraurheilutapahtumien yhteydessä. Infrastruktuurin ja esteettömyyden parantaminen on myös yksi yleisimmistä argumenteista sille, miksi jokin kaupunki haluaa järjestää paralympialaiset. (Misener ym. 2013, 334) Infrastruktuuriin yleisyys tutkimuskohteena voi selittyä sen arvioimisen helppoudella: muutokset infrastruktuurissa on helppo mitata ja todistaa. Koska infrastruktuurin muuttaminen kilpailuja varten on hyvin säänneltyä (Ribeiro 2011, 158), voidaan tapahtuman jälkeen tutkia, kuinka hyvin esteettömyyden sääntöjä on noudatettu ja tavoitteisiin päästy. Järjestäjäkaupungin esteettömyys on myös yksi IPC:n asettamista tavoitteista paralympialaisten järjestäjäkaupungille (IPC Handbook 2007, 34).

Paralympialaisten järjestäminen yleensä parantaa paraurheilijoiden harjoitusolosuhteita, koska silloin kaupunkiin rakennetaan kilpailusääntöjen mukaiset suorituspaikat, ja niitä voidaan hyödyntää harjoitteluun tulevaisuudessakin. Esimerkiksi Ateenassa ei juurikaan ollut kunnollisia harjoituspaikkoja ennen siellä järjestettyjä paralympialaisia vuonna 2004. Heti kun Ateena valittiin järjestäjäkaupungiksi, kreikkalaisia paraurheilijoita varten alettiin rakentaa parempia harjoitusolosuhteita. (Gold & Gold 2007, 139)

Myös Pekingin vuoden 2008 paralympialaisia varten kaupungin infrastruktuuria muutettiin huomattavasti esteettömämmäksi. Asumista, urheilu- ja liikuntapaikkoja sekä liikkumista kaupungissa parannettiin ajatellen liikunta- ja toimintarajoitteisia. Pekingiin lisättiin

esimerkiksi 2 835 bussia, joissa ei ole portaita. Esteettömien linja-autojen ja niiden pysäkkien kulkuväylät myös tehtiin näkövammaisille helpommin kuljettaviksi. Lisäksi Pekingissä rakennettiin ramppuja ja pyörätuolilla liikkuvien väyliä sekä lisättiin viitoituksia esteettömistä vaihtoehtoista. (Misener ym. 2013, 334)

Vaikka useissa paralympialaisten järjestäjäkaupungeissa on huomattu myönteisiä vaikutuksia kaupungin esteettömyyteen, ei kuitenkaan ole olemassa kattavaa näyttöä infrastruktuurin paranemisesta paralympialaisten järjestämisen takia (LERI 2007, 20; Misener ym. 2013, 334; Pappous & Brown 2017, 650). Joissain paralympialaisten isäntäkaupungeissa, kuten Ateenassa ja Pekingissä, on huomattu selviä parannuksia paitsi urheilupaikkojen myös muun infrastruktuurin esteettömyydessä. Lontoossa taas myönteisiä vaikutuksia paikallisten vammaisten henkilöiden elämään ei ole juurikaan raportoitu (ks. Ahmed 2013, 30; Sport and Recreation Alliance 2013, 60). Infrastruktuurin muuttumiseen liittyy kuitenkin olennaisesti järjestäjäkaupungin esteettömyyden tilanne ennen paraurheilutapahtumaa. Mikäli kaupunki on ollut jo pidempään esteetön, ei tapahtumaa varten tarvitse tehdä kovin suuria muutoksia, eikä infrastruktuurin muuttuminen tällöin ole tapahtuman suoranainen vaikutus.

3.2 Urheilun harrastaminen

Suurten urheilutapahtumien, ja etenkin paraurheilutapahtumien, vaikutuksia urheilun harrastamisen lisääntymiseen ei ole kovin paljoa tutkittu (Dickson ym. 2011, 292; Pappous & Brown 2017, 654). Ristiriitaisesta tutkimusnäytöstä kertoo se, että Weedin ym. (2015, 1) mukaan Lontoon 2012 kilpailut eivät nostaneet organisoituun urheiluun osallistumisen määrää, kun taas Opiniumin (2013) tekemässä kyselyssä harrastajamäärien nousua havaittiin. Lontoon paralympialaisten jälkeen 10 prosenttia vammaisista henkilöistä halusi aloittaa urheiluharrastuksen tai jatkaa jo lopettamaansa harrastusta Lontoon kilpailujen innoittamana (Opinium 2013). Ylipäätään huippu-urheilun vaikutuksia harrastamiseen ja niin sanottua esikuvavaikutusta on tutkittu jonkin verran, mutta keskityn tässä tutkimuksessa vain urheilutapahtumien yhteydessä havaittuihin muutoksiin urheilun harrastamisessa.

Pian Lontoon olympialaisten ja paralympialaisten jälkeen tehdyissä kyselyissä Iso-Britanniassa havaittiin harrastajamäärien lisääntymistä (ks. esim. Opinium 2013), mutta maantieteellisesti laajemmassa, systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa lisääntymistä taas ei havaittu (Weed

ym. 2015, 197). Myös muissa olympialaisten ja paralympialaisten järjestäjämäissa on havaittu lyhyen aikavälin harrastajamäärien nousua, mutta pidemmän aikavälin vaikutukset ovat epäselviä (LERI 2007, 47). Lyhyen aikavälin arvion mukaan kaikissa Iso-Britannian urheiluseuroissa aloitti Lontoon kilpailujen jälkeen keskimäärin 13 uutta aikuisharrastajaa ja 23 uutta lasta. Uusista aikuisharrastajista erityisryhmiin kuuluvia oli keskimäärin yksi ja lapsista kaksi. (Sport and Recreation Alliance 2013, 24) Lontoon olympialaisten ja paralympialaisten jälkeen tehdyissä haastatteluissa selvisi, että 12-vuotiaista lapsista yli puolet sanoivat harrastavansa enemmän urheilua kilpailujen jälkeen kuin ennen niitä (BBC Newsround 2013). Toisessa tutkimuksessa erityisryhmiin kuuluvista vastaajista jopa 79 prosenttia oli sitä mieltä, että paralympialaisten innoittamana he voisivat harrastaa urheilua enemmän. Tämä prosenttiluku oli lähes kaksinkertainen verrattuna ei-vammaisiin vastaajiin. (EFDS 2012, 11)

Harrastajamäärien lisääntymiseen tarvitaan kuitenkin muitakin aloitteita kuin itse tapahtuma, eikä voida sanoa, että harrastajamäärien kasvu olisi välttämättä suora vaikutus tapahtuman järjestämisestä. Uusien harrastajien aloittaminen tapahtuman myötä on epätodennäköistä, mutta ne, jotka jo liikkuvat valmiiksi, saattavat lisätä harrastamisen määrää tai kokeilla jotain uutta liikkumismuotoa urheilutapahtuman innoittamana. Innostus liikkumisen lisäämiseen saattaa myös olla suurempaa jo ennen suurta urheilutapahtumaa kuin vasta sen jälkeen. (Weed ym. 2015, 211, 207–208) Esimerkiksi Lontoon 2012 kilpailujen yhteydessä huomattiin, että aikuisharrastajien määrä kasvoi enemmän vuosien 2011–2012 välissä kuin vasta kilpailujen jälkeen (Sport and Recreation Alliance 2013, 10).

Vaikka EFDS:n (2012, 11) kyselyn perusteella moni vammaisen lapsi haluaisi aloittaa urheiluharrastuksen paralympialaisten innoittamana, ei sitä todellisuudessa moni kuitenkaan tee. Erityisryhmiin kuuluvien harrastajien määrät olivat nousseet paralympialaisten myötä vain noin viidenneksessä Iso-Britannian urheiluseuroista. Tähän saattaa vaikuttaa se, että vain kolmasosa seuroista pystyi tarjoamaan saavutettavat välineet ja esteettömät olosuhteet kaikille jäsenilleen. (Sport and Recreation Alliance 2013, 4, 24, 60) Näiden tutkimustulosten perusteella vammaisurheilun kysynnässä ja tarjonnassa on havaittavissa ristiriita. Mikäli kaikki kiinnostuneet todella halutaan mukaan urheilemaan, tulisi harrastustarjontaa kehittää kaikkien saavutettavaksi.

Mahdollinen tietoisuuden ja harrastajamäärien lisääntyminen johtaa todennäköisesti myös huippu-urheilijoiden määrän kasvuun. Pekingin paralympialaisten 2008 myötä kiinalaisten

paraurheilijoiden ja etenkin naisparaurheilijoiden määrä kasvoi: Kiinan joukkue oli Pekingin kilpailuissa ennätyskellisen suuri, 334 urheilijaa, joista 135 olivat naisia. (Shuhan & Le Clair 2011, 118) Vielä neljä vuotta aikaisemmin Kiinan joukkueessa oli vain 87 urheilijaa (China's Paralympic History 2008). Yksi paralympialaisten suurimmista vaikutuksista kiinalaiselle paraurheilulle oli saada mukaan naisia paitsi huippu-urheilijoiksi myös valmentajiksi ja toimihenkilöiksi. Kiinalaisten naisparaurheilijoiden menestys kilpailuissa oli ylpeyden aihe, joka sai paljon mediahuomiota ja nostatti sitä kautta tietoisuutta naisten mahdollisuuksista urheilun kentällä. (Shuhan & Le Clair 2011, 118)

Urheilun, ja etenkin paraurheilun harrastajamäärät riippuvat paljon resursseista ja olosuhteista. Pekingin paralympialaisten yhteydessä huomattiin, että Kiinan eri alueiden välillä on suuria eroja paraurheilun harrastajamäärissä. Alueen suhteellinen vauraus oli yhteydessä harrastustarjontaan ja vauraat alueet, kuten Peking ja Shanghai pystyivät myös kehittämään omia harrastusolosuhteitaan nopeammin kuin köyhät alueet. Harrastajamäärät olivat vaurilla alueilla paljon suuremmat kuin köyhemmillä alueilla. (Shuhan ym. 2011, 1206) Maan tai alueen vauraus ja kehittyminen näkyy selkeästi myös paralympialaisten osallistujissa ja menestyjissä. Kiina ja Brasilia pois lukien, vauraat maat dominoivat sekä kesä- että talviparalympialaisten osallistujalistoja ja mitalisaldoja. Maiden vaurauden lisäksi yksi selitys tähän saattaa olla maiden väliset erot inklusiivissa ja yhteiskunnassa vallitseissa asenteissa paraurheilua ja ylipäättään vammaisuutta kohtaan. (Darcy 2018, 6, 13)

3.3 Tietoisuus ja asenteet

Barcelonan vuoden 1992 paralympialaisten yhdeksi suurimmaksi hyödyksi todettiin paikallisten tietoisuuden lisääntyminen ja sitä kautta käsitysten muuttuminen vammaisista henkilöistä (Jarvis 2011, 59). Espanjan Paralympiakomitea arvioi, että Barcelona ja koko Espanja hyötyivät monin eri tavoin paralympialaisten järjestämisestä, mutta merkittävimpiä olivat kuitenkin ”pehmeät” vaikutukset, kuten juuri tietoisuuden lisääntyminen. Kun vammaisista henkilöistä tultiin paremmin tietoisiksi, heidän positiivinen huomointinsa lisääntyi ja heidät alettiin nähdä kyvykkäinä yksilöinä yhteiskunnassa. Paralympialaisten järjestäminen vaikutti etenkin sosiaalisiin rakenteisiin ja sitä kautta vammaisten henkilöiden aiempaa korkeampaan arvostukseen. Arvostus lisääntyi, kun paraurheilijoiden nähtiin kykenevän huippusuorituksiin sekä kentällä että sen ulkopuolella. Barcelonan

paralympialaisten myötä suuri yleisö alkoi arvostaa paralympialaisia uudella tavalla ja kilpailujen status urheilutapahtumana nousi. (Jarvis 2011, 59)

Paralympialaisten katsominen tai niissä vapaaehtoisena työskenteleminen voi olla monelle oppimiskokemus ja sitä kautta lisätä tietoisuutta yhteiskunnassa. Etenkin ei-vammaiset vapaaehtoistyöntekijät saavat ymmärrystä paraurheilusta yleisesti sekä oppivat muun muassa vammaisten henkilöiden liikkumiseen tai urheilemiseen tarvittavista välineistä. Ateenan 2004 paralympialaisissa toimineet vapaaehtoiset kertoivat, että he olivat inspiroituneet paralympiaurheilijoista ja heidän arvostuksensa urheilijoita kohtaan oli noussut. Monet saivat myös uutta näkökulmaa omaan elämäänsä, kun he näkivät vammaisten henkilöiden kohtaamat haasteet. (Kellett 2008, 3–4)

Vapaaehtoisena työskentelemisen lisäksi vapaaehtoisten koulutusten on todettu lisäävän tietoisuutta (ks. Ng & Salmikangas 2019). Esimerkiksi Pekingin paralympialaisissa järjestäjäkomitea valitsi 30 000 vapaaehtoista, jotka koulutettiin tietoisiksi vammaisurheilijoista ja vammaisuudesta ylipäätään. Tämä auttoi vapaaehtoisia ymmärtämään vammaisten henkilöiden elämää, ja tapoja, miten heidät tulee ottaa huomioon yhteiskunnassa. Tietoisuuden lisääminen vaikutti siihen, että Kiina alkoi tutkimustiedon valossa parantaa vammaisten henkilöiden olosuhteita sekä yleisesti että heidän urheiluharrastuksiaan ajatellen. (Shuhan & Le Clair 2011, 120)

Järjestäjien aktiivisuus vaikutti paikallisten tietoisuuden lisääntymiseen Ateenan vuoden 2004 paralympialaisissa. Monta vuotta ennen tapahtumaa paralympialaisten järjestäjäkomitea rohkaisi suorituspaikkojen läheisyydessä toimivia yrityksiä ja yhdistyksiä parantamaan heidän julkisia tilojaan tekemällä niistä esteettömiä. Tämä johti siihen, että paikalliset organisaatiot lisäsivät saavutettavuuden yhdeksi omista arvoistaan ja lisäsivät tietoisuutta henkilökuntansa keskuudessa. Pian tämän jälkeen paralympialaisten järjestäjäkomitea ja paikalliset yritykset kehittivät Accessible Choice -ohjelman, johon saavutettavuuden agendakseen ottaneet yritykset pääsivät mukaan. Ohjelmassa mukana olevien yritysten tiedot jaettiin kaikille paralympialaisiin saapuneille maajoukkueille, ja yritykset toivottivat vammaiset henkilöt tervetulleiksi heidän asiakkakseen. (Gold & Gold 2007, 139)

Paralympialaisia voidaan pitää työkaluna kouluikäisten lasten opetuksessa. Ennen Lontoon 2012 paralympialaisia tietoisuutta lisättiin koulutuksilla, jotka suunnattiin kaikille

koulutusasteille ympäri Iso-Britanniaa. On your Marks! -koulutus järjestettiin Iso-Britannian koulujen toiveesta lisäämään tietoisuutta olympialaisista ja paralympialaisista sekä lasten että nuorten keskuudessa. Koulutuksen suunnitteluun osallistuivat koulujen opetushenkilökunnan lisäksi Iso-Britannian Paralympiakomitea, Olympiakomitea ja maan hallitus. Koulutusmateriaaliin kuului esimerkiksi tietoa paralympialaisten arvoista, historiasta, Iso-Britannian aiemmasta menestyksestä sekä suunnitelmia Lontoon kilpailuista. Tämän koulutuksen pohjalta kehitettiin virallinen London 2012 Education Programme, jota alettiin toteuttamaan Pekingin olympialaisten ja paralympialaisten jälkeen vuonna 2008. (LOCOG 2007) Ateenassa puolestaan paikalliset koulut tekivät retkiä paralympialaisiin tai jakoivat sitä kautta oppilaille tietoa paraurheilusta ja vammaisuudesta. Paralympialaiset ovat olleet helppo keino näyttää ei-vammaisille lapsille vammaisten henkilöiden elämää ja auttaa heitä sitä kautta ymmärtämään erilaisuutta. (Reichart ym. 2008, 7)

Tietoisuutta voidaan lisätä tehokkaasti paraurheilutapahtuman saaman medianäkyvyyden avulla. Vancouverin 2010 talviparalympialaisissa tehtiin historiaa, kun kilpailuja näytettiin Kanadan televisiossa ennennäkemättömät 65 tuntia, ja televisioiden ääreen kertyi 13,6 miljoonaa kanadalaista katsojaa. Kanadan Paralympiakomitean mukaan paralympialaisten saama huomio mediassa oli menestys, sillä suuri yleisö kiinnostui paraurheilusta uudella tavalla ja tietoisuus lisääntyi. Kanadan joukkueen saaman menestyksen odotettiin myös innostavan vammaisia henkilöitä urheilemaan enemmän. (Kanadan Paralympiakomitea 2010)

Vaikkakin edellä mainittujen esimerkkien mukaan paralympialaisten järjestämisellä on lisätty paikallisten tietoisuutta, ja tapahtumien suunnittelussa tietoisuuden lisääminen on selvästi otettu huomioon, ei luotettavaa tutkimusnäyttöä tietoisuuden lisääntymisestä silti ole (Misener ym. 2013, 337). Monissa tutkimuksissa tietoisuuden sanotaan lisääntyneen paralympialaisten ansiosta, mutta on epäselvää, kuinka kauan nämä vaikutukset kestävät (Pappous & Brown 2017, 653).

Asenteiden muutos liittyy vahvasti tietoisuuden lisäämiseen. Kun henkilöllä lisääntyy tietoisuus vammaisuudesta ja vammaisurheilijoista, voidaan hänen asenteidensakin olettaa muuttuvan todennäköisemmin. EFDS:n (2012, 12) mukaan asenteet vammaisia henkilöitä kohtaan muuttuvat lisäämällä tietoisuutta vammaisurheilun mahdollisuuksista ja vammaisurheilijoiden kyvykkyydestä. Esimerkiksi Lontoon 2012 paralympialaiset korostivat vammaisurheilun mahdollisuuksia ja sitä, että urheilu kuuluu kaikille (EFDS 2012, 12).

Yksi IPC:n asettamista tehtävistä paralympialaisten paikalliselle järjestäjäkomitealle on työskentely tietoisuuden lisäämiseksi (IPC Handbook 2013, 34). Vaikkakin yleinen ajatus on, että paralympialaisten järjestäminen lisääisi tietoisuutta ja muuttaisi asenteita paikallisten keskuudessa, ei siitä kuitenkaan ole olemassa kunnollista tutkimusnäyttöä (Misener ym. 2013, 334). Tutkimusnäytön puutteellisuutta voisi selittää sillä, että asenteiden muutosten mittaaminen on haastavaa. Vaikka varsinaisia mittauksia ei juuri ole tehty, monet tutkijat ovat tehneet johtopäätöksiä asenteiden muutoksista esimerkiksi kyselyiden perusteella. Lontoon paralympialaisten jälkeen tehdyssä kyselyssä ei-vammaisista henkilöistä yli puolet kertoivat, että heidän käsityksensä vammaisten henkilöiden urheilumahdollisuuksista muuttuivat paralympialaisten myötä (EFDS 2012, 12).

Suurten paraurheilutapahtumien järjestäminen itsessään ei välttämättä aiheuta asenteellisia muutoksia paikallisissa asukkaissa (Cashman 2006, 272), vaan asenteiden muuttamiseen tarvitaan muitakin toimia ja aloitteita (EFDS 2012, 6). Esimerkiksi Lontoon paralympialaisten 2012 yhteydessä järjestettiin Pass the Baton -kampanja, jonka tarkoituksena oli muun muassa lisätä tietoisuutta ja muuttaa asenteita vammaisurheilusta sekä korostaa, että urheilu kuuluu kaikille. Kampanjan jälkeen toteutetussa kyselyssä huomattiin, että noin kolmasosa oli tietoisia kampanjasta ja 88 prosenttia piti kampanjaa onnistuneena ja tietoisuutta lisäävänä. (EFDS 2012, 15)

IPC:n vuonna 2019 lanseeraama WeThe15-kampanja on toinen hyvä esimerkki urheilutapahtuman, Tokion 2020 paralympialaisten, vaikutusten laajentamisesta. Kampanjassa on tavoitteena paitsi ratkaista yleisiä ongelmia, kuten urheilun harrastamista, myös muuttaa yleisiä käsityksiä vammaisuudesta. Kampanjan vaikutukset erityisryhmiin kuuluvien elämään voidaan kuitenkin nähdä vasta vuosien päästä. Vaikka WeThe15-kampanja on globaali, tulee vaikutuksia tutkia erityisesti paikallisella tasolla. Ovatko loput 85 prosenttia ihmisistä valmiita auttamaan saavutettavien ja inklusiivisten yhteisöjen, työpaikkojen ja harrastusmahdollisuuksien luomisessa? (Darcy & Dickson 2021) WeThe15-kampanjan haasteena voidaan nähdä se, että urheilutapahtumat eivät ole reilu tapa edustaa kaikkia 1,2 miljardia erityisryhmään kuuluvaa henkilöä. Kampanja ei esimerkiksi ota huomioon paralympialaisten poissulkevaa luonnetta, jossa vain tietyn vamman omaavat ovat oikeutettuja osallistumaan ja heistäkin vain fyysisesti maansa parhaat. Kampanjan tulisi nostaa esiin muutakin erilaisuutta ja muita vähemmistöryhmiä. (Howe & Silva 2021)

Asenteiden muuttaminen paraurheilun avulla ei ole kuitenkaan täysin ongelmatonta, sillä paraurheilijat ja heidän huippusuorituksensa saattavat muodostaa epätodellisen kuvan vammaisuudesta. Paraurheilijoiden seuraaminen saattaa ennemminkin muodostaa stereotypioita kuin muuttaa käsityksiä vammaisuudesta. Ei-vammaiset henkilöt saattavat paraurheilutapahtumien perusteella ajatella, että sosiaalisissa rakenteissa ei olisi vikoja, ja että kaikki vammaiset pystyisivät samaan kuin paraurheilijat. (Goggin & Newell 2001, 80) Vammaiset henkilöt eivät halua näyttäytyä paraurheilutapahtumissa ”superihmisinä” vaan tasa-arvoisina muiden kanssa (Darcy & Dickson 2021). Paraurheilutapahtumien vaikutus asenteisiin voidaan siis nähdä sekä myönteisenä että kielteisenä.

3.4 Maan ja kaupungin imago – paikallisesti ja kansainvälisesti

Suuret urheilutapahtumat ovat ainutlaatuinen tilaisuus järjestäjäkaupungille ja -maalle markkinoida itseään muulle maailmalle. Onnistuessaan ne voivat luoda sekä uuden mielikuvan järjestäjäkaupungista että uuden identiteetin kaupungille (Gratton & Taylor 2000, 180). Mikäli kaikki ei kuitenkaan mene odotetusti tai järjestäjät näyttäytyvät kielteisessä valossa, voi järjestäjämaan ja -kaupungin imago myös tahrinua, kuten Rion 2016 olympialaisissa (Zimbalist 2017, 222) ja Qatarin jalkapallon MM-kilpailuissa (Philippou 2022) kävi. Urheilutapahtumien järjestäminen yleensä kuitenkin parantaa järjestäjämaan ja -kaupungin imagoa sekä muiden maiden että omien kansalaisten silmissä. Myönteisen kuvan luominen kansainvälisesti voi muun muassa kasvattaa järjestäjämaan turismia ja paikallisesti hyödyt voivat näkyä esimerkiksi kansallisen identiteetin vahvistumisessa. (Preuss 2007, 218)

Jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa on mahdollista vaikuttaa siihen, millainen kuva järjestäjäkaupungista tai -maasta ulkopuolisille välitetään. Esimerkiksi kiinalaiset hyödynsivät Pekingin 2008 kilpailujen uutisointia oman ekonomisen asemansa vahvistamiseen ja samalla halusivat näyttää olevansa yksi maailman johtavista maista (Preuss & Alfs 2007, 66). Myös saksalaiset käyttivät urheilutapahtumaa heistä muodostuneiden stereotyyppien purkamiseen. Yksi vuoden 2006 jalkapallon MM-kilpailujen tavoitteista oli purkaa mielikuva saksalaisista vakavina ja konservatiivisina (Lewis 2006, 223). Järjestäjät, maan hallitus ja Deutsche Zentrale für Tourismus julkaisivat kampanjan, jonka tarkoituksena oli saada saksalaiset näyttäytymään kilpailujen aikana avoimina ja vieraanvaraisina (Preuss 2007, 218).

Kansainvälisesti onnistuneen kuvan antaminen voi johtaa turistien määrän kasvuun ja sitä kautta myös järjestäjämään talouden kasvuun. Sydneyn 2000 olympialaisia ja paralympialaisia varten tehty turismistrategia onnistui ja kilpailujen ansiosta maassa kävi 1,6 miljoonaa turistia, jotka toivat maahan 3,5 miljardia dollaria. Lisäksi Australian brändin kehittyminen nopeutui 10 vuodella, mediasuhteet ja julkisuusohjelmat tuottivat 2,1 miljardia ja kilpailujen sponsorit mainostivat Australiaa 170 miljardilla dollarilla. Sydneyn kilpailut paransivat maan imagoa ja hyödyttivät maata pitkällä aikavälillä. (Haynes 2001, 7–8)

Onnistuneen urheilutapahtuman järjestäminen voi parantaa maan imagoa muiden maiden lisäksi myös paikallisten asukkaiden silmissä. Kansainvälisen suur tapahtuman järjestäminen kotikaupungissa tai -maassa voi inspiroida paikallisia: päättäjät tekevät yhdessä töitä lisätäkseen maan kansainvälistä arvostusta ja paikalliset yritykset voivat innostua ainutlaatuisen tapahtuman vastaanottamisesta. Kansalaisten keskuudessa syntyvä ylpeyden tunne voi vahvistaa kansallista identiteettiä ja motivaatiota. (Preuss 2007, 218)

3.5 Vaikutusten suunnitteleminen

Paraurheilutapahtuman vaikutuksia on tärkeää suunnitella etukäteen. Hyvällä suunnittelulla tapahtumasta on mahdollista saada paljon hyötyjä irti. Vaikutusten suunnitteluun on järkevää ottaa mallia aiemmista tapahtumista, niiden onnistumisista ja kehityskohdista. Darcy (2016) keräsi Sydneyn 2000 paralympialaisista oppeja Tokion 2020 paralympialaisten myönteisten vaikutusten maksimointia varten. Jotta maksimointi onnistuisi, järjestäjien tulisi olla yhteydessä vammaisia henkilöitä edustaviin järjestöihin, laatia tutkimussuunnitelma hyvissä ajoin, lisätä tietoisuutta paraurheilusta median ja suuren yleisön keskuudessa sekä suunnitella vapaaehtoisten rekrytointi ja kouluttaminen (Darcy 2016, 58).

Järjestäjien on mahdollista olla yhteydessä vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen kanssa sekä luoda tutkimussuunnitelma hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Paraurheilutapahtumien avulla voidaan vaikuttaa myönteisesti vammaisten henkilöiden elämään, ja tapahtuman vaikutusten suunnittelussa vammaisjärjestöt voivat olla suuri apu. Paikalliset järjestöt ja maan Paralympiakomitea voivat oppia molemmat toisiltaan, ja avoin keskusteluyhteys näiden ryhmien välillä on hyödyllinen muutakin toimintaa ajatellen. Jotta

paraurheilutapahtuman vaikutuksista vammaisten henkilöiden elämään saataisiin tietoa, täytyy järjestäjien rekrytoida tutkijoita tutkimaan paitsi itse tapahtumaa myös vammaisten henkilöiden asemaa laajemminkin. Tutkimussuunnitelma kannattaa tehdä ajoissa, jotta on hyvin aikaa sopia tutkijoiden kanssa tutkimusten toteutuksesta. (Darcy 2016, 58–59)

Paraurheilutapahtumien suunnittelussa yksi suurimmista haasteista on yleisön, median ja vapaaehtoisten tietoisuuden lisääminen paraurheilusta. Esimerkiksi urheilijoiden luokittelusääntöjen ja paralympialajien selventäminen on tärkeää. Yleisön ja median koulutuksen onnistumista voidaan mitata lipunmyynnillä, yleisömäärillä sekä paikallisella ja kansainvälisellä mediahuomiolla. Tietoisuutta voi lisätä koulutusten lisäksi esimerkiksi kampanjoiden ja vapaaehtoisten rekrytoimisen avulla. (Darcy 2016, 59–60) Vapaaehtoisten rekrytoinnissa ja koulutuksessa täytyy kuitenkin huomioida järjestäjämaan kulttuuri: joissain kulttuureissa vapaaehtoistyötä ei arvosteta ja tehdä yhtä paljon kuin toisissa (ks. Shiota 2018). Järjestäjät tarvitsevat laajan ymmärryksen paikallisten suhtautumisesta vapaaehtoisuuteen ja rekrytointi tulee suunnitella siihen pohjautuen. Vapaaehtoisten kouluttaminen on tärkeää, jotta he ymmärtävät paraurheilua ja osaavat toimia sekä vammaisurheilijoiden että esimerkiksi erityisryhmiin kuuluvien katsojien kanssa. (Darcy 2016, 59–60)

Tässä tutkimuksessa tarkastelen edellä esittelemiäni legacyn osa-alueita EPYG-tapahtuman kontekstissa ja peilaan aiempaa tutkimusta paraurheilutapahtumien vaikutuksista EPYG-tapahtuman vaikutuksiin. Tutkin, miten tapahtuman sidosryhmät näkevät tapahtuman järjestämisen vaikuttavan Pajulahden ja lähialueen infrastruktuurin esteettömyyteen, paikallisten henkilöiden – ja etenkin vammaisten henkilöiden – urheilun harrastamiseen sekä tietoisuuden lisääntymiseen. Lisäksi selvitän sidosryhmien näkemyksiä EPYG-tapahtuman vaikutuksista Pajulahden ja koko Suomen imagoon sekä tapahtuman vaikutusten suunnittelusta ja arvioinnista sekä siitä, miten tapahtuman vaikuttavuutta voisi tulevaisuudessa kehittää. Tarkastelen myös tapahtuman järjestäjien näkemyksiä paraurheilutapahtumien vaikutuksesta paraurheilun rahoitukseen, sillä se voidaan laskea yhdeksi legacyn ulottuvuudeksi (ks. Darcy & Appleby 2011, 87). Kerron tästä ulottuvuudesta tarkemmin alaluvussa 6.1.2.

4 URHEILUTAPAHTUMAN SPONSOROINTI

Suurissa urheilutapahtumissa yhteistyökumppanit tukevat tapahtumaa ja saavat yhteistyöstä erinäisiä hyötyjä myös itselleen. Urheilun sponsoreilta saama taloudellinen tuki on nykyään niin suuri, ettei urheilua voisi toteuttaa nykyisessä mittakaavassaan enää ilman sponsoreita (Gratton & Taylor 2000, 178). Urheilutapahtuman yhteistyö yritysten kanssa vaikuttaa jo itsessään yhteiskuntaan muun muassa lisäämällä tietoisuutta tapahtumasta yritysten henkilöstössä ja mediassa. Seuraavaksi perehdyn aiempaan tutkimukseen sponsoroitavan kohteen valinnasta, sponsoroinnin tavoitteista sekä sen hyödyistä ja riskeistä yrityksille ja sponsoroitavalle kohteelle.

4.1 Sponsoroinnin määrittely

Sponsorointi-sanalla on jo pitkään kuvattu yritysten markkinointiyhteistyötä erityisesti urheilun ja kulttuurin kanssa. Sponsorointi eroaa yritysten muusta markkinointiviestinnästä sen erityispiirteiden, kuten vastikkeellisen yhteistyön avulla. Sponsorioimalla urheilua yritys pystyy viestimään sanomaansa tavoitellulle kohderyhmälle lainaamalla urheilukohteen myönteistä mielikuvaa. Sponsoroinnin yksiselitteinen määrittelyminen on osoittautunut vaikeaksi, vaikka yritykset ja sponsoroinnin kohteet ovat pyrkineet löytämään yhteisiä pelisääntöjä ja käsitteistöä yhteistyön tueksi jo pitkään. Sponsorointi sekoitetaan usein hyväntekeväisyyteen, jossa yritys ikään kuin lahjoittaa tukeaan eikä tavoittele hyötyjä itselleen. Mikäli yhteistyökumppanuus kuitenkin tuottaa sponsorioivalle yritykselle hyötyjä, kuten näkyvyyttä ja liiketoiminnallisia hyötyjä, lasketaan se sponsoroinniksi. (Alaja 2000, 105)

Urheilusponsoroinnin määritelmässä on tärkeää tuoda esiin yhteistyön etuja sponsorioivan yrityksen lisäksi myös sponsorioivalle kohteelle (Alaja 2000, 105) Sponsoroitavan kohteen ollessa urheilutapahtuma voivat yhteistyökumppanit tuoda tapahtumaan rahallisen tuen lisäksi muutakin lisäarvoa osallistumalla esimerkiksi yleisön palvelukokonaisuuden toteutukseen. Kun sponsorioiva yritys osallistuu aktiivisesti tapahtumaan tai sen suunnitteluun, voi yhteistyökumppanuus olla enemmänkin kuin vain passiivinen logomainos suorituspaikalla (Lipponen 1999, 42).

Sponsoriyhteistyö yritysten kanssa tarjoaa sponsoroitavalle kohteelle paljon taloudellisia hyötyjä. Yhteistyö julkisten instituutioiden, kuten kaupungin tai maan hallituksen kanssa taas tuo kohteelle oikeutusta, tukea ja sosiaalista osallisuutta. (May & Phelan 2005) Koska sponsorina toimiva yritys on usein halukas mainostamaan sponsoroitavaa urheilukohdetta, saa kohde myös julkisuutta ja voi sitä kautta tavoittaa uusia kohderyhmiä ja sponsoreita. Yhteistyökumppanuuden riskinä kohteelle on hallinnan ja autonomian menettäminen sponsoreille. Huolena on, että sponsorin toiveita toteuttaessa itse urheilu, sen henki, eettisyys ja inklusio ovat vaarassa heikentyä. (Gratton & Taylor 2000, 177) Tässä tutkimuksessa määrittelen urheilusponsoroinnin vastikkeelliseksi ja suunnitelmalliseksi yhteistyöksi sponsorina toimivan yrityksen ja sponsoroinnin kohteen välillä (Alaja 2000, 104–105).

4.2 Sponsoroitavan kohteen valinta

Yritykset valitsevat sponsoroinnin kohteensa erilaisin tavoin ja perustein. Peruslähtökohta sponsoroinnin valinnassa yleensä on, että yritys pyrkii luomaan myönteisen miellelyhtymän yrityksensä ja sponsoroinnin kohteen välille (kuva 2). Onnistuneessa sponsoroinnissa sponsoroinnin kohde viestii yrityksen kanssa samoista arvoista ja kohteen avulla yritys voi välittää kohderyhmille sanomaansa. (Alaja 2000, 111, 112) Jotta sponsorointi olisi onnistunutta ja luontevaa, yrityksen arvojen ja mielikuvien tulisi olla samat kohteeseen liitettävien arvojen kanssa (Aaker 2000, 301; Gwinner & Eaton 1999, 47).

KUVA 2. Sponsoroinnin kohteen valinnan lähtökohta (Alaja 2000, 112).

Sponsoroinnin kohde voi valikoitua joko yrityksen aloitteesta tai niin, että kohde ottaa itse mahdollisiin sponsoreihin yhteyttä. Yrityksen arvojen ja sponsoroinnin tavoitteiden mukaisen kohteen etsiminen, päätösten tekeminen ja niistä tiedottaminen voi olla yritykselle pitkäkin prosessi. Selkeät toimintaperiaatteet sponsorointiin liittyen tehostavat valintaprosessia ja päätöksiä on helpompi perustella myös kohteille. Henkilökohtaiset mieltymykset vaikuttavat

väistämättä kohteen valintaan, mutta myös järkisyys, kuten kohteen imago, kohderyhmät, katsojamäärät, näkyvyys, trendit ja useat muut asiat merkitsevät kohteen valinnassa. Yleisimmät perusteet kohteen valintaan ovat:

1. Luonteva ja imagollisesti sopiva yhteys yritykseen tai sen tuotteisiin
2. Vastaavuus yrityksen tavoittelemiin kohderyhmiin
3. Mahdollisuus korkeatasoiseen suhdetoimintaan
4. Yhteiskunnallinen hyväksyttävyys
5. Henkilökunnan ja johdon sitoutumisherkkyys
6. Erottuminen kilpailijoista
7. Menestymisennuste
8. Kohteen ominaispiirteet
9. Hinta/laatu -suhde
10. Sopimustekniset asiat. (Alaja 2000, 111–113)

Listan kolmas kohta (korkeatasoinen suhdetoiminta) on usein sponsoreille tärkeää, ja heidän päätökseensä sponsoriksi lähtemiseen saattaa vaikuttaa se, keitä ovat kohteen muut sponsorit. On yrityksen eduksi näyttäytyä sellaisten symbolien joukossa, jotka tuovat yritykselle lisäarvoa. (Lipponen 1999, 45) Esimerkiksi pienen yrityksen logon näkyminen suurempien yritysten logojen joukossa voi saada pienen yrityksen näyttämään suuremmalta kuin mitä se onkaan.

4.3 Sponsoroinnin tavoitteet ja hyödyt yritykselle

Vuosien kuluessa sponsorointi on muuttunut tavoitteellisemmaksi ja rationaalisemmaksi, sillä vielä 1970-luvun Suomessa yritykset jakoivat rahaa urheilulle usein kokeiluluontoisesti ilman vastikkeita. Kun osaaminen sekä sponsorien että sponsoroitavien puolella on lisääntynyt ja aiheesta on kertynyt tutkimustietoa, yritykset valitsevat yhteistyökumppanuutensa tarkasti, faktoihin perustuen ja niin, että kohde hyödyttää yritystä mahdollisimman paljon. Sponsorointi on yrityksille markkinointiviestintää, jolle asetetaan tavoitteet, jota pyritään maksimaalisesti hyödyntämään ja jonka tuloksia mitataan. (Alaja 2000, 103–104; Breuer ym. 2012, 59) Sponsoroinnin tuloksien arviointiin liittyy kuitenkin samoja haasteita kuin legacykin arviointiin: nettotuloksia on hankala arvioida, sillä sponsorointiin liittyy yleensä aineettomia

hyötyjä, kuten tunnettuuden lisäämistä, asiakassuhteita ja hyvää mainetta (ks. Breuer 2012, 59; Gratton & Taylor 2000, 170, 173).

Pääsääntöisesti yritykset tavoittelevat sponsoroinnilla näkyvyyden maksimointia ja mielikuvien vahvistamista tai muuttamista. Näkyvyyden maksimoinnin taustalla on yleensä tunnettuuden lisäämisen tarve ja mielikuvien vahvistamisen taustalla paremman aseoitumisen tarve (Lipponen 1999, 46; Weight ym. 2010, 127). Sponsorointi on tehokas keino yrityksen brändin rakentamiseen, koska sen avulla voidaan luoda sellaisia miellelyhtymiä, joita perinteisellä, aineellisiin asioihin ja ominaisuuksiin keskittyvällä mainonnalla ei pystytä luomaan. Urheilukohdetta sponsoroimalla yritys voi assosioitua urheilussa ilmeneviin tunteisiin, tuoda esiin omaa persoonallisuuttaan ja erottua kilpailijoista aineettomien ominaisuuksien avulla. Koska perinteinen mainostaminen voi tuntua kuluttajista päällekkäyvältä ja pahimmassa tapauksessa jopa ärsyttää heitä, on sponsorointi hyvä tapa lisätä tunnettuutta ikään kuin alitajuntaisesti. Kun yritys näkyy esimerkiksi urheilutapahtumassa, kuluttaja kyllä huomaa brändin, mutta ei välttämättä koe sitä maksetuksi mainokseksi, vaan liittää brändiin myönteisiä, ajankohtaisia ja monipuolisuuden miellelyhtymiä. (Aaker 2000, 289)

Toivotun mielikuvan välittyminen sponsorista urheilukohteen kuluttajalle on tehokkainta silloin, kun sponsori ja urheilukohde linkittyvät toisiinsa joko imagollisesti tai toiminnallisesti. Imagollisella yhteydellä tarkoitetaan, että sponsorin ja sponsoroitavan kohteen välille syntyy samankaltaisia miellelyhtymiä. Hyvä esimerkki imagollisesta yhteydestä on energiajuomayhtiö Red Bullin sponsoriyhteistyö extreme-urheilun kanssa. Toiminnallisessa yhteistyössä taas sponsoroitava urheilukohde hyödyntää yrityksen tuotteita tai palveluita jollain tapaa. (ks. Gwinner & Eaton 1999, 47) Esimerkiksi EPYG-tapahtumassa käytettiin erään sponsorin valmistamia palkintoja. Mikäli kohteen ja sponsorin välinen suhde kuitenkin jää etäiseksi eikä todellista yhteistyötä tai yhteisiä tavoitteita ole, ei yritys hyödy sponsoroinnista niin paljon kuin olisi mahdollista (Breuer ym. 2012, 54).

Sponsoroinnille asetettujen tavoitteiden lisäksi yritys voi hyödyntää sponsorointia omassa käytännön toiminnassaan mainonnan, tiedotuksen ja suhdetoiminnan edistämiseksi. Mainonnallisesti yritys voi hyötyä, kun se näkyy kohteessa haluamallaan tavalla ja nostaa sponsoroinnista teemoja omaan mainontaansa. Tiedotuksellinen hyödyntäminen taas tarkoittaa esimerkiksi juttuja mediassa ja julkisuuden henkilöiden, kuten urheilijoiden käyttöä vetonaulana. Urheilutapahtumat ovat oiva alusta suhdetoiminnalliselle hyödyntämiselle, sillä

yritys voi kutsua sinne omia sidosryhmiään, kuten osakkeenomistajia ja päättäjiä, ja yhdistää siten vapaa-ajan vieton ja liiketoiminnan. (Alaja 2000, 115)

4.4 Sponsoroinnin riskit yritykselle

Onnistuessaan yhteistyökumppanuus voi olla suuri menestys yritykselle, mutta aina ei kuitenkaan päästä haluttuun lopputulokseen ja pahimmillaan sponsorointi voi aiheuttaa yritykselle jopa kielteisiä vaikutuksia. Liikevaihdollisesta näkökulmasta yksi riski sponsoroinnissa on epävarmuus sponsoroinnin tuloksista ja tuloksien näkymiseen kestävästä ajasta (Gratton & Taylor 2000, 170). Usein sponsoroinnin ”epäonnistuminen” johtuu suunnittelelemattomista sattumuksista, kuten tähtiurheilijan loukkaantumisesta tai tapahtuman katsojakadosta, joihin yritys ei voi vaikuttaa. Joskus voi myös käydä niin, että toivottuja ja suunniteltuja mielleyhtymiä ei synnykään tai kuluttajille syntyy joitain haitallisia mielleyhtymiä sponsorista. (Aaker 2000, 312–313) Esimerkiksi vuoden 2022 Qatarin jalkapallon MM-kilpailujen saama negatiivinen huomio mediassa maailmanlaajuisesti sai kilpailujen sponsoritkin näyttäytymään kielteisessä valossa kuluttajille. Koska kisoihin liitettiin vahvasti ihmisoikeusrikkomukset ja korruptio, on kuluttajien vaikea liittää kisoihin ja niiden sponsoreihin myönteisiä mielleyhtymiä.

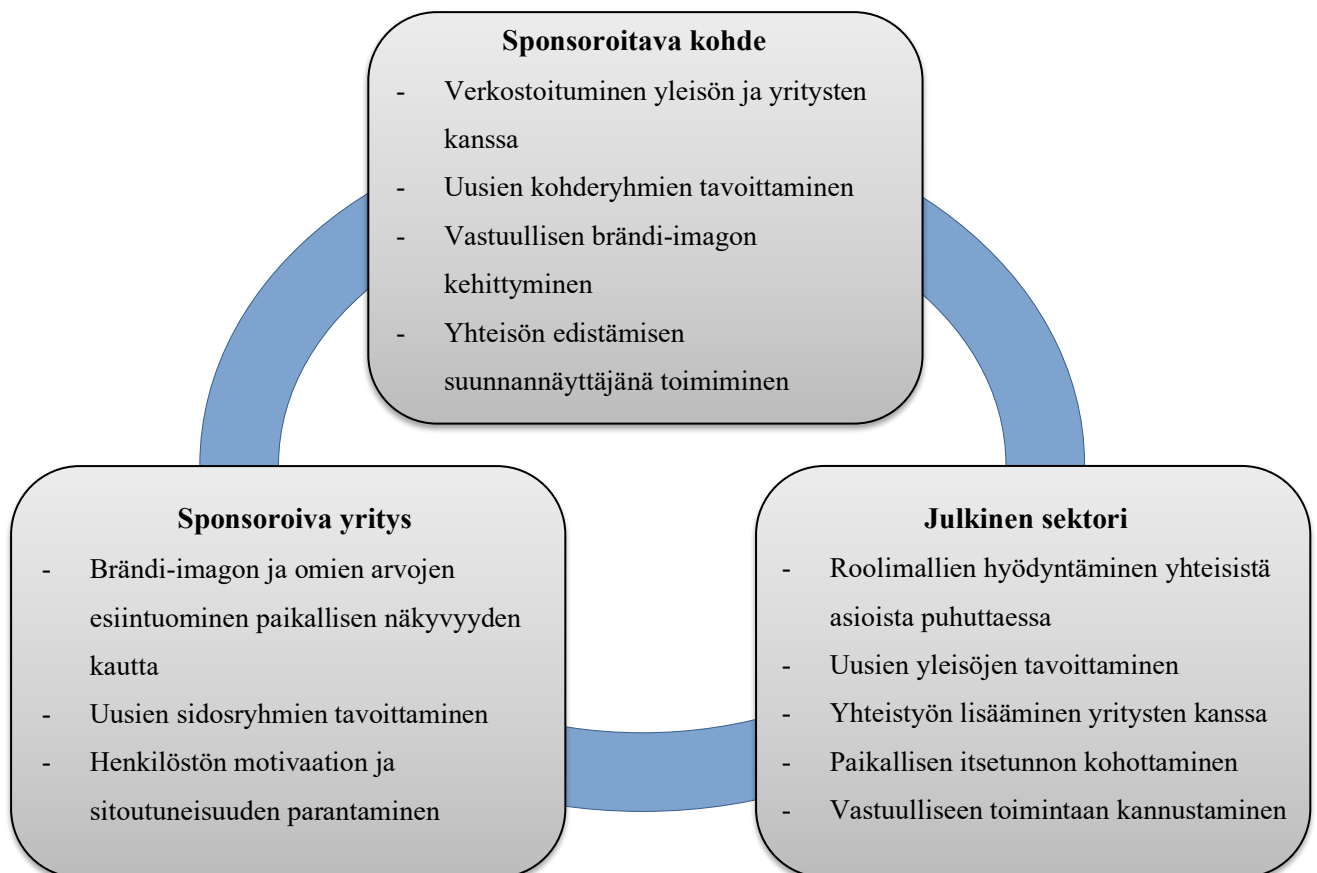
Yksi riski urheilun sponsoroimisessa on yksittäisen yrityksen hukkuminen monien sponsorien sekaan. Jos sponsoreita on useita – kuten urheilussa yleensä on –, tulee yrityksen miettiä, missä ja miten sen kannattaa näkyä erottuakseen muista sponsoreista. Yhteistyö ei ole onnistunut silloinkaan, jos yritys joutuu maksamaan näkyvyydestä paljon enemmän kuin mikä on yrityksen saama rahallinen arvo sponsoroinnista. (Aaker 2000, 314–319) Mikäli sponsoroinnilla ei kuitenkaan tavoitella rahallisia hyötyjä, vaan ensisijaisesti aineettomia hyötyjä, on selkeiden tavoitteiden asettaminen ja mittaaminen vaikeaa (Gratton & Taylor 2000, 173).

4.5 Yhteiskuntavastuun toteuttaminen urheilusponsoroinnin avulla

Sponsoroimalla urheilua yritykset voivat tuottaa hyvää yhteiskunnalle ja siten toteuttaa heidän yhteiskuntavastuutansa. Urheilua sponsoroimalla yritys todennäköisesti tavoittaa suuria määriä

kuluttajia, jolloin yrityksellä on oiva paikka näyttää heidän panoksensa yhteisen hyvän edistämiseksi (May & Phelan 2005). Urheiluun liitettävät ominaisuudet, kuten myönteinen imago ja lasten ja nuorten sosiaalistaminen liikuntaan auttavat luomaan vastuullista kuvaa yrityksestä (Itkonen ym. 2007, 24; Gratton & Taylor 2000, 172).

Yhteiskuntavastuunäkökulman lisääminen urheilusponsorointiin laajentaa hyötyjen ja lisäarvon jakautumisen yrityksen ja urheilukohteen lisäksi myös julkiselle sektorille. Breithbarth ym. (2011, 723–724) kuvaa näiden kolmen osapuolen saamia hyötyjä win-win-win-lähestymistavalla, jossa sponsorin ja sponsoroitavan lisäksi hyötyvät myös muut yhteiskunnalliset toimijat ja lähiyhteisöt. Kuvassa 3 on havainnollistettu näiden kolmen toimijan saamia hyötyjä yritysten ja urheilukohteiden välisestä yhteistyökumppanuudesta.

KUVA 3 Win-win-win -lähestymistapa mukailten Breithbarth ym. (2011, 724).

Tässä tutkimuksessa haastattelen EPYG-tapahtuman yhteistyökumppaneita heidän liittämistään merkityksistä tapahtumaan. Selvitän, miksi yritykset ovat valinneet EPYG-

tapahtuman sponsoroinnin kohteeksi ja mitä hyötyjä he kokevat saavansa yhteistyökumppanuudesta. Lisäksi tarkastelen, kuinka merkittävästi yhteiskuntavastuun toteuttaminen paraurheilua sponsoroidulla vaikuttaa paikalliseen yhteisöön. EPYG-tapahtumalla oli yhteensä kymmenen yhteistyökumppania (EPYG 2022 s.a.), joista tähän tutkimukseen osallistui kolme. Hyödynnän haastattelujen analyysissä tässä luvussa esiteltyä aiempaa tutkimusta, kuten Alajan (2000, 111–113) listausta yleisimmistä syistä sponsoroinnin kohteen valinnalle. Urheilun tukemiseen liitetään yleensä hyvin myönteisiä ominaisuuksia ja sen ajatellaan olevan yhteiskunnallisesti hyväksyttävää (ks. esim. Breuer ym. 2012, 48), joten selvitän, kuinka isossa roolissa yhteiskuntavastuun ja yhteisen hyvän toteuttaminen ovat EPYG-tapahtuman valinnassa sponsoroinnin kohteeksi. Mikäli yritykset haluavat yhteistyökumppanuudella ainoastaan tuottaa omalle yhteisölle hyvää ilman minkäänlaisia liiketoiminnallisia tavoitteita, lasketaan se sponsoroinnin sijasta hyväntekeväisyydeksi. Yrityksille voi olla kuitenkin hyötyä hyväntekeväisyydestäkin, sillä saattaa parantaa esimerkiksi heidän business-to-business -markkinointiaan. (Lipponen 1999, 49)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa kerron tutkimusprosessin etenemisestä vaihe vaiheelta. Aloitan esittelemällä tutkimuskysymykset ja pohtimalla tutkimuksen tieteenfilosofisia lähtökohtia. Sen jälkeen tarkastelen keräämääni aineistoa, sen analyysiä, valittuja tutkimusmenetelmiä ja niiden luotettavuutta.

5.1 Tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on lisätä ymmärrystä paraurheilutapahtumien vaikutuksista ja siitä, millaisia merkityksiä eri sidosryhmät liittävät EPYG 2022 -tapahtumaan. Tarkastelen EPYG-tapahtuman vaikutuksia lähialueeseen, tässä tapauksessa Lahden kaupunkiin ja Lahdessa asuviin vammaisiin henkilöihin. Lisäksi selvitän niitä syitä, miksi tapahtuman yhteistyökumppanit haluavat sponsoroida tapahtumaa ja mitä hyötyjä he näkevät tapahtumalla olevan. Syvennyn myös järjestäjien ajatuksiin tapahtumasta, sen vaikuttavuudesta ja tapahtuman suunnittelemisesta. Tutkimukselle on muotoiltu yksi pääkysymys, jonka pääasiallisena tavoitteena on selvittää:

- Millainen merkitys paraurheilutapahtumalla on sidosryhmille?

Tutkimuksen pääkysymyksen täsmentämistä varten olen muotoillut kaksi alakysymystä:

- Millaisia vaikutuksia paraurheilutapahtumalla on tai voisi olla yhteiskuntaan ja yhdenvertaisuuteen?
- Miksi yhteistyökumppanit tukevat paraurheilutapahtumaa?

5.2 Tieteenfilosofiset lähtökohdat ja tutkijan esiymmärrys

Kaikkien tieteenalojen pohjautuessa juuriltaan filosofiaan (Aaltola 2018, 15) on tässäkin tutkimuksessa tärkeää selventää filosofisia kysymyksiä ennen tutkimukseni tarkempaa tarkastelua (ks. Hirsjärvi ym. 2007, 129). Filosofisten kysymysten, kuten ihmiskäsityksen pohtiminen on tärkeää tutkimuksen eri vaiheissa (Laine 2018, 29). Tieteenfilosofisten

perusteiden selventäminen auttaa ymmärtämään sekä tutkimusta ja tutkimaani ilmiötä että omaa suhdettani siihen tutkijana (ks. Hirsjärvi ym. 2007, 129–131).

Tämän tutkimuksen tieteenfilosofiset lähtökohdat pohjautuvat fenomenologis-hermeneuttiseen tieteenperinteeseen, joka on osa sekä fenomenologiaa että laajemmin hermeneuttista perinnettä. Merkitykset, jotka ovat tutkimuskohteeni, on yksi tärkeimmistä käsitteistä niin fenomenologisen kuin hermeneuttisenkin tutkimuksen tekemisessä. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2002, 39–40) Tarkemmin sanottuna fenomenologiassa tutkitaan ihmisen suhdetta maailmaan, jossa he elävät, ja jota he myös itse rakentavat. Siinä korostetaan yksilön perspektiiviä merkityksissä ja niistä rakentuvissa kokemuksissa, mutta kuitenkin niin, että huomioidaan myös yhteisön ja yhteiskunnan vaikutus niiden muodostumiseen. (Laine 2018, 32) Hermeneutiikka tuo fenomenologiaan ymmärtämisen ja tulkinnan teoriaa: halutaan oivaltaa ilmiöiden merkityksiä ja etsiä tulkinnalle mahdollisia sääntöjä. Hermeneutiikan toinen avainkäsite on esiymmärrys, sillä kaiken ymmärtämisen taustalla on jo aiemmin ymmärretty. (Heikkinen & Laine 1997, 21)

Paraurheilu ja paraurheilutapahtumat ovat minulle suhteellisen vieraita eli siinä mielessä esiymmärrystä tutkimuksen aiheesta minulla ei juurikaan ole. EPYG-tapahtuma ei ollut minulle aiemmin tuttu, enkä haastatteluja tehdessäni tuntenut Pajulahtea, Lahden aluetta, haastattelemani yrityksiä tai organisaatioita juuri lainkaan. Siispä ennakkotietoni koostuvat pääosin kandidaatintutkielmastani, jonka tein paraurheilutapahtumien legacysta ja kiinnostuksestani urheilutapahtumia ja niiden järjestämistä kohtaan. Lisäksi esiymmärrykseeni vaikuttaa omat, myönteiset kokemukseni urheilutapahtumista sekä osallistujana että vapaaehtoistyöntekijänä.

5.3 Tapaustutkimuksen aineisto

Merkitysten ja todellisen elämän kuvaaminen on tyypillistä laadulliselle tutkimukselle. Tarkoitukseni on tarkastella tapahtuman merkityksiä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, jolloin tutkimus kannattaa toteuttaa laadullisin keinoin. Kvalitatiivisen tutkimuksen lajeja on useita, joista tutkimukseni kuuluu luokkaan laadullinen tapaustutkimus. (ks. Hirsjärvi 2009, 160–163) Tapaustutkimus valikoitui tutkimusstrategiaksi, koska tarkastelen yhtä tiettyä tapausta, EPYG-tapahtumaa, ja sen merkityksiä. Tässä tutkimuksessa tapaus rajautuu selkeästi

muusta kontekstista sekä ajallisesti että maantieteellisesti: tapahtuma oli Pajulahdessa 27.6.–4.7.2022 (ks. Yin 2014, 33). Vaikka tapahtuma rajautuu selkeästi, tulee sitä tarkastella osana sen ympäristöä ja laajempaa kontekstia, johon kuuluu esimerkiksi toimiala ja tapauksen historiallinen tausta (Eriksson 2014, 7).

Tapaustutkimuksessa tutkimuksen kohde voi olla esimerkiksi yksilö, ryhmä tai yhteisö (Hirsjärvi ym. 2009, 135; Vilkka ym. 2018, 191) ja tapausta voidaan analysoida monilla eri tasoilla aina yksilöstä yhteiskunnan tasolle asti (Vilkka ym. 2018, 196). Koska tutkimuksen eduksi on valita tutkittaviksi sellaiset informantit, joilla on aiheesta jotakin tietämystä tai kokemusta, valitsin tutkittaviksi tapahtuman sidosryhmiä ja lähialueen toimijoita (ks. Tuomi & Sarajärvi 2008, 86, 98). Tässä tutkimuksessa tarkastelen yksilöiden sijaan pikemminkin organisaatioita, jotka ovat joko suoraan tai välillisesti sidoksissa Pajulahdessa järjestettyyn EPYG-tapahtumaan (ks. Hirsjärvi ym. 2009, 177). Koska tarkoitukseni on tutkia EPYG-tapahtuman merkityksiä ja sen vaikutuksia, oli tärkeää valita haastateltavat eri tahoilta ja erilaisista organisaatioista.

5.3.1 Aineistonkeruu

Hyödynsin haastateltavien valinnassa Suomen Paralympiakomitean asiantuntemusta ja pyysin heiltä yhteystietoja mahdollisista organisaatioista ja henkilöistä, jotka voisivat olla sopivia informantteja tähän tutkimukseen. Haastateltaviksi suostui yhteensä 10 henkilöä seitsemästä eri organisaatiosta. Kun olin saanut heiltä suostumuksen tutkimukseen sähköpostitse, tutustutin heidät tarkemmin tutkimuksen aiheeseen ja kerroin teemoista, joita haastattelussa tultaisiin käymään läpi (ks. Tuomi & Sarajärvi 2008, 86).

Tutkimuksen aineisto koostuu yhteensä seitsemästä teemahaastattelusta, sillä tein kahden organisaation kohdalla ryhmähaastattelun. Ensimmäisessä ryhmähaastattelussa oli kaksi edustajaa Lahden kaupungin liikuntapalveluista ja toisessa kolme edustajaa Lahden vammaisneuvostosta. Lisäksi haastattelin kahta EPYG-tapahtuman järjestäjätahoa ja kolmea tapahtuman yhteistyökumppanina toiminutta yritystä. Toteutin kaikki seitsemän haastattelua etäyhteyksin ja nauhoitin ne. Haastattelut kestivät keskimäärin 35 minuuttia. Haastattelujen jälkeen huomasin aineistossa muutaman täsmennystarpeen ja kysyin vielä kahdelta

haastateltavalta tarkentavia kysymyksiä sähköpostitse. Liitin heidän sähköpostivastauksensa mukaan tutkimuksen aineistoon.

Yhteistyökumppanit antoivat luvan käyttää yritysten nimiä tässä tutkimusjulkaisussa. Myös Lahden kaupungin liikuntapalveluiden ja Lahden vammaisneuvoston edustajat sanoivat, että organisaatiot saavat olla tunnistettavissa. Kahdesta järjestäjätahosta käytän yhteistä nimitystä järjestäjät, jolloin organisaatiot säilyvät nimettöminä, vaikkakaan täyttä tunnistamattomuutta se ei takaa. (ks. liite 2 Tietosuojailmoitus haastateltaville)

Valikoin haastateltavat kirjallisuuskatsaukseni pohjalta. EPYG-tapahtuman yhteiskunnallisten vaikutusten selvittämiseksi oli ensisijaista haastatella tapahtuman järjestäjätahoja. Lisäksi halusin lisätä ymmärrystä siitä, millaisia merkityksiä yhteistyökumppanit liittävät tapahtumaan ja miksi he ovat valinneet tukea paraurheilutapahtumaa. Yhteistyökumppaneista haastatteluun osallistuivat Suomalainen Energiaosuuskunta (SEO), Metallisorvaamo A. Pakarinen Oy ja OP Päijät-Häme. Lähetin haastattelukutsun sähköpostitse muillekin yhteistyökumppaneille, mutta muilta yrityksiltä en saanut vastausta. Haastatteluun osallistuneet yritykset olivat osallistuneet myös kumppanipäivään, joka järjestettiin EPYG-tapahtuman yhteydessä. Kumppanipäivässä järjestäjätahojen yhteistyökumppanit pääsivät osallistumaan Paraurheilun merkitys osana vastuullista yhteistyötä -seminaariin ja seuraamaan EPYG-kilpailuja.

Tapahtuman varsinaisten sidosryhmien lisäksi valitsin haastateltaviksi myös organisaatioita, jotka eivät suoraan liity EPYG-tapahtumaan, mutta tietävät vammaisten henkilöiden elämästä Lahdessa, eli Pajulahden lähiympäristössä. Urheilutapahtuman legacyn yksi ulottuvuus on se, kuinka laajalle vaikutukset ulottuvat maantieteellisesti (Preuss 2007, 211). Haastattelemalla Lahden alueella asuvia vammaisia henkilöitä ja heidän parissaan työskenteleviä, sain ymmärrystä tapahtuman yhteiskunnallisten vaikutusten leviämisestä lähiympäristöön. Lahden kaupungin liikuntapalveluiden edustajat tiesivät yleisellä tasolla muun muassa Lahdessa tarjottavasta erityisliikunnasta, ja Lahden vammaisneuvoston kautta sain ryhmähaastatteluun Lahden alueella asuvia vammaisia henkilöitä.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston koko on kiinnostavaa tutkimuksen tieteellisyyden, edustavuuden ja yleistettävyyden kannalta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 97). Tässä tutkimuksessa tehtyjen seitsemän haastattelun avulla sain yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta ilmiöstä, EPYG-tapahtuman merkityksistä ja sen vaikutuksista yhteiskuntaan. En tavoittele

tutkimuksessani yleistyksiä, vaan mahdollisimman intensiivistä tietoa tutkimuskohteesta, jolloin näen seitsemän haastattelun olevan tämän tapaustutkimuksen aineiston kooksi riittävä. Jos tarkoituksena ei ole löytää esimerkiksi tilastollisia säännönmukaisuuksia – kuten laadullisessa tutkimuksessa ei ole – aineisto voi olla vaikka yksikin tapaus (Hirsjärvi ym. 2009, 181; Tuomi & Sarajärvi 2008, 97–99).

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun, koska tutkimukseni käsittelee suhteellisen tuntematonta aluetta, josta on tarkoitus saada lisää ymmärrystä. Haastattelu on myös hyvin joustava menetelmä, sillä haastattelua voi muokata tilanteen ja vastaajan mukaan. (ks. Hirsjärvi ym. 2009, 205; Tuomi & Sarajärvi 2008, 85) Koska paraurheilutapahtumien merkitykset on vasta vähän kartoitettu tutkimusaihe, haastattelu on hyvä menetelmävalinta, sillä tutkijan on etukäteen vaikea tietää vastausten suuntia (ks. Hirsjärvi ym. 2009, 205). Haastattelu sopi tämän tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi, koska tutkimuskohteeni on hyvin moninainen ilmiö ja aineistoni koostui organisaatioista, minkä vuoksi haastattelujen kulkua oli hyvin vaikea ennakoita.

Tutkimushaastattelun lajeista käytin teemahaastattelua, joka on täysin strukturoidun ja avoimen haastattelun välimuoto. Olin määritellyt ennakkoon haastattelussa läpikäytävät aiheet, mutta kysymysten tarkat muodot ja niiden järjestys muotoutuivat haastattelun edetessä. Teemahaastattelu sopi hyvin tämän tutkimuksen lähtökohtiin, eli merkitysten ja moninaisen elämän kuvaamiseen. Todellista elämää tutkittaessa tapahtumat muovaavat toinen toistaan ja ne muodostavat keskenään monen suuntaisia suhteita (Hirsjärvi ym. 2009, 208, 161), jolloin haastattelu voi polveutua moneen suuntaan. Teemahaastattelu oli tästäkin syystä sopiva aineistonkeruumenetelmä tähän tutkimukseen.

Toteutin kaksi haastattelua ryhmähaastatteluina, jotka voivat tuoda sellaisia etuja tiedonkeruuseen, joita yksilöhaastatteluissa ei saavuteta. Tekemäni ryhmähaastattelut olivat vapaamuotoisia, ohjattuja keskusteluja, jotka etenivät teemahaastattelun tapaan ennalta tekemäni haastattelurungon pohjalta. Ryhmähaastattelu nähdään hyväksi valinnaksi silloin, kun halutaan kuulla haastateltavien mielipiteitä ja kulttuurisia jäsennyksiä. Ryhmähaastattelun etuna on, että ryhmässä haastateltavat voivat tuntea olonsa turvallisemmaksi kuin yksilöhaastattelussa, saada ideoita toisiltaan ja täydentää toisiaan. Ryhmässä tulee myös helposti esiin yksilöiden mielipiteiden väliset erot. (Pötsönen & Välimaa 1998, 2–3)

5.3.2 Menetelmän haasteet ja eettiset näkökohdat

Haastattelu tutkimusmenetelmänä sisältää monia hyötyjä, mutta siihen liittyy myös haasteita. Ensinnäkin haastattelun suunnitteleminen ja toteuttaminen vie tutkijalta aikaa. Lisäksi haastatteluun sisältyy yleensä monia virhelähteitä, jotka voivat johtua paitsi itse haastattelutilanteesta kokonaisuutena myös haastattelijasta ja haastateltavasta. (Hirsjärvi 2009, 206) Ennen tutkimushaastattelujen tekemistä testasin haastatteluja kahdella eri testihaastateltavalla. Testihaastatteluja tekemällä opin hiukan haastattelijan roolista ja siitä, mitä ja miten voi ja kannattaa kysyä. Siltikin haastattelutilanne oli minulle suhteellisen uusi, mikä on saattanut vaikuttaa haastattelun onnistumiseen ja siihen, kuinka hyvin olen osannut olla läsnä haastattelutilanteessa, kuunnella haastateltavaa ja kysyä tarkentavia kysymyksiä.

Haastattelun luotettavuutta saattaa heikentää se, että haastateltava saattaa haluta esiintyä jossakin tietyssä roolissa ja antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. Haastateltava saattaa tietyssä roolissa esiintyessään kertoa esimerkiksi joistakin aiheista, joista tutkija ei edes kysy. Tällaiset haasteet riippuvat pitkälti kulttuureista ja tutkijan täytyykin osata huomioida nämä kulttuuriset merkitykset ja merkitysmailmat, kun hän tulkitsee haastateltavan vastauksia. Haastatteluaineisto on aina sidottuna tiettyyn kontekstiin ja tilanteeseen, mikä tulee ottaa huomioon esimerkiksi tulosten yleistämisessä. Haastateltava saattaa vastata haastattelutilanteessa toisin kuin hän vastaisi jossain toisessa tilanteessa ja kontekstissa. (Hirsjärvi 2009, 206–207) Myös haastattelijan käyttäytyminen ja hänen reaktionsa voivat vaikuttaa siihen, mistä ja miten keskustellaan (Pötsönen & Välimaa 1998, 4).

Haastateltavien vastauksiin on lisäksi saattanut vaikuttaa se, että he esiintyivät haastatteluissa jonkin organisaation edustajina eivätkä suoraan omina itsenään ja he ovat olleet tietoisia vastaustensa yhdistämisestä organisaationsa nimeen. Ryhmähaastatteluissa taas muiden haastateltavien läsnäolo on voinut vaikuttaa siihen, miten haastateltavat vastaavat kysymyksiin, etenkin, kun he edustavat samaa organisaatiota. Muita rajoituksia ryhmähaastattelussa on toisten haastateltavien mahdollinen dominointi, jolloin hiljaisemmat eivät välttämättä saa ääntään kuuluviin. Siksi haastattelijalta vaaditaan hyvää ryhmän hallintaa ja ryhmädynamiikan tulkitsemista. Tekemäni ryhmähaastattelut olivat kuitenkin hyvin pienissä ryhmissä, toisen ryhmän ollessa vain kaksi henkilöä ja toisen kolme. Pienissä ryhmissä kaikkien äänet tulevat helpommin kuuluviin, mutta mielipiteiden kirjo jää kapeammaksi kuin isommissa ryhmissä.

Eettinen näkökulma ryhmähaastatteluissa on se, ettei haastateltaville voida luvata ehdotonta tietosuojaa, sillä muilta haastateltavilta ei voida vaatia vaiti olemista. (ks. Pötsönen & Välimaa 1998, 4, 6)

5.4 Aineiston analyysi ja luokittelu

Kerätyn aineiston analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko on yksi tutkimuksen tärkeimmistä vaiheista. Silloin tutkijalle selviää, millaisia vastauksia hän saa asettamiinsa tutkimuskysymyksiin vai pitääkö kysymykset asettaa jotenkin toisin. (Hirsjärvi ym. 2009, 221) Ennen aineiston varsinaiseen analyysiin etenemistä litteroin aineiston. Puhtaaksikirjoitettuna haastatteluaineistoa kertyi 72 liuskaa, kun käytin Times New Roman -fonttia, kirjainkoko 12 ja riviväliä 1,5. Yksiselitteistä ohjetta aineiston litterointiin ja litteroinnin tarkkuuteen ei ole (Hirsjärvi ym. 2009, 222) Litterointivaiheessa en merkinnyt tekstiin nonverbaaleja ilmaisuja tai turhia täytesanoja, sillä tarkastelen analyysissäni haastateltavan ilmaisujen sisältöä, enkä niinkään vuorovaikutusta tai keskustelua. Ryhmähaastattelujen kohdalla en eritellyt, kuka haastateltavista puhui. Koin, että sillä ei ollut tutkimuskohteen kannalta merkitystä, koska haastateltavat olivat samasta organisaatiosta ja tarkoitukseni oli kuulla tietyn organisaation edustajien ajatuksia.

Haastattelujen litteroinnin jälkeen aloitin aineistoon tutustumisen lukemalla aineistoani. Pian kuitenkin huomasin, että olisin halunnut täsmentää muutamia vastauksia kahden haastattelun kohdalla. Koin vastausten täsmentämisen aineiston kattavuuden kannalta olennaiseksi ja kysyin kyseisiltä kahdelta haastateltavalta täsmentäviä kysymyksiä sähköpostitse. Saatuani aineiston valmiiksi pyrin tarkastelemaan sitä mahdollisimman avoimesti ja monesta eri näkökulmasta. Tiedon tarkastamisen ja aineistoon tutustumisen jälkeen siirryin seuraavaan vaiheeseen, eli aineiston järjestämiseen (Hirsjärvi ym. 2009, 222), jonka tein koodaamalla.

Koodauksen tarkoitus on valita aineistosta kaikki tutkimuksen kannalta oleellinen tieto, jonka tulee sisällyttämään tutkimukseen. Kaikkea kerättyä aineistoa ei siis ole tarkoituksenmukaista käyttää, vaan rajata aineistosta jokin kapea ilmiö, josta kerron raportoinnissani mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Tutkimuksen aineiston rajaaminen voi olla tutkijalle hankalaa, sillä se sisältää aina paljon mielenkiintoisia asioita, joita haluaisi ottaa mukaan analyysiinsä. (Hirsjärvi ym. 2009, 225; Tuomi & Sarajärvi 2008, 104–105) Koodauksessa merkkasin

tutkimusongelman kannalta mielenkiintoisimmat asiat värikoodeilla ja jätin koodaamattomat kohdat tutkimuksesta pois. Käytin koodauksessa apuna teemahaastattelun runkoa, joka perustui aiempaan kirjallisuuteen. Merkitsin kohdat, jotka käsittelivät seuraavia aiheita:

1. Nykytilan kuvaus
2. Yhteistyökumppaneiden motiivit tukea tapahtumaa
3. Järjestäjätahojen motiivit järjestää tapahtuma
4. Tapahtumaan käytetyt resurssit ja vaihtoehtoiskustannukset
5. Tapahtuman kehittäminen yhteiskunnallisten vaikutusten ja yhdenvertaisuuden lisäämisen kannalta.

Analysoin aineistoni käyttäen laadullista sisällönanalyysiä, joka on laadullisessa tutkimuksessa usein käytetty perusanalyysimenetelmä (Tuomi & Sarajärvi 2008, 103). Eskola (2001, 135–140) on jakanut laadullisen sisällönanalyysin aineistolähtöiseen, teoriasidonnaiseen ja teorialähtöiseen sisällönanalyysiin. Käytin tässä tutkimuksessa teoriasidonnaista sisällönanalyysiä, jossa käsitteet tiedetään jo aiemman tutkimuksen perusteella, kun taas aineistolähtöisessä analyysissä ne luodaan aineistosta (Tuomi & Sarajärvi 2008, 133).

Aloitin analyysin pelkistämällä haastateltavien alkuperäiset ilmaukset selvemmiksi ja helpommin luettaviksi. Myös tulokset-luvun sitaateissa olen käyttänyt selvennettyjä ilmauksia paremman luettavuuden vuoksi. Pelkistettyäni ilmaukset aloin jaottelemaan niitä isompiin kokonaisuuksiin, jolloin erilaisia alaluokkia muodostui 18. Luokissa oli joitakin päällekkäisyyksiä, jolloin luokittelin jotkin ilmaisut useampaan eri alaluokkaan.

Teoriasidonnainen lähestymistapa eroaa teorialähtöisestä lähestymistavasta siten, että siinä aineistosta muodostetaan luokkia sen omilla ehdoilla ja vasta myöhemmässä vaiheessa se sovitetaan teoriaan, kun teorialähtöisessä lähestymistavassa poimitaan ilmauksia jo tietyn teorian mukaan (Tuomi & Sarajärvi 2008, 133). Muodostamani 18 luokkaa jaoin edelleen pääluokkiin, jotka muodostin aiemmasta teoriasta. Käyttämässäni teoriassa yhdistyy sekä Preussin (2007, 211) että Dicksonin ym. (2011, 295) määritelmät legacysta (ks. s. 11). Yhteistyökumppaneilta kerätyssä aineistoissa käytin Alajan (2000) aiempaa tutkimusta sponsoroinnin kohteen valinnasta sekä sponsoroinnin tavoitteista. Jaottelin aineistoni seuraaviin pääluokkiin:

- A Sponsoroitavan kohteen valinta yrityksen näkökulmasta
- B EPYG-sponsoroinnin tavoitteet ja hyödyt yritykselle
- C Tapahtuman aineettomat vaikutukset yhteiskuntaan
- D Tapahtuman aineelliset vaikutukset yhteiskuntaan
- E Vaikutusten huomioiminen tapahtuman suunnitteluvaiheessa

Havainnollistan tekemääni luokittelua alla olevan taulukon 1 avulla. Luokittelussa merkkasin alaluokat pienillä kirjaimilla ja teoriasta poimimani pääluokat isoilla kirjaimilla.

TAULUKKO 1. Esimerkkejä haastateltavien ilmaisujen luokittelusta.

Sitaatti	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Pääluokka
<i>”meidän työntekijät tykkäsi siitä ideasta ja tietysti siinä tuli meille sitten tällainen tilaisuus keskustella asiasta, että mitkä on meille tärkeitä asioita.”</i>	Yhteistyökumppanuus loi tilaisuuden käydä yrityksen arvoja läpi työntekijöiden kanssa	a = arvot	B = EPYG-sponsoroinnin tavoitteet ja hyödyt yritykselle
<i>”ne on kuitenkin siellä Pajulahdessa ja sitten ne ei täällä näy niin paljoa mitä se voisi näkyä, että ehkä siinä on ongelma että sitten jos se näkyis ja kuuluis mediassa niin sillä olisi ihan erilainen vaikutus [urheiluun innostamiseen].”</i>	Tapahtuma ei innosta paikallisia urheilemaan, jos se ei näy lahtelaisille	c & l = urheilun näkyvyys	D = Tapahtuman aineelliset vaikutukset yhteiskuntaan

<i>"usein tällaiset isot tapahtumat ruokkii myöskin sitten sitä, että me saadaan kisoja myös tulevaisuudessa."</i>	Kansainvälinen kilpailu tuo Pajulahdelle positiivista näkyvyyttä kilpailujärjestäjänä	h = alueen imago	C = Tapahtuman aineettomat vaikutukset yhteiskuntaan
<i>"Itse ollut hienoa päästä tutustumaan läheltä tähän [paraurheiluun] ja on muuttanut paljon myös omiakin ajatuksia ja sitä mitä mitä voi tehdä niin toisin"</i>	Paraurheilun kanssa tehty yhteistyö on antanut yrityksen edustajalle uutta perspektiiviä omaan toimintaan	e = oppiminen	A = Sponsoroitavan kohteen valinta yrityksen näkökulmasta

Luokittelua tehdessäni rajasin pois vielä muutamia osia valitsemastani aineistosta, koska huomasin, etteivät ne vastanneet tutkimuskysymyksiini ja niitä oli vaikea luokitella mihinkään luokkaan. Nämä rajaukset olivat tärkeitä, jotta tutkimus ei leviäisi käsittelemään liian montaa aihekokonaisuutta. Kun jokaisella pelkistetyllä ilmaisulla oli oma ala- ja pääluokkansa, taulukoin luokat haastateltavien mukaan, mikä selvensi tulosten ja johtopäätösten tekemistä.

6 TULOKSET

Seuraavaksi esittelen EPYG-tapahtuman kahden järjestäjätahon ja kolmen yhteistyökumppanin antamia merkityksiä tapahtumalle sekä sitä, miten he näkevät tapahtuman hyödyt yhteiskunnalle. Lahden vammaisneuvosto ja Lahden kaupungin liikuntapalvelut taas arvioivat, miten Pajulahdessa järjestetty tapahtuma vaikuttaa sen lähialueeseen ja pohtivat paraurheilutapahtumien vaikuttavuutta yleisellä tasolla. Viitataan haastateltaviin seuraavilla merkinnöillä: Järjestäjätahot (Järjestäjät), Lahden kaupungin liikuntapalvelut (L1), Lahden vammaisneuvosto (Lv), Metallisorvaamo A. Pakarinen Oy (Y1), OP Päijät-Häme (Y2) ja Suomalainen Energiaosuuskunta (Y3).

Käyn ensin läpi haastateltavien mietteitä tapahtuman vaikutuksista ja siitä, miten niitä voitaisiin huomioida tapahtuman suunnittelussa. Sitten siirryn tarkastelemaan yhteistyökumppaneiden syitä paraurheilutapahtuman tukemiseen ja lopuksi esittelen tapahtuman vaikutusten arviointiin liittyviä näkökulmia.

6.1 Tapahtuman merkitykset sidosryhmille ja vaikutukset Lahden alueella

EPYG-tapahtuman järjestäjätahot, yhteistyökumppanit ja Lahden alueen toimijat antoivat tapahtumalle erilaisia merkityksiä. Haastateltavilla oli myös paljon samankaltaisia ajatuksia tapahtuman yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta ja osa nosti esiin myös kehitysehdotuksia tulevaisuuden paraurheilutapahtumille. Käyn seuraavaksi läpi tapahtuman aineellisia ja aineettomia vaikutuksia ja niiden huomioimista tapahtuman suunnitteluvaiheessa.

6.1.1 Tapahtuman vaikutus alueen esteettömyyteen

Suuret paraurheilutapahtumat vaativat esteettömiä olosuhteita paitsi urheilemisen myös esimerkiksi majoitusten ja kuljetusten osalta. Joissakin paralympialaisten järjestäjäkaupungeissa kaupunkirakenteen esteettömyyteen on tullut huomattavia parannuksia tapahtuman ansiosta (ks. Misener ym. 2013, 334) ja joissakin taas ei (ks. Ahmed 2013, 30; Sport and Recreation Alliance 2013, 60). Infrastruktuurin muutoksia tarkastellessa täytyy kuitenkin ottaa huomioon kaupungin esteettömyys jo ennen tapahtumaa.

Pajulahden ollessa Suomen Olympia- ja Paralympiakomitean virallinen valmennuskeskus on sen infrastruktuuri ollut hyvin esteetön jo pitkään. Aiemmat Pajulahdessa järjestetyt paraurheilutapahtumat ovat voineet kuitenkin vaikuttaa infrastruktuurin esteettömyyteen, kuten eräs järjestäjätahoja edustava haastateltava toteaa: ”*kyllä osittain varmasti joo [tapahtumat parantaa esteettömyyttä]. Toki meillä on jo ennen näitä isoja tapahtumia tehty semmoista yleistä linjausta, että kaikki mitä meillä rakennetaan uutta tai remontoidaan vanhaa, niin se tehdään esteettömäksi*”. (Järjestäjät)

Lahden vammaisneuvoston edustajien mielestä esteettömien olosuhteiden luominen kilpailuja varten on hyödyllistä tulevaisuudenkin kannalta. ”*Jos jonnekin saadaan esteettömämpiä paikkoja jonkun kilpailun takia, niin kyllähän ne jää paikalleen siihen ne esteettömät vaihtoehdot, ei niitä pureta pois*.” (Lv)

Parhaimmassa tapauksessa paraurheilutapahtuma vauhdittaa myös tapahtuman lähiympäristön esteettömyyttä ja inspiroi kiinnittämään huomiota esteettömyyteen muuallakin kuin siellä, missä tapahtuma järjestetään. Lahdessa asuvien vammaisten henkilöiden mielestä Pajulahden esteettömyys on hyvä asia Lahden alueelle, mutta esteettömät olosuhteet eivät ole vielä rantautuneet Lahteen asti. Eräs Lahden vammaisneuvoston edustaja kommentoi esteettömiä liikuntapaikkoja seuraavasti: ”*Lahden liikuntapaikoista sen verran täytyy sanoa, että mä en ihan hirveästi mee kehumaan, koska lähin uimahalli, mihin mä pääsen uimaan, on Heinolassa*”. (Lv)

Toinen vammaisneuvoston edustaja koki, että Pajulahden läheisyys voisi vaikuttaa Lahden alueen esteettömiin liikuntapaikkoihin – ainakin, jos Pajulahden kanssa tehtäisiin yhteistyötä. ”*Mun mielestä Pajulahti on ollut ykkösenä täällä Lahdessa tekemässä tällaisia esteettömiä liikuntapaikkoja. Nyt meillä on Lahdessa uimahalleja saneerattu – en tiedä kuinka paljon nää suunnittelijat on osanneet Pajulahdesta kysyä. Esteettömään sisäliikuntaan on paljon ohjeita, jos sitä vaan osataan kysyä*.” (Lv)

Lahden vammaisneuvoston jäsenet toivat esiin sen, että vammaisten henkilöiden tulisi itse olla aktiivisia, jotta muutoksia yhteiskunnassa, kuten esteettömyyttä, saataisiin aikaan. ”*Kyllähän se niin on, että meidän täytyy itse siitä meteliä pitää. Jos me ollaan kaikki hiljaa, niin ei kukaan tuu meiltä kysymään, jos ei sitten tule joku lakipykälä, joka vaatii sitä*.” (Lv)

EPYG-tapahtuman myötä parannuksia infrastruktuuriin ei juurikaan tehty. Pajulahden alueen ollessa jo hyvin esteetön ennen tapahtumaa ei muutoksia tarvinnut juuri tehdä. Lahden alueella esteettömyys ei ole kuitenkaan vielä samalla tasolla kuin Pajulahdessa ja Pajulahden hyvän liikuntapaikkarakentamisen toivottiin rantautuvan myös sen lähiympäristöön. Lahden liikuntapalveluiden edustajat ajattelivat, että jos paraurheilutapahtumia järjestettäisiin Lahdessa, vauhdittaisi se myös Lahden alueen esteettömyyttä: ”*jos ei näitä tapahtumia järjestetä ja anota, niin ei me tänne saadakaan sellaisia [esteettämiä] majoitustiloja. – – Eli kyllähän tommoiset tapahtumat vaikuttaa siihen rakentamiseen.*” (L1)

6.1.2 Tapahtumien merkitys paraurheilun rahoitukselle

Paraurheilun rahoituksen muutoksia on tutkittu paljon ja sen on huomattu lisääntyneen monissa paralympialaisten järjestäjämäissa. Ensimmäinen merkittävä muutos rahoituksessa havaittiin Torontossa ennen vuoden 1976 paralympialaisia, kun liittovaltio rahoitti ensimmäisen kerran paraurheilua kunnolla. Liittovaltion myöntämällä lähes puolen miljoonan dollarin avustuksella mahdollistettiin muun muassa paraurheilun parempi organisointi ja kehittäminen. Tärkeintä avustuksessa kuitenkin oli maan hallitukselta ja yleisöltä saatu oikeutus ja tuki paraurheilulle, sillä aiemmin Kanadan hallitus ei ollut huomioinut paraurheilua juuri mitenkään. (Brittain 2011, 42) Paraurheilun rahoitusta valtion tasolta on lisätty myös muun muassa Sydneyn 2000 (Darcy & Appleby 2011, 87), Pekingin 2008 (Shuhan & Le Clair 2011, 116) ja Lontoon 2012 (BBC 2012) paralympialaisten yhteydessä. Myös EPHYG-tapahtuman järjestäjätahot kokivat, että paraurheilutapahtumien järjestäminen voi vaikuttaa positiivisesti paraurheilun julkiseen rahoitukseen.

”Totta kai [voi vaikuttaa paraurheilun rahoitukseen]. Ihmisten pitää itse nähdä ja kokea, mitä ovat tukemassa. Kyllä tällaisilla tapahtumilla varmasti oma merkityksensä [paraurheilun rahoittamisessa] on. – – Tällaisia tapahtumia järjestämällä voidaan nostaa vammaisurheilun profilia ja lisätä tietoisuutta niistä [tapahtumista].” (Järjestäjät)

”Totta kai. Mitä enemmän järjestetään isoja kansainvälisiä tapahtumia, niin sitä enemmän painetta myös tulee ministeriöön rahoittaa paraurheilutapahtumia. Ja sitten se paraurheilun rahasumma kokonaisuudessaan alkaa kasvaa.” (Järjestäjät)

6.1.3 Tapahtuma saattaa innostaa urheilemaan

Suurilla urheilutapahtumilla on todettu olevan joitakin vaikutuksia liikkumiseen innostamisessa, vaikkakin tutkimusnäyttö on etenkin paraurheilun kohdalla heikkoa (Dickson ym. 2011, 292; Pappous & Brown 2017, 654). Lontoon olympialaisten ja paralympialaisten jälkeen tehdyssä tutkimuksessa huomattiin, että harrastajamäärät seuroissa olivat nousseet sekä ei-vammaisten että erityisryhmiin kuuluvien keskuudessa (Sport and Recreation Alliance 2013, 24), mutta maailmanlaajuisessa tutkimuksessa uusia harrastajia suur tapahtuman myötä ei kuitenkaan havaittu (Weed ym. 2015, 211). Sekä EPYG-tapahtuman järjestäjätaho että Lahden vammaisneuvoston edustajat näkivät, että tapahtuma voi innostaa urheilemaan ja on aiempien vuosien perusteella innostanutkin.

”Tällaiset tapahtumat ruokkii sitä, että löydetään nuoria sinne urheilun pariin. Joku nuori, joka ei vielä urheile, voi tällaisten tapahtumien kautta sitten löytää [harrastuksen], kun näkee [paraurheilua] esimerkiksi TV:n tai striimin kautta. Esimerkiksi sekä 2019 että näiden kisojen ansiosta on ollut pyörätuolikoriksessa nuorten joukkue mitä ei ehkä muuten olisi. Et se tavallaan myös synnyttää sitä toimintaa.” (Järjestäjät)

”Mitä enemmän tietoa ja julkisuutta on niin sitä enemmän ihmiset saattavat sitten kiinnostua asiasta. Mää oon aikoinaan itse pelannut maalipalloa ja pääsääntöisesti sitä pelaa näkövammaiset, mutta muutamia näkeviäkin ihmisiä on sitten hoksannut, että kokeillaanpa tuommoista lajia ja innostuneet siitä” (Lv)

Vaikka tapahtumat ovat innostaneet vammaisia henkilöitä urheilemaan, ei harrastuksen vaatimien olosuhteiden löytäminen ole aina helppoa (Sport and Recreation Alliance 2013, 4, 60). Pajulahdessa puitteet esteettömälle liikunnalle ovat kunnossa, mutta Lahdessa asuvien vammaisten henkilöiden liikkumismahdollisuuksiin virallisen paralympiaurheilun valmennuskeskuksen läheisyys ei ole juurikaan vaikuttanut. Haastatellut vammaisneuvoston edustajat ovat hyödyntäneet Pajulahden hyviä liikuntamahdollisuuksia yhdistysten järjestämällä leireillä, mutta eivät yksityishenkilöinä.

”Pajulahden läheisyydellä ei ole mitään vaikutusta omaan liikunnan harrastamiseen. – – Siellähän järjestään aika paljon tapahtumia, erilaisia leirejä, mutta sitä mä en tiedä kuinka paljon siellä väkee käy Lahden alueelta ja tällainen harrasteliikunta taitaa olla Pajulahdessa aikalailla vähäistä lahtelaisille.” (Lv)

”Kun siellä [Pajulahdessa] on ollut, niin mä oon sitten neuroyhdistykselle järjestänyt jotain tapahtumia tai jonkun muun yhdistyksen tapahtumassa ollut siellä. En mäkään yksityishenkilönä. Koripalloleireillä joo, mutta nekin on ollut joukkueessa, et yksityishenkilönä en ole kyllä käynyt siellä liikkumassa.” (Lv)

Lahden kaupungin liikuntapalveluiden edustajat myös kokivat, että tapahtuma saattaisi innostaa Lahdessa asuvia vammaisia henkilöitä urheilemaan. Jotta innostuminen tapahtuisi, olisi tärkeää, että Lahdessa asuvat vammaiset henkilöt tietäisivät tapahtumasta ja myös menisivät katsomaan sitä. Tietysti myös paikallisten urheiluseurojen vammaisurheilun tarjonta ja sen mainostaminen on tärkeää urheilemaan innostamisessa. Liikuntapalveluiden edustajat kokivat, että tapahtumasta voitaisiin tiedottaa paremmin Lahdessa asuville esimerkiksi järjestämällä tapahtumaan liittyvää ohjelmaa kaupungissa. Liikkumiseen innostaminen urheilutapahtuman yhteydessä voi myös olla tehokkaampaa jo niin sanotulla tapahtuman ”odotusajalla” kuin vasta tapahtuman jälkeen (Sport and Recreation Alliance 2013, 10; Weed ym. 2015, 207–208).

”Kyllähän tällainen tapahtuma voi innostaa muutamia tekemään ja toimimaan, ja sitten jos olisi vielä seuroissa soveltavaa liikuntaa hyvin tarjolla ja sitä mainostettaisiin. – – Nyt, kun se ei näy [Lahdessa] niin se ei innosta. Jos ne löytää sinne paikalle niin varmasti [voi innostaa]. Se on kaukana, vaikka se ei ole kaukana.” (Ll)

Myös järjestäjätahot nostivat esiin seurojen vastuun ja käyttämättömän potentiaalin vammaisurheilun tarjonnassa. Jos kaikille halutaan yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa liikuntaa, tulee seurojen ja muiden liikuntapalvelujen tarjoajien kehittää omaa harrastustarjontaansa mahdollisimman saavutettavaksi.

”Nytkin on semmoisia urheiluseuroja ketkä huomioi, että kaikki pääsee heidän seuroihin ja se on lisännyt heidän jäsenmäärää. Kyllä siellä on paljon potentiaalia vielä urheiluseuroissa. Osa seuroista tekee tätä jo tosi hyvin, mutta on vielä paljon potentiaalia. – – Kyllä paraurheilun merkitys on tossa [liikkumaan innostamisessa] tosi tärkeä.” (Järjestäjät)

EPYG-tapahtumassa pyrittiin kehittämään myös ruohonjuuritason liikkumismahdollisuuksia. Tapahtumaan kutsuttiin mukaan seuroja, jotka haluavat kehittää omaa soveltavan liikunnan tarjontaansa. ”EPYG:ssa oli oma tapahtumansa urheiluseuroille, jotka ovat mukana tämmöisessä Avoimet Ovet -hankkeessa, jossa otetaan erityisesti erityistä tukea tarvitsevat liikkujat huomioon. Tätä tapahtumaa hyödynnettiin myös siinä”. (Järjestäjät)

6.1.4 Tietoisuuden lisääntyminen tapahtuman myötä

EPYG-tapahtuman yhteistyökumppanit olivat yksimielisiä siitä, että paraurheilutapahtuman avulla voidaan edistää tietoisuutta ja edelleen myös yhdenvertaisuutta. Tämä yhdenvertaisuuden lisääminen yhteiskunnassa oli yksi syy, miksi osa yrityksistä lähti tapahtuman yhteistyökumppaniksi. ”Kyl mä nään, että ne [tietoisuuden lisääminen ja asenteiden muuttaminen] on tärkeitä. Mun mielestä jokaisella pitää olla tasapuoliset mahdollisuudet urheilla, harrastaa ja kehittää itseään. On myös tärkeä tuoda esille sitä, että paraurheilijoille on paljon erilaisia mahdollisuuksia.” (Y3)

Tietoisuus tapahtumasta ja paraurheilusta voi lisääntyä yhteistyökumppanuuksien kautta paitsi itse yrityksessä myös yrityksen omissa verkostoissa. Näin kävi esimerkiksi yhden yhteistyökumppanin yrityksessä, jossa ”meidän työntekijät tykkäsi siitä ideasta ja koko henkilöstö oli jutun puolella. Tietysti siinä tuli meille sitten tällainen tilaisuus keskustella, että mitkä on meille tärkeitä asioita.” (Y1)

”Ei välttämättä niinkään asiakkaille mutta enemmän omille läheisille ja yritysverkostoille se [yhteistyökumppanuuus] heille kertoo jo siitä, että sellainen tapahtuma on täällä. Ehkä se saattaa näyttää jollain tavalla mallia muillekin.” (Y1)

Myös tapahtuman järjestäjätahot kokivat, että tapahtuman avulla voidaan lisätä tietoisuutta vammaisuudesta ja sitä kautta parantaa yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa esimerkiksi osallistujien, katsojien ja vapaaehtoisten (ks. Kellelt 2008, 3–4; Ng & Salmikangas 2019) keskuudessa. Nuorissa urheilijoissa yhdenvertaisuuden tunnetta voi lisätä se, että tapahtumassa he pääsevät tapaamaan muita paraurheilijoita ympäri Eurooppaa: ”Kun luodaan mahdollisuuksia kaikille urheilla niin kyllähän se edistää [yhdenvertaisuutta] ja sitten myös se,

että noi on paikkoja nähdä erilaisia ihmisiä ja niiden nuorten päästä tutustumaan toisiinsa”
(Järjestäjät)

”Ne ihmiset ketkä tulee katsomaan ja näkee [paraurheilua] niin nehän on sitten ihan että ’ei vitsi tää on ihan huikeeta, miksi mä en oo kattonu tätä aikaisemmin’. Että sitten ehkä semmoista enemmänkin tietämättömyyttä” (Järjestäjät)

”Kun ihmisiä kokoontuu paraurheilun pariin niin se ehkä tietyllä tapaa avaa ihmisten silmiä. Erityisesti urheilu ja liikunta on tässä vammaisuuden kontekstissa aika tehokas tapa viedä yhdenvertaisuusasioita eteenpäin. Konkreettinen tekeminen yhdessä muiden kanssa on monesti hyvä keino.” (Järjestäjät)

Lahden vammaisneuvoston edustajien mielestä paraurheilulla ja paraurheilutapahtumilla on osansa tietoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisäämisessä. Eräs vammaisneuvoston edustaja pohti, että tietoisuus leviää esimerkiksi paraurheilun parissa työskentelevien kautta seuraavasti: *”paralajien edustajat tietysti työllistää Pajulahtea. Ja sitä kautta myös se näkyvyys tai tietoisuus näitten lajien olemassaolosta leviää toivottavasti, mutta hitaasti.”* He myös näkevät paraurheilun arvostuksen nousseen viime aikoina, vaikkakin siinä on vielä paljon tekemistä.

”Tietysti mitä enemmän paraurheilu saa näkyvyyttä niin ne vammaiset ei olekaan sitten niin outoja ja pelottavia. Kun ne [paraurheilutapahtumat] näkyisi laajemmin televisiossa ja mediassa, niin vammaisia olisi helpompi lähestyä ja ottaa huomioon.” (Lv)

”Aika moni arvostaa paraurheilua paljon ja tosi moni on harmitellut, että niitä ei näytetä telkkarissa enempää. Moni sanoo mullekin, että paljon enemmänhän paraurheilijat joutuu töitä tekemään niiden suorituksien eteen [kuin ei-vammaiset henkilöt].” (Lv)

EPYG-tapahtuman yhteistyökumppaneina toimineet yritykset toivat esiin oman henkilökohtaisen oppimisen ja tietoisuuden lisääntymisen yhtenä yhteistyökumppanuuden etuna. Paraurheiluun ja -urheilijoihin tutustuminen voi avartaa silmiä ja antaa erilaisen näkökulman omaan elämään (Kellert 2008, 3–4), kuten yksi yhteistyökumppani toteaa: *”Oli ihana tavata näitä nuoria urheilijoita ja kuulla heidän urastaan. Kyllä se tuo meillekin paljon perspektiiviä lisää, kun me tehdään päätöksiä ja vastuullisuustyötä”.* (Y2)

Yhteistyökumppanit pitivät etenkin tapahtuman yhteydessä järjestettyä kumppanitilaisuutta kiinnostavana ja hyvänä paikkana verkostoitua muiden yritysten kanssa. Kumppanitilaisuuteen oli kutsuttu tapahtuman ja järjestäjätahojen yhteistyökumppaneita keskustelemaan muun muassa paraurheilun merkityksestä osana vastuullista yhteistyötä. ”EPYG:n yhteistyökumppanitilaisuus oli kyllä sellainen missä nimenomaan halusinkin olla mukana kuuntelemassa ja keskustelemassa muun muassa yhteiskuntavastuusta” (Y1)

Paraurheilutapahtuman järjestämisen avulla voidaan näyttää mallia inklusiosta ja yhdenvertaisuudesta sekä tapahtumaan osallistuville henkilöille että myös muille yhteiskunnallisille toimijoille, kuten tapahtuman järjestäjä seuraavassa lainauksessa toteaa:

”Jos me pystytään tapahtumilla es vähäsen sysää sitä siihen suuntaan et otettais kaikki huomioon, niin kyllähän se vaikutus siinä kohtaa on tosi positiivinen. –– Kun on kutsuttuna eri tahojen edustajia, jotka pääsevät näkemään niitä urheilijoita, voivat he ehkä sitten kukin siinä omissa arjessaan ottaa kaikki paremmin huomioon, on se rooli mikä tahansa.” (Järjestäjät)

Tutkimukseen osallistuneet tahot eivät nähneet paraurheilutapahtumilla juurikaan mitään negatiivisia vaikutuksia yhteiskuntaan. Kuitenkin Lahden vammaisneuvoston jäsenet pohtivat, että antaako paraurheilijoiden näkeminen vääristyneen kuvan vammaisuudesta tai siitä, että kaikkien vammaisten henkilöiden harrastus olisi urheilu. Huippuparaurheilijoiden näkeminen voi muodostaa epätodellisen kuvan vammaisista henkilöistä, ja siten paraurheilutapahtumat saattavat ennemminkin muodostaa stereotypioita kuin muuttaa käsityksiä vammaisuudesta (Goggin & Newell 2001, 80).

”Tietysti jos ihmisten ainoa kokemus vammaisista on paraurheilijat, niin voihan se tavallaan vääristää sitä kuvaa. Kaikkihan ei ole urheilijoita ja kaikki ei pysty tekemään niitä asioita mitä urheilijat pystyy. Tuli myös sellainen mieleen, kun mun lapsi käyttää pyörätuoleja, ja sitten kun hän halusi osallistua joihinkin tapahtumiin, niin aina hänelle tarjottiin jotain urheilupuolta, niin hän oli kauhean tuskastunut, että eikö vammaiselle ihmiselle ole mitään muuta tarjolla kuin urheilua?” (Lv)

6.1.5 EPYG:n uskotaan vaikuttaneen myönteisesti alueen imagoon

Suuren urheilutapahtuman vastaanottaminen voi parantaa alueen imagoa niin kansainvälisesti kuin paikallistenkin silmissä. Se voi vahvistaa paikallisten alueellista identiteettiä ja inspiroida yrityksiä (ks. Preuss 2007, 218). Yhteistyökumppanien vastauksista kävi ilmi, että EPYG-tapahtuma herätti paikallisissa yrityksissä ylpeyden tunnetta siitä, että näin iso ja hieno tapahtuma järjestetään heidän lähialueellaan: ”*Kun ollaan tänne meidän alueelle saatu hieno, kansainvälinen ja todella suuri tapahtuma, niin tietysti se on meille semmoinen, että halutaan olla tässä mukana.*” (Y2) Myös toisen yhteistyökumppanin haastattelussa tuli esiin, että paraurheilutapahtuman järjestäminen Pajulahdessa tuo lisäarvoa Lahden alueelle. ”*Mun mielestä on hienoa, että tällä alueella on Pajulahti tai ylipäätänsä Lahti, joka on aika aktiivinen urheilukaupunki. Mun mielestä on siistiä, että meillä on paraurheilua.*” (Y1)

Järjestäjätahojen mukaan tapahtuman järjestäminen antaa Suomesta hyvän kuvan maailmalle, mikä todennäköisesti hyödyttää Suomea urheilutapahtumien järjestäjänä myös tulevaisuudessa. ”*Kun nää järjestetään Suomessa niin silloin me päästään viemään meidän maakuvaa tietysti muihin maihin. – – Tämä nostaa tietysti Suomea tapahtumanjärjestäjänä.*” (Järjestäjät)

”*Tosi usein tällaiset isot tapahtumat ruokkii sitä, että me saadaan kisoja myös tulevaisuudessa. Esimerkiksi nyt yhden lajin kansainvälisestä lajiliitosta oltiin kiinnostuneita, että haluttaisiinko me isännöidä pelkästään heidän lajin kisoja muutaman vuoden päästä.*” (Järjestäjät)

Jotkin maat ovat suurten urheilutapahtumien järjestämisen avulla pyrkineet purkamaan maahan tai sen kansalaisiin liittyviä stereotypioita (ks. Lewis 2006, 223; Preuss & Alfs 2007, 66). EPYG-tapahtumalla ei tavoiteltu maakuvan suoranaista muuttamista vaan keskityttiin onnistuneen tapahtuman luomiseen, mikä lopulta voi vaikuttaa myönteisesti Suomen imagoon.

”*Totta kai se on aina kiinni siitä sen tapahtuman onnistumisesta, että sitten jos kaikki menisi super huonosti niin, vaikka me oltaisiin kuinka suunniteltu niin sitten... Mutta koska EPYG meni hyvin ja suurimmaksi osaksi kaikki palaute on ollut todella positiivista niin kyllä me koetaan että vaikutti positiivisesti [Suomen imagoon].*” (Järjestäjät)

6.1.6 Vaikutusten huomioiminen tapahtuman suunnittelussa

Järjestäjätahot korostivat haastatteluissa, että suunnitteluvaiheessa kaikista tärkeimpiä ovat urheilijat ja tapahtumaa rakennetaan ensisijaisesti heille. Yhteiskunnallisia vaikutuksia suunnitellaan vasta urheilijoille mahdollisimman hyväksi rakennetun tapahtuman oheen.

”Tietysti se urheilija on keskiössä ja heille on ollut tosi tärkeä tapahtuma. – Kun järjestää kisat nuorille paraurheilijoille, niin ehkä se perimmäinen tavoite on luoda niille nuorille elinikäisiä muistoja, mahdollisuuksia kilpailla ja saada laadukasta ja kovatasoista kilpailua.”
(Järjestäjät)

Paraurheilutapahtumilla voidaan parhaimmillaan vaikuttaa positiivisesti vammaisten henkilöiden elämään ja vaikutusten suunnittelussa vammaisjärjestöt voivat olla suuri apu. Paikalliset järjestöt ja tapahtuman järjestäjäkomitea voivat oppia molemmat toisiltaan, ja avoin keskusteluyhteys näiden ryhmien välillä on hyödyllinen muutakin toimintaa ajatellen. (Darcy 2016, 58–59) EPYG-tapahtumassa oli mukana vammaisia henkilöitä sekä tapahtuman suunnittelussa että tapahtumavapaaehtoisina.

”Järjestelytoimikunnassa, toimitsijoissa ja vapaaehtoisina oli mukana vammaisia henkilöitä. Mielestäni järjestämisessä mukana olevilla vammaisilla henkilöillä tulee olla kokemusta joko lajista tai tapahtumien järjestämisestä. – Esim. maalipallon kilpailujen järjestämisessä oli pelaajien edustaja mukana, sillä hän näkövammaisena pelaajana osasi huomioida eri näkökulmia järjestelyissä. – Vammaisen ihmisen ottaminen niin sanotusti kiintiönä mukaan ei välttämättä tuo haluttua vaikutusta ja kehitystä.” (Järjestäjät)

Lahden vammaisneuvoston jäsenet pitivät niin ikään välttämättömänä sitä, että vammaisia henkilöitä on mukana järjestämässä paraurheilutapahtumaa: *“jos vammaisille järjestetään urheilutapahtumaa, niin tuntuu itsestäänselvyydeltä, että ne [vammaiset henkilöt] olisi siellä mukana. Mutta totta kai niitä pitää olla mukana järjestämässä”*. (Lv) Toisaalta he myös uskoivat, ettei Lahden vammaisneuvoston mukaan ottaminen auttaisi Pajulahdessa järjestettävän paraurheilutapahtuman suunnittelussa juurikaan. Nyt he eivät olleet tietoisia EPYG 2022 -tapahtumasta, mutta jos jatkossa olisivat, voisivat he hyödyntää omia verkostojaan tapahtuman markkinoinnissa ja sitä kautta myös tietoisuuden lisäämisessä.

”Jos saataisiin kaupungin ihmisiä ja vaikka poliitikkoja sinne mukaan niin myöskin heidän silmät saattais vähän aueta, että näitäkin on ja tietysti myös toisinpäin. Ehkä ainoa minkä mä keksin nyt olisi sellainen, että jos sitä tiedotettaisiin kaupungille enemmän, niin sitä voitaisiin markkinoida. Se voisi olla ehkä ainoa tämmöinen yhteistyökeino ja tietysti myös se, että voidaanhan me viedä sitten tietoa poliitikoille ja viranhaltijoille ja haastaa heitä mukaan lähtemään katsomaan sitä urheilua. Tämmöisiä vaikuttamiskanavia sielläkin on.” (Lv)

Tapahtuman vaikuttavuuden lisäämiseksi järjestäjät olivat kutsuneet EPYG-tapahtumaan poliitikkoja ja päättäjiä. *”Paikalla oli ministeriöiden edustajia, yritysten päättävissä asemassa olevia henkilöitä, kuntien päättäjiä sekä lajiliittojen ja urheiluseurojen johtoa ja henkilökuntaa. Tavoitteena oli tutustuttaa heitä paraurheiluun.” (Järjestäjät)*

Haastateltavat uskoivat, että tapahtuman vaikutukset voisivat olla Lahden alueella suurempia, jos tapahtumasta oltaisiin enemmän tietoisia. Lahden liikuntapalveluiden edustajat ehdottivat, että tapahtuma voisi näkyä Lahdessa ja lahtelaisille enemmän, ja he auttaisivat siinä mielellään. Kun kaupunkilaiset olisivat tietoisia tapahtumasta, lisääntyisi ehkä myös tietoisuus vammaisuudesta ja paraurheilusta, ja paikalliset asukkaat voisivat esimerkiksi innostua urheilun harrastamisesta aiempaa enemmän. Liikuntapalveluiden edustajat toivat esiin myös koululaisten saamisen yleisöksi. Se on todettu hyväksi keinoksi asenteiden muuttumiseen paralympialaisten yhteydessä (Reichart ym. 2008, 7).

”Ne kisat on kuitenkin siellä Pajulahdessa ja ne ei täällä näy niin paljoa mitä voisi näkyä, että ehkä siinä on ongelma. – – Jos olisi kaupungilla näytöslajeja tai jotain oheistapahtumaa, niin se varmaan toisi vielä enemmän näkyvyyttä tapahtumalle. – – Tässä käy ohikulkijoita, että joku voisi ihan ohimennen katsoa että ’oho täällä on tämmöinen juttu’” (Ll)

Sekä järjestäjätahot että Lahden kaupungin liikuntapalveluiden edustajat olivat sitä mieltä, että tapahtuman vaikutus tietoisuuden ja urheilemisen lisääntymiseen voisi olla suurempi, mikäli ihmiset saisivat kokeilla paraurheilulajeja tapahtuman yhteydessä. Joku saattaisi löytää itselleen uuden harrastuksen ja toinen oppia arvostamaan paraurheilua enemmän.

”Voisi olla hienoa noiden tapahtumien oheisohjelmaksi rakentaa sitä, että ihmiset pääsisi itse kokeilemaan. Kun on itse kokeillut näitä lajeja ja pelannut, niin siinä vaiheessa viimeistään on tajunnut, että ei vitsi tää on super vaikeaa ja sitten ne [paraurheilijat] on ammattilaisia siinä

hommassa. – – Meillä oli [EPYG-tapahtumassa] yhtenä päivänä semmoinen sporttitori, missä oli sitten jotain kokeiluja. Meidän osalta haasteeksi tulee se, että meidän kaikki tilat on ton tapahtuman käytössä. Eli sitten tavallaan pitäisi olla yksi lisähalli, missä sitten voisi olla eri lajeja kokeilussa.” (Järjestäjät)

”Meillä [Lahden kaupungilla] on ollut koululaisille erilaisia tapahtumia, siellä on ollut pyörätuolirataa ja tällee, niin kyllä ne kaikki pennut siellä kokeilee niitä et ’hei, miten tää kulkee’. – – Me voidaan olla viestin viejiä siinä välissä, jos joku innostuu urheilemaan. – – Voidaan auttaa, että missä voi harrastaa sitä lajia tai kehen ottaa yhteyttä.” (L1)

Myös yksi yhteistyökumppaneista toi esiin ehdotuksen lajikokeiluista ja paraurheilijoihin tutustumisesta yhtenä tietoisuuden lisäämisen keinona. Se voisi edistää tietoisuutta yritysten henkilöstössä ja tuoda ehkäpä myös lisää yhteistyökumppaneita paraurheilulle.

”Mä näen, että pitäis olla enemmän semmoisia tapahtumii, missä vaikka yritykset pääsisi just tutustumaan näihin paraurheilijoihin ihan kasvotusten ja sitten vaikka vähän kokeilemaankin, että mitä se on. Esimerkiksi kerran Henri piti meille pyörätuolikoripallotreenit ja -kisan niin kyllähän se pistää asiat ihan erilaiseen perspektiiviin.” (Y3)

Aiemman tutkimuksen mukaan yksi keino tietoisuuden ja yhdenvertaisuuden lisäämiseen tapahtuman avulla on ollut vapaaehtoisten rekrytointi ja kouluttaminen. Vapaaehtoisena toimiminen paraurheilutapahtumassa voi olla etenkin ei-vammaisille henkilölle oppimiskokemus ja parhaimmillaan parantaa tietoisuutta ja asenteita (Kellett 2008, 3–4; Shuhan & Le Clair 2011, 120).

”Munkin mielestä se vaikuttaa asenteisiin, että siellä [paraurheilutapahtumassa] on ei-vammaisia ihmisiä mukana. Näen ihan jo tässä omassa ympäristössä sen, että kun heidän kanssaan on puhunut ja he on nähnyt mitä mun elämä on, niin kyllähän se heidän asenteisiin vaikuttaa. Ja ihan samalla lailla mä uskon, että tuolla paraurheilussa tapahtuu, kun sinne vapaaehtoisii saadaan mukaan.” (Lv)

EPYG-tapahtumassa vapaaehtoiset koulutettiin oman lajinsa tehtäviin ja yleisesti tietoisiksi tapahtumasta, mikä on saattanut vaikuttaa heidän käsityksiinsä paraurheilusta ja vammaisuudesta yleisesti: ”Kaikille oli koulutus niihin oman lajin tehtäviin ja sitten toki

yleisesti tapahtumasta. Kaikki vapaaehtoiset, ketä siellä oli, niin oli superinnoissaan ja fiiliksissä. Kyllä sekin on lisännyt sitä tietoisuutta” (Järjestäjät) Myös aiemmissa tutkimuksissa on huomattu, että vapaaehtoiset ovat oppineet ja lisänneet tietoisuuttaan vammaisuudesta sekä koulutusten että itse tapahtumassa työskentelyn myötä (Ng & Salmikangas 2019).

Paraurheilutapahtumien suunnitteluvaiheessa keskeistä on kaiken toiminnan tekeminen esteettömäksi. EPYG-tapahtumassa järjestäjätahot halusivat huomioida esteettömät olosuhteet urheilijoiden lisäksi myös katsojille ja muille tapahtumaan osallistuville.

”Kun noi [esteettömyys]asiat on huomioitu, niin silloin saat enemmän katsojia, kaikki lastenvaunuilla liikkuvat ja kaikki muut, ikähenkilöt myös. Eli kun kaikki tulee lähtökohtaisesti tapahtumissa huomioiduksi, niin on helpompi tulla ja myös sitten tietysti on tärkeää löytyä se tieto, miten sinne tapahtumaan tullaan.” (Järjestäjät)

Yksi ajankohtainen aihe suurtapahtumien järjestämisessä on tapahtuman vaikutukset ympäristöön. Vaikka en tässä tutkimuksessa perehtynytäkään EPYG-tapahtuman ilmasto vaikutuksiin, nousi aihe järjestäjätahojen haastatteluissa esiin. EPYG-tapahtuman suunnitteluvaiheessa on pyritty minimoimaan tapahtuman kielteisiä vaikutuksia ilmastoon ja ympäristöön. Vaikkakin järjestäjätahot tekevät paljon ekologisen tapahtuman eteen, on suurtapahtumia vielä tällä hetkellä vaikeaa järjestää täysin päästöttöminä.

”Ympäristövastuu yksi semmoinen asia, mikä on paljon ollut keskusteluissa. Tän osalta järjestäjäpaikka on tehnyt esimerkiksi ison energiaremontin ja muuta, eli tämmöset jutut on tärkeitä. Tietysti matkustamisesta tulee päästöjä, mutta jonkin verran matkustamista pitää kuitenkin tapahtua. Mutta noitakin asioita pyritään huomioimaan. — Haasteet ja noi, missä on kehitettävää, liittyy ehkä ympäristövastuuseen.” (Järjestäjät)

6.2 Yhteistyökumppanien antamat merkitykset tapahtumalle

Haastattelemani EPYG-tapahtuman yhteistyökumppanit saivat tapahtumassa näkyvyyttä yksilöllisten sopimusten mukaisesti. Esimerkiksi Metallisorvaamo A. Pakarinen valmisti kilpailujen palkinnot ja OP Päijät-Häme järjesti nuorille paraurheilijoille taloustaitovalmennuksen. Yritysten syyt yhteistyökumppanuuteen EPYG-tapahtuman kanssa ja

hyödyt, joita yritykset kokivat saavansa yhteistyökumppanuudesta, olivat haastateltavilla melko samanlaiset, mutta joitain eroja myös löytyi.

6.2.1 Yhteistyökumppanuuden tavoitteet ja hyödyt yritykselle

Yhteistyökumppanuuksilla tavoitellaan yleensä tunnettuuden lisäämistä, mielikuvien vahvistamista tai yhteiskunnallisen vastuun osoittamista (Lipponen 1999, 46; Weight ym. 2010, 127; Breithbarth ym. 2011). Yhteiskuntavastuu nousi puheenaiheeksi myös EPYG-yhteistyökumppanien haastatteluissa, kun he kertoivat yhteiskuntavastuun ja omien vastuullisuusohjelmien toteuttamisen olevan keskeistä tapahtuman sponsoroinnissa.

”Meille oli tärkeää se, että päästiin osallistumaan kumppanitilaisuuteen ja tuomaan meidän yhteistyötä paraurheilun kanssa vahvemmin esiin. Päästiin sillä tavoin näyttämään myös meidän vastuullisuutta: sosiaalista vastuuta ja yhteiskuntavastuuta.” (Y3)

”Yhteistyökumppanuuksia lähdetään paikallisesti tekemään niin, että ne tukee meidän vastuullisuusohjelman tavoitteita. – – Kunkin yhteistyökumppanuuden tavoitteet piirtyy myös vastuullisuusohjelmasta” (Y2). Yrityksen vastuullisuusohjelmaan kuuluu neljä teemaa, joista EPYG-yhteistyökumppanuuteen liittyi etenkin suomalaisten taloustaitojen vahvistaminen ja paikallisen elinvoiman ja yhteisöllisyyden tukeminen (Y2 haastattelu).

Yhteiskuntavastuun lisäksi kaikki kolme yritystä kokivat yhteistyökumppanuuden yhdeksi eduksi verkostoitumisen paikallisten toimijoiden, kuten muiden sponsorien ja yksityishenkilöiden kanssa, mikä onkin yksi yleisimmistä syistä sponsoritoiminnalle (Alaja 2000, 112–113). Yrityksen logon näkyminen muiden, kiinnostavien sponsoreiden joukossa voi olla eduksi yritykselle (ks. Lipponen 1999, 45).

Verkostoituminen yhtenä yhteistyökumppanuuden etuna nousi yhteistyökumppaneiden haastattelussa esiin seuraavasti: *”Tietysti näiden urheilijoiden kautta avautuu ihan uudet sidosryhmät. – – Ja myös verkostoidutaan muiden yritysten kanssa ja voidaan löytää ihan uusia yhteistyön ulottuvuuksia”*. (Y3) Yhteistyökumppanuuden mahdollistama verkostoituminen oli joillekin yrityksille jopa tärkeämpää kuin markkinoinnilliset tavoitteet. *”Kumppanitilaisuudessa halusin tutustua muihin yrityksiin ja antoi tämä yhteistyökumppanuus*

tietyksi uusia kontakteja. EPYG-yhteistyö oli ehkä enemmän verkostoitumista tällä alueella kuin puhtaasti markkinointia.” (Y1)

Verkostoitumisen lisäksi EPYG-yhteistyökumppanit saattoivat tavoittaa potentiaalisia asiakkaita ja uusia kohderyhmiä yhteistyökumppanuuden ansiosta (ks. Alaja 2000, 112). EPYG-tapahtuma tarjosi yhteistyökumppaneille paikallisen näkyvyyden lisäksi myös globaalia näkyvyyttä, sillä tapahtumaa seurattiin striimien välityksellä ympäri Eurooppaa. Tunnettuuden lisääminen ja brändityön tekeminen tulikin haastatteluissa esiin yhteistyökumppanuuden etuna. *”Yhteistyökumppaneiden kautta on tarkoitus tavoittaa uusia asiakkaita ja tehdä brändityötä, kasvattaa meidän tunnettuutta.” (Y3)*

”Sponsoroinnilla halutaan tavoittaa ensisijaisesti paikallisia, koska onhan niissä se asiakaspotentiaali. Toinen on myöskin se, että vaikka ei välttämättä suoraan nuorista [urheilijoista] saa sitä välitöntä asiakaspotentiaalia, mutta kuitenkin me nähdään, että he on niitä tulevaisuuden asiakkaita meille.” (Y2)

Yritykset kokivat yhteistyökumppanuuden olevan hyväksi yrityksen brändi-imagolle, eikä paraurheilun sponsoroinnilla nähty olevan mitään riskejä tai negatiivisia vaikutuksia yritykselle, kuten eräs yhteistyökumppani totesi haastattelussa: *”Mä koen, että se parantaa meidän brändimielikuvaa ja semmoista että meihin on helppo samaistua. – – Paraurheiluyhteistöille on ollut yleensä aina tosi positiivinen vastaanotto ja tullut kivaa palautetta.” (Y3)*

”Kyllä se parantaa [brändi-imagoa]. Ollaan tultu huomatuksi muiden paikallisten toimijoiden silmissä, että kyllähän se sitä mielikuvaa niin yksityishenkilöissä kuin yrityksissäkin [parantaa], kun he on nähnyt että oltiin mukana siellä. Herättää semmoisia lämpimiä tunteita tässä yhteisössä ja se on hyvä asia.” (Y2)

”Ei ole mitään [negatiivisia vaikutuksia tai riskejä]. – – Enemmän nää mun mielestä ehkä näyttäytyä sellaisena, että joku pienikin yritys voi näyttäytyä jopa vähän isompana, jos se logo näkyy jossain kisoissa.” (Y1)

Haastateltavat yritykset hyödynsivät EPYG-tapahtuman sponsorointia oman viestinsä ja arvojensa välittämiseen. Sponsoroinnin yhtenä etuna onkin se, että yritykset voivat kohteen

avulla välittää kohderyhmille sanomaansa (Alaja 2000, 112). Yksi yrityksistä halusi yhteistyökumppanuudellaan muun muassa välittää sanomaansa asiakkaidensa yhdenvertaisuudesta ja asemiensa saavutettavuudesta. ”– pystytään osoittamaan se, että meidän asemille sun on helppo tulla, vaikka olisi jotain rajoitteita [liikkumisessa]. Pyritään esteettömyyteen ja ollaan haluttu tuoda vahvasti esiin, että meille jokainen asiakas on yhtä tärkeä.” (Y3)

Aineettomat hyödyt, yhteiskuntavastuun toteuttaminen ja osittain myös hyvän tekeminen olivat yhteistyökumppaneille tärkeämpiä kuin taloudelliset tavoitteet EPYG-kumppanuudessa. Urheilun sponsoroiminen on yrityksille oiva paikka näyttää heidän panoksensa yhteisen hyvän edistämiseksi (May & Phelan 2005). Tämä tuli esiin yhteistyökumppaneiden haastattelussa seuraavasti: ”iso arvo on tällä se, että paikalliset toimijat toimii yhdessä ja tuottaa upean tapahtuman. – [Sponsorointi] myöskin parantaa alueen yhteisöllisyyttä”. (Y2)

Koska yhteistyökumppanuuden tavoitteet yritykselle olivat pitkälti aineettomia, kuten näkyvyyden lisääminen ja verkostoituminen, eivät yritykset myöskään mitanneet yhteistyökumppanuuden tuloksia EPYG-tapahtumasta: ”Ei niinkään markkinointi oo mun mielestä meillä se juttu, vaan enemmänkin se, että haluaa, että ne tahot onnistuu.” (Y1) ”Ei ollut puhtaasti liiketoiminnallinen tai myynnillinen [yhteistyö], että meidän olisi pitänyt saada tietty määrä euroja.” (Y2)

6.2.2 EPYG valittiin sponsoroinnin kohteeksi muun muassa arvojen takia

Sponsoroinnin kohteen valintaan on olemassa lukuisia syitä ja perusteita. Jotta yhteistyökumppanuudella saadaan aikaan toivottuja tuloksia, on tärkeää, että yhteistyökumppanin brändi on yhteensopiva sponsoroitavan kohteen kanssa ja kohde pystyy tuottamaan brändille julkisuutta (ks. Aaker 2000, 314–319; Gwinner & Eaton 1999, 47). Urheilu, ja etenkin vammaisurheilu, voi olla yrityksille hyvä valinta sponsoroinnin kohteeksi sen yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden (ks. Alaja 2000, 112) ja urheiluun liitettävien myönteisten ominaisuuksien takia (Itkonen ym. 2007, 24; Gratton & Taylor 2000, 172). Urheilun ja liikunnan hyödyt ja niihin liitettävä myönteinen mielleyhtymä tulivat esiin myös yhteistyökumppaneiden haastatteluissa. ”Se on se paikallisuus ja se, että lapset ja nuoret ja

heidän harrastusten tukeminen on erityisen merkittävässä roolissa. – – Halutaan tuoda kaikille mahdollisuus harrastaa ja osallistua.” (Y2)

Kohteen valitsemisperusteissa kaikilla kolmella yrityksellä painottui yrityksen arvomaailman kohtaaminen EPYG-tapahtuman arvojen kanssa ja etenkin paikallisuus oli tärkeää. Paikallisuuden voidaan nähdä olevan kuluttajienkin huomaama linkki EPYG-tapahtuman ja sponsoreiden välillä. Kun sponsori linkittyy urheilukohteeseen joko imagollisesti tai toiminnallisesti, jää se kuluttajien mieleenkin todennäköisemmin (Gwinner & Eaton 1999, 47). Etenkin pienet yritykset valitsevat sponsoroinnin kohteeksi tyypillisesti paikallista urheilua, sillä oman yhteisön tukeminen lisää yrityksen tunnettavuutta ja voi olla myös hyödyllinen neuvotteluvälittä esimerkiksi paikallista politiikkaa tehdessä (Gratton & Taylor 2000, 173). Yhteistyökumppanit voivat tuoda esiin myös yhteiskuntavastuutaan tukemalla omaa yhteisöään ja sen toimintaa (ks. Breithbart 2011).

”Yksi arvoistamme on paikallinen, ja kun on näin hieno ja iso urheilutapahtuma lähellä, niin haluttiin lähteä siihen mukaan. SEO haluaa osaltaan olla tarjoamassa parhaat puitteet näille nuorille paraurheilijoille, kun kuljetaan kohti kansainvälistä huippua.” (Y3)

”Paikallisesti urheilun tukeminen on meille henkilökohtaisestikin tärkeä asia. Terveelliset arvot ja liikunta on tärkeä asia ja sitten ajateltiin, että todennäköisesti tuolla paraurheilupuolella on ehkä vähän tiukemmassa sponsorit. Jotenkin tuntuu, että ehkä paraurheilussa ihmiset joutuu taistelemaan paljon enemmän, että ylipäänsä tulee urheilijaksi.” (Y1)

”Yhteistyökumppanuuksien tekemisessä keskeistä on, että jaetaan samankaltaisia arvoja yhteistyökumppanin kanssa. Me halutaan tukea paikallisuutta, paikallista elinvoimaa ja tuottaa meidän yhteisölle hyvää.” (Y2)

Sponsoroitavan kohteen valinnassa hyvä vuorovaikutus yrityksen ja kohteen välillä on tärkeää, sillä se tekee yhteistyön käytännön toteutuksesta helpompaa ja tehokkaampaa (Lipponen 1999, 11). Onnistunut vuorovaikutussuhde näyttäytyi EPYG-yhteistyökumppaneiden haastatteluissa hyvänä suhteena järjestäjään, Pajulahteen, ja yhteistyön sujumiseen. *”Pajulahti on tätä hyvin menestyksekkäästi tehnyt ja hyvin kaikki prosessit ja tapahtumasuunnittelu kulkee, niin oli jotenkin heti alusta asti samanhenkinen ja sujuva [yhteistyö]. Tuli heti tosi hyvä filis.” (Y2)* Yksi yhteistyökumppaneista toi esiin koko paraurheiluyhteisön luotettavuuden

yhteistyökumppanina: ”Meidät on otettu tosi hyvin vastaan tässä parayhteisössä ja sitten kun sitoutuu asiakkaaksi, niin he on kyllä tosi brändiuskollisia.” (Y3)

6.3 Tapahtuman vaikutusten arviointi

Järjestäjätahot arvioivat tapahtuman vaikutuksia ja onnistumista jälkikäteen tekemällä kävijäkyselyt sekä urheilijoille että tapahtuman sidosryhmille, kuten yhteistyökumppaneille. Aineettomia vaikutuksia, kuten tietoisuuden lisääntymistä järjestäjien on kuitenkin vaikeaa mitata.

”Meillä lähtee joka tapahtumasta vielä palautekyselyt, että oliko tapahtumaan turvallista tulla ja millä tulit tapahtumaan yms. Eli kaikki sosiaalisen vastuun ja ympäristövastuun teemat huomioidaan siinä järjestelyissä jo ja sitten jälkikäteen kysytään vielä palautteet. – – Kun meidän tapahtumissa nämä huomioidaan, niin se toivottavasti kannustaa myös tapahtumien osallistujia huomioimaan nämä asiat.” (Järjestäjät)

”Tehtiin osallistujille kysely lähinnä palautetta siitä, että miten [tapahtuma] meni. Tommoista asenteiden muutostahan me ei mitenkään mitata tai tutkita, että enemmän se sitten näkyy siinä arjessa. Enemmän ehkä just noista tiloista ja muista on saatu sitä palautetta.” (Järjestäjät)

Legacyn arvioinnissa on keskeistä tarkastella tapahtuman nettovaikutuksia, eli erottaa tapahtuman vaikutukset muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä sekä huomioida vaihtoehtoiskustannukset ja syrjäytymisvaikutus (Preuss 2007, 212). EPYG-tapahtuman järjestäjät arvioivat, että tapahtuman järjestämisen vaihtoehtoiskustannukset ja syrjäytymisvaikutus huomioiden tapahtuman järjestäminen oli kannattavaa. Heidän mukaansa tapahtumaan käytetyt resurssit olisi vaihtoehtoisesti käytetty organisaatioiden normaaliin toimintaan, jossa ei kuitenkaan olisi ollut näin vahvaa kansainvälistymisen näkökulmaa ja Suomen maakuvan viemistä maailmalle.

”Tähän käytetyt resurssit olisi käytetty kotimaan toimintaan sitten ehkä, jos tätä ei olisi ollut. Tää toi hyvin vahvan semmoisen kansainvälistymisen aspektin, missä toivottavasti tuotiin vähän esille myös sitten Suomenkin maakuvaa. Oli isot hyödyt kyllä tosiaan tapahtuman järjestämisessä.” (Järjestäjät)

Järjestäjätahojen normaalia toimintaa pyrittiin tuomaan tapahtuman yhteyteen niin, että tapahtuma ei syrjäyttäisi sitä. Esimerkiksi järjestäjien yhteistyökumppaneille järjestettiin kumppanitilaisuus, seurojen osaamista soveltavasta liikunnasta pyrittiin lisäämään ja päättäjiä kutsuttiin tutustumaan paraurheiluun.

”Jos joku tapahtuma on, niin sitten mietitään ja pohditaan, että tuodaan mahdollisimman paljon eri verkostoja sinne. Eli jos ei olisi ollut tapahtumaa, niin sitten hyvin todennäköisesti oltais kutsuttu ne jonnekin muualle, missä ei ehkä olisi ollut puitteet yhtä hienot kuin sitten taas tässä oli.” (Järjestäjät)

Tapahtuma syrjäytti Pajulahdessa yrityksen normaalia toimintaa, sillä tapahtuman takia siellä ei ollut esimerkiksi liikuntalomia. Ilman tapahtumaa taas Pajulahden majoitus- ja urheilutilat tuskin olisivat olleet niin täynnä kuin ne olivat tapahtuman takia. *”EPYG täytti meillä sataprosenttisesti koko talon Pajulahdessa. Normiaikaan meillähän olisi ollut siinä sitten varmasti jotain muita asiakkaita. Siellä olisi ollut ehkä perheiden liikuntalomia ja tämmöisiä.”* (Järjestäjät)

Yhteistyökumppaneina toimineet yritykset taas olisivat käyttäneet resurssit ehkä johonkin toiseen yhteistyökumppanuuteen tai yrityksen muuhun toimintaan, mikäli yhteistyökumppanuus ei olisi tuntunut hyvältä. Tapahtuman järjestäminen siis saattoi viedä eteenpäin paraurheilun yhteistyökumppanuuksia laajemminkin. *”Ne [resurssit] olisi tullut todennäköisesti johonkin toiseen kumppanuuteen sitten käytettyä.”* (Y3)

”Me halutaan pitää itsellämme mahdollisuus reagoida matkan varrella kertaluontoisiin yhteistyökumppanuuksiin ja tää [EPYG] oli hyvä esimerkki siitä. Meillä on mahdollisuus tarttua näihin, jos kaikki natsaa ja menee yksiin. Ja jos sitten olisi ollut tilanne, että jotenkin ei olisi tässä ajassa tai muilta osin tuntunut siltä, niin sitten sitä [yhteistyötä] ei tehdä.” (Y2)

7 POHDINTA

Tämän tutkimuksen viimeisessä luvussa pohdin tutkimustani kokonaisuutena: sen tuloksia ja sen onnistumista. Aloitan kertomalla tekemäni johtopäätökset tutkimuksen tuloksista peilaten niitä tutkimuksen alussa esittämäni kirjallisuuteen. Sen jälkeen arvioin tutkimuksen onnistumista ja sen käytettävyyttä. Lopuksi kerron näkemyksiäni paraurheilutapahtumien tutkimukseen liittyvistä jatkotutkimustarpeista.

7.1 Johtopäätökset

EPYG 2022 -tapahtuma merkitsi sen sidosryhmille ja Pajulahden lähiympäristön toimijoille useita eri asioita. Järjestäjätahojen vastauksissa korostuivat muun muassa urheilijat, Suomen ja Pajulahden imago tapahtumanjärjestäjänä, paraurheilun profiilin nosto sekä yhdenvertaisuus, esimerkiksi urheilumahdollisuuksissa. Yhteistyökumppanien antamissa merkityksissä taas läpileikkaava teema oli tapahtuman kanssa yhtenevät arvot, kuten paikallisuus ja lasten ja nuorten liikkumisen tukeminen. Lahden alueen toimijoiden mukaan Pajulahti on hyvä lisä alueelle, mutta siellä järjestettävien urheilutapahtumien toivottiin olevan enemmän näkyviä lahtelaisille. Yhteenvetona voidaan todeta, että laajemmalla näkyvyydellä ja sidosryhmätyöllä paraurheilutapahtumista voitaisiin saada aikaan suurempia hyötyjä esimerkiksi tapahtuman lähiympäristössä asuville vammaisille henkilöille.

Haastatteluissa eniten puhututtanut teema oli tietoisuuden lisääminen tapahtuman avulla. Teema kosketti suurinta osaa haastateltavista ja sen parantamiseen pyrittiin myös löytämään keinoja tulevaisuuden tapahtumia ajatellen. Järjestäjätahot toivoivat, että tapahtuma näyttäisi yhdenvertaisuuden mallia paitsi kutsuvieraina olleille päättäjille ja yrityksille myös kaikille tapahtumaan osallistuneille. Lahden vammaisneuvoston jäsenten mielestä on sitä parempi, mitä enemmän paraurheilulla on näkyvyyttä: kun vammaiset henkilöt näkyvät enemmän esimerkiksi mediassa, muuttuvat ei-vammaisten henkilöiden käsitykset ja ajatusmallit vammaisuudesta todennäköisemmin. He myös totesivat, että vammaisurheilun näkyvyys saattaa toisaalta vääristää kuvaa vammaisista henkilöistä. Tämän tutkimuksen tulokset ovat samankaltaisia aiempien, paralympialaisten vaikutuksista tehtyjen tutkimusten kanssa, sillä myös niissä todetaan paralympialaisten voivan lisätä tietoisuutta, mutta toisaalta myös luoda stereotyyppioita vammaisista henkilöistä (Goggin & Newell 2001, 80).

Myös muut sidosryhmät, kuten tapahtuman yhteistyökumppanit pitivät paraurheilutapahtumien järjestämistä tärkeänä juuri tietoisuuden lisäämisen takia. Osa haastateltavista koki, että lajikokeilut ja urheilijoihin tutustuminen olisivat hyvä keino lisätä tietoisuutta vammaisuudesta ja paraurheilusta. Pajulahden kohdalla haasteeksi tulee kuitenkin tilojen löytäminen kokeiluja varten, sillä kaikki tilat ovat kilpailujen käytössä (järjestäjätahon haastattelu). Koska Lahden kaupungin liikuntapalveluiden edustajat toivoivat tapahtuman näkyvän kaupungissa enemmän, voisi tapahtuman markkinoiminen lajikokeilujen ja urheilijoiden tapaamisen avulla Lahdessa voisi olla siemen tulevaisuuden yhteistyölle.

Legacyn määritelmän yksi ulottuvuus on se, kuinka laajalle tapahtuman vaikutukset leviävät maantieteellisesti. EPYG-tapahtuman kohdalla pyrin tutkimaan tätä haastatteleamalla Lahden alueen toimijoita, eli Lahden vammaisneuvostoa ja Lahden kaupungin liikuntapalveluiden edustajia. He kokivat, että tapahtumalla voisi olla enemmän vaikutuksia sen lähialueeseen, jos se näkyisi Lahdessa enemmän. Tällä hetkellä tapahtumasta ei juuri tiedetty eikä sen koettu vaikuttavan esimerkiksi Lahdessa asuvien vammaisten henkilöiden liikkumiseen tai liikkumismahdollisuuksiin. Pajulahden läheisyydellä ei koettu olevan vaikutuksia myöskään Lahden esteettömään infrastruktuuriin. Yksi Lahden vammaisneuvoston edustajista toi kuitenkin haastattelussa esiin Pajulahdessa olevan tietotaidon esteettömästä liikuntapaikkarakentamisesta ja sen, että sitä voisi hyödyntää paremmin myös Lahden alueella. Lahden alueen toimijat pitivät mahdollisena, että Pajulahdessa järjestettävä paraurheilutapahtuma innostaisi kuntalaisia harrastamaan liikuntaa. Jonkin kilpailulajin tuominen kaupunkiin tai jokin muu Lahdessa näkyvä oheistapahtuma tai kampanja voisi auttaa tapahtuman vaikutusten, kuten tietoisuuden ja liikkumisen lisääntymisen, toteutumisessa tapahtuman lähialueella (ks. EFDS 2012, 6; Weed 2015, 211).

Darcyn (2016, 58) mukaan tapahtuman järjestäjien on otettava paikallisia vammaisia henkilöitä mukaan tapahtuman järjestämiseen, jotta tapahtuman myönteiset vaikutukset heidän elämäänsä voidaan maksimoida. EPYG-tapahtuman järjestäjissä oli mukana vammaisia henkilöitä sekä järjestelytoimikunnassa että vapaaehtoisina. Tapahtuman järjestäjät kokivat, että vammaisten henkilöiden mukaan ottamisessa on keskeistä, että heillä on tietotaitoa jostakin lajista tai kilpailujen järjestämisestä. Lahden vammaisneuvoston edustajat eivät niin ikään nähneet tarpeellisenä juuri heidän konsultoimistaan tapahtuman järjestämisessä, vaikkakin he pitivät itsestäänselvyytenä, että järjestäjissä on mukana vammaisia henkilöitä. Näiden tulosten valossa

voisi siis sanoa, että vammaisten henkilöiden näkemys ja tietotaito on tärkeää tapahtuman suunnittelussa ja järjestämisessä, mutta heidän olisi hyvä olla aiheeseen vihkiytyneitä ja kokeneita paraurheilutapahtumien kävijöitä tai järjestäjiä. Yksi vaihtoehto on myös järjestää heille koulutusta paraurheilutapahtumista ja niiden järjestämisestä.

Järjestäjätahot arvioivat EPYG 2022 -tapahtuman vaikutuksia kyselyn avulla, joka lähetettiin urheilijoille ja muille tapahtumaan osallistuneille. Kyselyn avulla järjestäjät saavat arvokasta palautetta suunnittelemistaan vaikutuksista, mutta aineettomat ja pitkän aikavälin vaikutukset saattavat jäädä siinä vähemmälle huomiolle. Myös muissa urheilutapahtumissa aineettomien ja pitkän aikavälin vaikutusten, kuten asenteiden muutoksen, arviointi on osoittautunut hankalaksi (Misener ym. 2013, 332–333; Preuss 2007, 223). Arviointiin tulisi kehittää jokin malli, jolla voitaisiin ottaa kaikki vaikutusten eri osa-alueet huomioon ja rekrytoida jokin ulkopuolinen organisaatio, joka toteuttaisivat arvioinnin (Darcy 2016, 58–59; Dickson ym. 2011, 298–299).

Yhdeksi arvioinnin työkaluksi on ehdotettu bottom-up-näkökulmaa, jossa legacya ikään kuin rakennetaan tapahtuman suunnitteluvaiheesta asti. Tällä lähestymistavalla pystyttäisiin ottamaan huomioon kaikki legacyn osa-alueet, niin myönteiset kuin kielteisetkin. (Preuss 2007, 217) EPYG-tapahtumassa joitakin legacyn osa-alueita, kuten ympäristövaikutuksia ja esteettömyyttä, oli huomioitu bottom-up-näkökulman mukaisesti. Tapahtuman vaihtoehtoiskustannukset ja syrjäytymisvaikutus huomioiden, järjestäjät arvioivat, että tapahtuma oli kannattavaa järjestää. Toisaalta se syrjäytti Pajulahden normaalia toimintaa, kuten perheiden liikuntalomia, jota voisi pitää myös kielteisenä vaikutuksena yhteiskunnalle. Vaikutusten arviointi riippuu siitä, mitä asioita pidetään tärkeimpinä (Misener ym. 2013, 332–333).

Yhteistyökumppaneiden haastatteluissa kantavia teemoja olivat verkostoituminen, yhteneväiset arvot tapahtuman kanssa ja hyvän tuottaminen paikalliselle yhteisölle. Paikallisuus arvona korostui, sillä kaikki kolme yhteistyökumppania nostivat sen yhdeksi syyksi EPYG-tapahtuman sponsoroinnille. Yritysten edustajat pääsivät verkostoitumaan etenkin kumppanitulaisuudessa, jota he pitivät onnistuneena ja hyvänä paikkana tuoda esiin oman yrityksen arvoja ja oppia yhteiskuntavastuusta lisää. Koska yhteistyökumppanit tavoittelivat yhteistyöstä taloudellisen hyödyn sijasta ennemminkin aineettomia hyötyjä, eivät he juurikaan mitanneet tai arvioineet yhteistyön tuloksia jälkikäteen. Yhteistyökumppanit eivät myöskään nähneet mitään riskejä tai kielteisiä vaikutuksia tapahtuman tukemisella, mikä voi johtua urheiluun liitettävistä

myönteisistä ominaisuuksista (Itkonen ym. 2007, 24) ja nuorten paraurheilijoiden tukemisen yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä (ks. Alaja 2000, 112). Yritysten edustajat kertoivat myös sujuvasta yhteistyöstä järjestäjän, eli Pajulahden kanssa ja kaikin puolin onnistuneesta tapahtumasta, jossa he halusivat olla mukana.

EPYG-yhteistyökumppanuuksissa voidaan haastattelujen perusteella nähdä olevan myös joitain hyväntekeväisyyden, toisin sanoen mesenaatin, piirteitä: osa yrityksistä koki, että yhteistyökumppanuudella ei ollut niinkään liiketoiminnallisia tai puhtaasti markkinoinnillisia tavoitteita, vaan suurempia arvoja olivat juuri hyvän tekeminen ja verkostoituminen alueella. Hyväntekeväisyyden tavoitteiksi luetaankin usein business-to-business -markkinointi tai aktiivinen osallistuminen yhteisön kehittämiseen (Lipponen 1999, 49). Toisaalta yritykset myös kertoivat muistakin yhteistyökumppanuuden hyödyistä, kuten tunnettuuden kasvattamisesta, brändi-imagon parantamisesta ja oman sanomansa välittämisestä halutuille kohderyhmille. Yhteistyökumppanit myös toteuttivat vastuullisuusohjelmiaan ja toivat esiin yhteiskuntavastuutaan tapahtumaa tukemalla eli hyötyivät eri tavoin yhteistyöstä. Voidaan siis sanoa, että EPYG-yhteistyökumppanuudesta oli löydettävissä piirteitä sekä hyväntekeväisyydestä että sponsoroinnista.

Jotta yhteistyökumppanit saisivat mahdollisimman paljon hyötyjä irti urheilutapahtuman sponsoroinnista, tulisi yrityksen ja tapahtuman välillä olla joko imagollinen tai toiminnallinen yhteys (Gwinner & Eaton 1999, 47). EPYG-tapahtuman sponsoreilla tärkein yhteys tapahtumaan oli paikallisuus, minkä voisi kuvitella välittyneen myös kuluttajille. Hyvä esimerkki toiminnallisesta yhteydestä oli se, että EPYG-tapahtumassa hyödynnettiin yhden sponsorin valmistamia palkintoja (yhteistyökumppanin haastattelu).

Yksi ajankohtainen teema urheilutapahtumien ympärillä on niiden ympäristövastuu, sillä suur tapahtumat saavat tänä päivänä osakseen yhä enemmän ympäristökritiikkiä. Tapahtuman vaikutukset ympäristöön voidaan nähdä yhtenä legacyn ulottuvuutena (Dickson ym. 2011, 295), jota tulisi mitata ja ottaa huomioon tapahtuman suunnittelussa. EPYG-tapahtuman hiilidioksidipäästöjä pyrittiin minimoimaan muun muassa yhteiskyytien järjestämisellä ja Pajulahdessa tehdyllä energiaremontilla. Kuitenkin, kun järjestetään kansainvälinen tapahtuma, on matkustamista tapahtuttava ja täysin päästöttömän tapahtuman järjestäminen on hyvin vaikeaa. (Järjestäjätahon haastattelu)

7.2 Tutkimuksen arviointi

Tämä tapaustutkimus EPYG 2022 -tapahtumasta onnistui lisäämään ymmärrystä paraurheilutapahtumista ja niiden merkityksistä sidosryhmille. Tapaustutkimuksessa ei ole tarkoitus vain kuvata yksittäistä tapausta, vaan lisätä ymmärrystä tutkimuskohteesta tapauksen tutkimisen kautta, luoda tai korjata teoriaa (Vilka ym. 2018, 195). Tutkin tapahtuman vaikutuksia yleisesti ja monia eri sidosryhmiä haastatellen, mutta en perehtynyt mihinkään tiettyyn vaikutukseen tai sidosryhmään sen tarkemmin. Koen, että tämä tutkimus on yleiskatsaus ja pintaraapaisu laajasta tutkimuskohteesta, paraurheilutapahtuman merkityksistä, eikä siten uppoudu kovin syvälle tapahtuman yksittäisiin vaikutuksiin tai ominaisuuksiin. Tutkimuksen tarkoituksena oli lisätä ymmärrystä suomalaisista paraurheilutapahtumista, sillä niitä ei ole juurikaan tutkittu, ja koen, että tutkimus onnistui siinä.

Legacyyn määritelmässä todetaan, että vain tapahtuman pitkäaikaiset vaikutukset voidaan laskea legacyksi (Preuss 2007, 208). Tässä tutkimuksessa aloin tutkimaan EPYG-tapahtuman vaikutuksia yhteiskuntaan vain noin kaksi kuukautta tapahtuman päättymisen jälkeen, jolloin kaikkia vaikutuksia ei ole välttämättä vielä ollut havaittavissa. Mikäli tämän tutkimuksen aineisto olisi kerätty esimerkiksi vuosi tapahtuman jälkeen, olisi tulokset voineet olla erilaisia, etenkin Lahteen ulottuvien vaikutusten osalta. Toisaalta Pajulahdessa on järjestetty EPYG-tapahtuma myös vuonna 2019, jolloin voidaan ajatella, että tässä tutkimuksessa on voinut tulla esiin vaikutuksia myös kolmen vuoden aikajänteellä. Vaikutusten arvioimisessa yksi suurin haaste onkin juuri se, milloin niitä kannattaa lähteä arvioimaan, jotta vaikutuksista saataisiin mahdollisimman hyvä kokonaiskuva (Misener ym. 2013, 332–333).

Kirjallisuuskatsaus onnistui luomaan kokonaiskuvan urheilutapahtumien legacysta tehdystä tutkimuksesta ja johdattelemaan lukijaa tähän tutkimukseen. Joidenkin vaikutusten kohdalla koin katsauksen tekemisen kuitenkin vaikeaksi, sillä aiempien tutkimusten tulokset olivat ristiriitaisia keskenään. Kirjallisuuskatsauksessa myös toistuu samoista suurista urheilutapahtumista saadut tulokset. Esimerkiksi Lontoon 2012 ja Pekingin 2008 olympialaisista ja paralympialaisista kirjoitin paljon, koska niistä tehtyä tutkimusta oli kattavasti saatavilla. Olisin voinut etsiä enemmän tutkimusta muistakin paralympialaisten isäntäkaupungeista, kuten Riosta vuonna 2016. Tehdyn tutkimuksen määrään voi vaikuttaa se, kuinka hyvin tapahtuma onnistui ja kuinka paljon legacya on haluttu tutkia. Eri isäntämaista

saatuja tuloksia vertaillaessa tulee myös pitää mielessä niiden yhteiskuntien yhdenvertaisuuden lähtötilanne, sillä se luonnollisesti vaikuttaa siihen, kuinka paljon yksittäinen paraurheilutapahtuma voi sitä enää parantaa. Esimerkiksi Lontoon infrastruktuurin parantumisesta paralympialaisten myötä ei raportoitu niin paljoa kuin Pekingin esteettömyyden parantumisesta, mutta voi olla, että Lontoossa infrastruktuuri oli suhteellisen esteetön jo ennen kilpailuja. Lisäksi tutkimusta lukiessa on hyvä pitää mielessä, että vertaan tässä tutkimuksessa EPYG-tapahtumaa paralympialaisista ja muista megatapahtumista tehtyyn tutkimukseen, vaikka ne ovat selkeästi suurempia tapahtumia kuin EPYG. Paralympialaisten vaikutuksia ei voi välttämättä suoraan verrata EPYG-tapahtuman vaikutuksiin, vaikka niin olen tässä tutkimuksessa paraurheilutapahtumien vähäisen tutkimuksen takia joutunutkin tekemään.

Saamieni tutkimustulosten käytettävyyteen ja yleistettävyyteen liittyy tapaustutkimuksille ominainen riski: teoriasidonnaisessa tai -lähtöisessä tapaustutkimuksessa on mahdollista, että tutkimuskohdetta kuvaavan tapauksen piirteitä rajautuu teorian ohjaamana tutkimuksesta pois, mikä saattaa vaikuttaa tutkimuksen yleistettävyyteen (Vilka ym. 2018, 195). Peilasin tätä pro gradu -tutkimusta aiempaan paraurheilutapahtumien legacysta tehtyyn tutkimukseen ja loin sen pohjalta teemahaastattelurungon ja tulkitsin saamiani tuloksia. Teoriaan nojautuminen auttoi tutkimuksen tekemisessä, mutta se on myös saattanut rajata joitain EPYG 2022 -tapahtuman piirteitä tutkimuksesta pois. Koska haastattelutilanteessa käytiin ensisijaisesti läpi aiemmassa tutkimuksessa esiin nousseita vaikutuksia, voi olla, että joitain EPYG-tapahtuman mahdollisia vaikutuksia on jäänyt tutkimuksesta pois, sillä en ole niistä haastattelijana osannut kysyä. Muutoin tutkimuksen toteutus onnistui kokonaisuudessaan hyvin ja valitsemani tutkimusmenetelmät auttoivat luomaan lisää ymmärrystä vasta vähän tutkitusta aiheesta.

Aiempi tutkimus, oma ennakkotietämykseni tutkijana sekä sidosteisuuteni Suomen Paralympiakomiteaan tutkimusaiheen ehdottajana on varmastikin vaikuttanut jollain tapaa tutkimuksen toteuttamiseen ja sitä kautta sen objektiivisuuteen ja toistettavuuteen. Toisaalta kvalitatiivisessa tutkimuksessa objektiivisuuden saavuttaminen sen perinteisessä mielessä on mahdotonta, koska tutkijan esiymmärrys ja omat arvot vaikuttavat siihen, miten hän pyrkii ymmärtämään tutkimaansa ilmiötä. Tutkijana olen kietoutunut siihen, mitä tiedän entuudestaan. Tämän laadullisen tutkimuksen tuloksiksi olen voinut saada vain ehdollisia selityksiä, jotka ovat sidoksissa tiettyyn aikaan ja paikkaan. Siispä tässäkin tutkimuksessa ei ole ollut tarkoitus todistaa jo olemassa olevia totuuksia ja väittämiä vaan pyrkiä löytämään tai paljastamaan tosiasioita. (ks. Hirsjärvi 2009, 161)

Toivon, että tämän tutkimuksen tuloksista voi saada uusia ajatuksia ja ideoita tuleviin Suomessa järjestettäviin paraurheilutapahtumiin ja niiden vaikuttavuuden laajentamiseen. Esimerkiksi vaikutusten tunnistamisen ja arvioinnin kehittäminen sekä vaikutusten levittäminen lähiympäristöön uusia sidosryhmiä tavoittamalla ja näkyvyyden lisäämisellä voisivat olla seuraavia askelia paraurheilutapahtumien yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehittämisessä. Potentiaalisilla sidosryhmillä tarkoitan esimerkiksi kaupunkeja, paikallisia vammaisyhdistyksiä, kouluja ja urheiluseuroja. Lisäksi tutkimus paraurheilutapahtumien legacysta on tulevaisuudessa tärkeää ja seuraavaksi esittelenkin näkemyksiäni jatkotutkimustarpeisiin.

7.3 Jatkotutkimustarpeita

Uutta tutkimusta urheilutapahtumien vaikutuksista tarvitaan jatkossa sekä kansainvälisesti että kansallisesti Suomessa. Eri vaikutuksia tulisi tutkia systemaattisesti ja pidemmällä aikavälillä sekä paneutua niihin yksityiskohtaisesti. Esimerkiksi urheilun harrastajamäärien kasvua voisi seurata yhteistyössä urheiluseurojen tai lajiliittojen kanssa, vaikkakin nettovaikutusten huomioiminen olisi tässäkin vaikutuksessa vaikeaa. Koska on huomattu, että lyhyellä aikavälillä suuret tapahtumat voivat lisätä harrastamista (Opinium 2013; Weed ym. 2015, 207), pidemmän aikavälin tutkimusta tarvittaisiin. Lisäksi Weed ym. (2015, 211) toteavat, ettei pelkkä tapahtuma yksinään riitä harrastajamäärien nousemiseen, mistä syystä erilaisten aloitteiden vaikutusta olisi tarpeellista tutkia. Myös tietoisuuden lisääntymisen tutkimisessa kampanjat ja muut oheistapahtumat voisivat olla kiintoisa jatkotutkimuskohde (ks. Cashman 2006, 272; EFDS 2012, 6).

Kolmas mielenkiintoinen tutkimuskohde on mielestäni ei-vammaisten henkilöiden oppiminen ja tietoisuuden lisääntyminen tapahtuman myötä. Tätä voisi selvittää esimerkiksi tutkimalla paraurheilutapahtumissa käyvän yleisön tai lähetyksiä katsovien ihmisten kokemuksia. Olisi kiinnostavaa saada lisää ymmärrystä siitä, miten he näkevät paraurheilun arvostuksen yhteiskunnassa tai miten heidän käsityksensä vammaisuudesta ovat muuttuneet paraurheilun seuraamisen myötä. Muita tutkimusaiheita paraurheilutapahtumien vaikutuksista voisivat olla vapaaehtoisten oppimisen ja tietoisuuden lisääntyminen sekä se, miten paraurheilijat kokevat urheilemisen ja urheilutapahtumien vaikuttavan siihen, miten vammaiset henkilöt nähdään

yhteiskunnassa. Myös paraurheilutapahtumien mahdolliset vaikutukset vammaisten henkilöiden asemaan yhteiskunnassa, kuten heidän työllistymis- tai harrastusmahdollisuuksiinsa, on vasta vähän tutkittu alue.

Lisäksi urheilutapahtumien vaikutukset ympäristöön, niiden todelliset hiilijalanjäljet ja kilpailuorganisaatioiden ympäristöhallinta olisivat ajankohtaisia tutkimuskohteita. Järjestäjäorganisaatioita tulisi kannustaa ekologisten vaihtoehtojen hyödyntämiseen esimerkiksi rakennusmateriaaleissa. (Sotiriadou & Hill 2015, 1) Olisi tärkeää kehittää malli mahdollisimman pienen hiilijalanjäljen muodostavien suur tapahtumien järjestämiseen ja niiden todellisen hiilijalanjäljen mittaamiseen (ks. Porvoo Jukola 2023). Kun tiedetään, mikä toiminto aiheuttaa minkäkin verran päästöjä, on niiden minimointi ja kompensoiminen tulevaisuudessa helpompaa.

Paraurheilutapahtumien tutkimuksessa tarvittaisiin lisää ymmärrystä myös yhteistyökumppanuuksista. Tutkimustietoa tarvitaan etenkin sponsoroinnin vaikutuksista kuluttajien ajatuksiin ja ostokäyttäytymiseen sekä käytännön hyödyistä sponsoroivan yrityksen liiketoiminnalle (Breuer ym. 2012, 59). Jotta urheilutapahtumia voidaan jatkossakin toteuttaa nykyisessä laajuudessaan (ks. Gratton & Taylor 2000, 178) sekä kasvattaa paraurheilun suosiota ja rahoitusta, tulee yhteistyön tehokkuutta ja sen hyötyjä sekä yritykselle että urheilutapahtumalle tutkia enemmän. Kiinnostavaa on myös se, mikä saa yritykset tukemaan paraurheilua kerta toisensa jälkeen tai vaihtoehtoisesti se, miksi sitä ei valita sponsoroinnin kohteeksi. Lisäksi sponsoroinnin tulosten, ja etenkin sen aineettomien vaikutusten, arviointiin tulisi kehittää luotettavia keinoja.

Viimeiseksi jatkotutkimusaiheeksi nostan vaikuttavuuden arviointityökalut. Suomesta puuttuu yhtenäinen, kattava ja vertailukelpoinen tilastointi tapahtumista ja niiden vaikutuksista. Tietoa on tuotettu eri tahojen toimesta ja erilaisin metodein, jolloin se on hajautetusti eri alustoilla. Jotta tietoa suomalaisista urheilutapahtumista voitaisiin hyödyntää kansallisesti ja vertailla kansainvälisesti, tulisi sen olla tehty samanlaisella tilastointi- ja arviointitavalla. (Olympiakomitea 2018, 16) Myös kansainvälisessä tutkimuksessa urheilutapahtumien vaikutusten arviointi on osoittautunut haasteelliseksi (ks. esim. Preuss 2007, 217, 223), joten jatkotutkimusta vaikutusten arvioinnin tavoista ja työkaluista tarvitaan.

LÄHTEET

- Aaker, D. (2000). *Brandien johtaminen*. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Alaja, E. (2000). *Arpapeliiä – Urheilumarkkinoinnin käsikirja*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino OY.
- Aaltola, J. (2018). Filosofia, tiede, ymmärtäminen. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-Kustannus, 14–28. E-kirja. Viitattu 4.1.2023.
- Ahmed, N. (2013). Paralympics 2012 legacy: Accessible housing and disability equality or inequality? *Disability & Society*, 28 (1), 129–133. Viitattu 15.11.2021. doi: 10.1080/09687599.2012.739367
- BBC Newsround. (25.7.2013). Kids playing more sport since London 2012, suggests Newsround survey. CBBC Newsround. Verkkosivu. Viitattu 13.11.2021. <https://www.bbc.co.uk/newsround/23434275>.
- BBC Sport. (18.12.2012). Paralympics funding increased. Verkkosivu. Viitattu 23.11.2021. <https://www.bbc.com/sport/disability-sport/20774792>.
- Breitbarth, T., Hovemann, G., & Walzel, S. (2011). Scoring strategy goals: Measuring corporate social responsibility in professional European football. *Thunderbird International Business Review*, 53 (6), 721–737. doi: 10.1002/tie.20448
- Breuer, C., Pawlowski, T. & Rumpf, C. (2012). Sponsorship and Branding. Teoksessa Desbordes, M. & Richelieu, A. (toim.) *Global sport marketing: Contemporary issues and practice*. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York: Routledge, 47–62. E-kirja. Viitattu 25.4.2023.
- Brittain, I. (2018). Key Points in the History and Development of the Paralympic Games. Teoksessa I. Brittain & A. Beacom (toim.) *The Palgrave Handbook of Paralympic Studies*. London: Macmillan Publishers Ltd, 125–150. E-kirja. Viitattu 23.11.2021.
- Brittain, I. (2011). The Toronto Olympiad for the Physically Disabled. Teoksessa K. Gilbert (toim.) *Paralympic Legacies*. Champaign, IL: Common Ground Research Networks, 35–54. E-kirja. Viitattu 1.12.2021.
- Buchholz, K. (2021). Where the Paralympics Beat the Olympics. Viitattu 18.8.2023. <https://www.statista.com/chart/25606/paralympics-olympics-comparison/>.
- Cashman, R. (2006). *The Bitter-sweet Awakening: The Legacy of the Sydney 2000 Olympic Games*. New South Wales: Walla Walla Press.

- Chelimsky, E. (1997). The Coming Transformations in Evaluation. Teoksessa E. Chelimsky & W. Shadish (ed.) *Evaluation For The 21st Century A Handbook*. Thousand Oaks: Sage Publications, 1–26.
- China's Paralympic history. (s.a.). Verkkosivu. Viitattu 20.12.2021. http://www.china.org.cn/paralympics/2008-09/03/content_16378772.html.
- Darcy, S. (2018). The Paralympic movement: a small number of Behemoths overwhelming a large number of also-rans—a pyramid built on quicksand? Teoksessa I. Brittain & A. Beacom (toim.) *The Palgrave Handbook of Paralympic Studies*. London: Macmillan Publishers Ltd, 221–246. E-kirja. Viitattu 23.11.2021.
- Darcy, S. (2016). Paralympic Legacy. Learning from Sydney 2000 to Prepare for Tokyo 2020. Viitattu 25.11.2021. <http://para.tokyo/english/Simon%20Darcy.pdf>
- Darcy, S., Dickson, T. (2021). Will #WeThe85 finally include #WeThe15 as a legacy of Tokyo 2020? Olympic and Paralympic Analysis 2020: Mega events, media, and the politics of sport, 123–123. United Kingdom: Bournemouth University. Viitattu 8.3.2023. <https://olympicanalysis.org/section-5/will-wethe85-finally-include-wethe15-as-a-legacy-of-tokyo-2020-2/>.
- Darcy, S. & Appleby, L. (2011). Sydney 2000: Moving from Post-Hoc Legacy to Paralympic Legacies. Teoksessa K. Gilbert (toim.) *Paralympic Legacies*. Champaign, IL: Common Ground Research Networks, 75–98. E-kirja. Viitattu 1.12.2021.
- Dickson, T. J., Benson, A. M., & Blackman, D. A. (2011). Developing a framework for evaluating Olympic and Paralympic legacies. *Journal of Sport & Tourism*, 16 (4), 285-302. doi: 10.1080/14775085.2011.635014
- Emery, P. R. (2001). Bidding to host major sports event. Strategic investment or complete lottery. Teoksessa C. Gratton & I. Henry (toim.) *Sport in the city. The role of sport in economic and social regeneration*. Lontoo: Routledge, 90–108.
- English Federation of Disability Sport. (2012). Legacy Questionnaire Report. Viitattu 7.12.2021. <https://www.activityalliance.org.uk/how-we-help/research/1880-paralympic-legacy-survey-september-2012>.
- Eriksson, P. & Koistinen, K. (2014). Monenlainen tapaustutkimus. Kuluttajatutkimuskeskus. 2. painos. doi: 10.13140/RG.2.1.3944.6489.
- European Paralympic Committee. (s.a.). Games and Events. Viitattu 2.12.2022. <https://www.europaralympic.org/games-events>.

- European Paralympic Committee. (2022). EPYG22 in Numbers. Viitattu 2.12.2022. https://www.europaralympic.org/_files/ugd/95b1c8_2d961adc1f24492a9505118c21073b73.pdf.
- European Para Youth Games 2022. (s.a.) Verkkosivu. Viitattu 2.12.2022. <https://epyg2022.fi>.
- Eskola, J. (2001): Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen tutkimuksen analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 133–157. E-kirja. Viitattu 16.3.2023.
- Gilbert, K. & Legg, D. (2011). Conceptualising Legacy. Teoksessa I. Brittain & A. Beacom (toim.) *The Palgrave Handbook of Paralympic Studies*. London: Macmillan Publishers Ltd, 125–150. E-kirja. Viitattu 23.11.2021.
- Getz, D. (1997). *Event Management & Event Tourism*. New York: Cognizant Communication Corporation.
- Goggin, G., & Newell, C. (2000). Crippling Paralympics? Media, Disability and Olympism. *Media International Australia Incorporating Culture and Policy*, 97 (1), 71. Viitattu 8.10.2021. <https://www.academia.edu/417654/>.
- Gold, J. R. & Gold, M. M. (2007). Access for all: the rise of the Paralympic Games. *Journal of the Royal Society for the Promotion of Health*, 127 (3), 133–141. Viitattu 12.12.2021. <https://www.academia.edu/2297758>.
- Graham, S., Neirotti, L. D. & Goldblatt, J. J. (2001). *The ultimate guide to sports marketing*. 2. painos. New York: McGraw-Hill.
- Gratton, C. & Preuss, H. (2008). Maximizing Olympic Impacts by Building Up Legacies. *The International Journal of the History of Sport*, 25 (14), 1922–1938. doi: 10.1080/09523360802439023
- Gratton, C. & Taylor, P. (2000). *Economics of Sport and Recreation*. London: Spon Press.
- Gwinner, K. P. & Eaton, J. (1999). Building Brand Image Through Event Sponsorship: The Role of Image Transfer, *Journal of Advertising*, 28 (4), 47–57. doi: 10.1080/00913367.1999.10673595
- Haynes, J. (2001). *Socio-Economic Impact of the Sydney Olympic Games*. Barcelona. Viitattu 7.1.2022. <https://core.ac.uk/download/pdf/13282874.pdf>.
- Heikkinen, R.-L. & Laine, T. (1997). Tutkimuksen polulla. Teoksessa Heikkinen, R.-L. & Laine, T. (toim.) *Hoitava kohtaaminen*. Helsinki: Kirjayhtymä, 18–23.

- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. & Sinivuori, E. (2009). Tutki ja kirjoita. 15. painos Helsinki: Tammi.
- Howe, P. D. & Silva, F. (2021). #WeThe15 was misguided in using the Tokio Paralympic Games to launch a disability inclusion revolution. *The Conversation*. Viitattu 8.3.2023. <https://theconversation.com/wethe15-was-misguided-in-using-the-tokyo-paralympic-games-to-launch-a-disability-inclusion-revolution-166725>.
- International Olympic Committee. (2017). *Legacy Strategic Approach*. Viitattu 5.1.2023. https://library.olympics.com/Default/doc/SYRACUSE/173146/legacy-strategic-approach-moving-forward-international-olympic-committee?_lg=en-GB.
- International Paralympic Committee. (2013). *IPC Handbook. Responsibilities of stakeholders*. Viitattu 29.3.2023. https://www.paralympic.org/sites/default/files/document/141113151011315_2014_10_07+Sec+i+Chapter+3+Paralympic+Games+Principles.pdf.
- International Paralympic Committee. (2021). Tokyo 2020 Paralympics set to break all broadcast viewing records. Viitattu 18.8.2023. <https://www.paralympic.org/news/tokyo-2020-paralympics-set-break-all-broadcast-viewing-records>.
- International Paralympic Committee. (s.a.). *Schedule*. Verkkosivu. Viitattu 18.11.2021. <https://www.paralympic.org/tokyo-2020/schedule>.
- International Paralympic Committee. (2023). *Strategic Plan 2023–2026*. Viitattu 9.3.2023. <https://www.paralympic.org/news/ipc-publishes-new-strategic-plan-advance-paralympic-movement>.
- Itkonen, H., Ilmanen, K., & Matilainen, P. (2007). *Urheilun sponsorointi Suomessa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteiden laitos.
- Jarvis, P. (2011). Barcelona 1992. Teoksessa K. Gilbert (toim.) *Paralympic Legacies*. Champaign, IL: Common Ground Research Networks, 53–64. E-kirja. Viitattu 1.12.2021.
- Kellett, P. (2008). Volunteerism and the Paralympic Games. Teoksessa K. Gilbert & O. J. Schantz (toim.) *The Paralympic Games: Empowerment or Side Show?* Maidenhead: Meyer & Meyer (UK) Ltd, 176–183.
- Laine, T. (2018). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-Kustannus, 29–50. E-kirja. Viitattu 4.1.2023.

- LERI. London East Research Institute. (2007). Assessing the Legacy of the Olympic Games and Paralympic Games. Viitattu 2.3.2023. <https://www.london.gov.uk/>.
- Lewis, R. D. (2006). When cultures collide. Leading across cultures. Boston, London: Nicholas Brealey. Viitattu 7.1.2022. <http://www.utntyh.com/wp-content/uploads/2011/11/When-Cultures-Collide.pdf>.
- Lipponen, K. J. (1999). Sponsoroinnin kontrapunkti. Helsinki: Mainostajien liitto.
- London Organising Committee for the Olympic Games (LOCOG). (2007). Viitattu 30.11.2021. <https://library.olympic.org/>.
- Mainichi Japan. (23.8.2021). Tokyo Paralympics to receive vastly less TV broadcast coverage than Olympics. Viitattu 18.8.2023. <https://mainichi.jp/english/articles/20210823/p2a/00m/0sp/010000c>.
- Masterman, G. (2011). The importance and management of events. Teoksessa P. Taylor (toim.) *Torkildsen's sport and leisure management*. 6. painos. Abington: Routledge, 535–559.
- Masterman, G. (2009). *Strategic sports event management* (Olympic ed., 2. ed.). Butterworth-Heinemann: Elsevier.
- May, G., & Phelan, J. (2005). Shared goals — Sport and business in partnership for development. Prince of Wales International Business Leader Forum. Viitattu 13.12.2022. https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/25_shared_goals__sport_and_business_in_partnerships_for_development.pdf.
- Misener, L., Darcy, S., Legg, D. & Gilbert, K. (2013). Beyond Olympic Legacy: Understanding Paralympic Legacy Through a Thematic Analysis. *Journal of sport management*, 27 (4), 329–341. doi: 10.1123/jsm.27.4.329
- Myllymäki, A., Vakkuri, J. (2001). *Tulos, normi, tilivelvollisuus*. Tampere: Tampere University Press.
- Ng, K., & Salmikangas, A. (2019). Social Learning among Transplant Event Volunteers. *European Journal of Adapted Physical Activity*, 12 (2), 8. doi: 10.5507/euj.2019.008
- Opinium. (2013). Paralympic Legacy? *Opinium* 29.8.2013. Viitattu 8.12.2022. <https://www.opinium.com/paralympic-legacy/>.
- Pappous, A., Brown, C. (2017). Paralympic Legacies: A Critical Perspective. Teoksessa I. Brittain & A. Beacom (toim.) *The Palgrave Handbook of Paralympic Studies*. London: Macmillan Publishers Ltd, 647–664. E-kirja. Viitattu 22.11.2021.
- Parent, M. M. & Smith-Swan, S. (2013). *Managing major sports events: theory and practice*. Lontoo: Routledge.

- Philippou, C. (2022). World Cup: Fifa needs Qatar 2022 to leave a legacy of progress against corruption. *The Conversation*. Viitattu 14.3.2023. <https://theconversation.com/world-cup-fifa-needs-qatar-2022-to-leave-a-legacy-of-progress-against-corruption-196331>.
- Porvoo Borgå Jukola 2023. (s.a.) Hiiliviisas Jukola. Verkkosivu. Viitattu 28.2.2023. <https://jukola.com/2023/hiiliviisas-jukola-hanke/>.
- Preuss, H. (2007). The Conceptualisation of Measurement of Mega Sport Event Legacies. *Journal of Sport & Tourism*, 12 (3), 207–228. doi: 10.1080/14775080701736957
- Preuss, H., Alfs, C. (2007). Signaling growth. China’s major benefit from staging the Olympics in Beijing. *European Sport Management Quarterly*, 11 (1), 55–57. doi: 10.1080/16184742.2010.537362
- Pötsönen, R., & Välimaa, R. (1998). Ryhmähaastattelu laadullisen terveystutkimuksen menetelmänä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Rajavaara, M. (2006). Yhteiskuntaan vaikuttava Kela. Katsaus vaikuttavuuden käsitteisiin ja arviointiin. Sosiaali- ja terveysturvan katsauksia 69. Kelan tutkimusosasto. Helsinki 2006.
- Reichart, F., Dinel, A. & Schantz, O.J. (2008). Spectating at the Paralympic Games: Athens 2004. Teoksessa K. Gilbert & O. J. Schantz (toim.) *The Paralympic Games: Empowerment or Side Show?* Maidenhead: Meyer & Meyer (UK) Ltd, 34–56.
- Ribeiro, F. T. (2011). The Paralympic Games. Teoksessa K. Gilbert (toim.) *Paralympic Legacies*. Champaign, IL: Common Ground Research Networks, 155–164. E-kirja. Viitattu 1.12.2021.
- Ritchie, J. R., & Aitken, K. (1984). Assessing the impacts of the 1988 Olympic Winter Games: the research programme and initial results. *Journal of Travel Research*, 22 (3), 17–25. doi: 10.1177/004728758402200302
- “Sanoista teoiksi”, Huippu-urheilutyöryhmän ajatuksia suomalaisen huippu-urheilun kehittämiseksi. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010: 3. Viitattu 8.12.2022. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75583/tr13.pdf?sequence=1>.
- Shiota, K. (2018). Survey report on awareness and participation behavior in disabled sports and disability understanding after Tokyo’s bid for the 2020 Olympics and Paralympics. *Journal of Physical Therapy Science*, 30 (1), 5-10. doi: 10.1589/jpts.30.5.
- Shuhan, S. & Le Clair, J. (2011). Legacies and Tensions after the 2008 Beijing Paralympic Games. Teoksessa K. Gilbert (toim.) *Paralympic Legacies*. Champaign, IL: Common Ground Research Networks, 111–130. E-kirja. Viitattu 1.12.2021.

- Shuhan, S., Rui, Y., Ailin, M., Liu, C. & Tang, J. (2011). China and the development of sport for persons with a disability, 1978–2008: A review. *Sport in Society* 14 (9), 1192–1210. doi: 10.1080/17430437.2011.614776
- Sotiriadou, P. & Hill, B. (2015). Raising environmental responsibility and sustainability for sport events: A systematic review. *International Journal of Event Management Research* 10 (1), 1–10. Viitattu 7.3.2023. <http://hdl.handle.net/10072/99290>
- Sport and Recreation Alliance. (2013). Sports club survey. Viitattu 19.12.2022. <https://www.sportandrecreation.org.uk/policy/research-publications/sports-club-survey-2013>.
- Suomen Hiihtoliitto. (13.10.2017). Lahden MM-hiihdoilla vahva kokonaisvaikutus ja ykkössija vapaaehtoisten määrässä. Verkkosivu. Viitattu 24.4.2023. <https://arkisto.hiihtoliitto.fi/uutiset/lahden-mm-hiihdoilla-vahva-kokonaisvaikutus-ja-ykkossija-vapaaehtoisten-maarassa/>.
- Suomen Olympiakomitea. (2018). Kansainväliset urheilutapahtumat Suomessa -selvitys. Viitattu 24.4.2023. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/06/kansainvaliset-urheilutapahtumat-suomessa-selvitys.pdf>.
- Suomen Paralympiakomitea. (s.a.). Paralympiahistoriaa. Viitattu 18.11.2021. <https://www.paralympia.fi/urheilu/paralympialaiset/paralympiahistoriaa>.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Vancouver 2010 Paralympic Winter Games launches new era for the Canadian Paralympic Committee. (2010). Viitattu 17.12.2021. <https://www.newswire.ca/news/>.
- Vilkka, H., Saarela, M. & Eskola, J. (2018). Riittääkö yksi? Tapaustutkimus kuvaajana ja selittäjänä. Teoksessa Valli, R. & Aarnos, E. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 5. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 190–201. E-kirja. Viitattu 4.1.2023.
- Ward, I. (2022). The many, many controversies surrounding the 2022 World Cup, explained. Viitattu 23.1.2023. <https://www.vox.com/world/23450515/world-cup-fifa-qatar-2022-controversy-scandals-explained>.
- Weed, M., Core, E., Fiore, J., Wellard, I., Chatziefstathiou, D., Mansfield, L. & Dowse, S. (2015). The Olympic Games and raising sport participation: a systematic review of evidence and an interrogation of policy for a demonstration effect. *European Sport Management Quarterly* 15 (2), 195–226.
- Weight, E., Taylor, K., & Cuneen, J. (2010). Corporate motives for sport sponsorship at mid-major collegiate athletic departments. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, 3,

- 119-130. Viitattu 2.5.2023. https://csri-jiia.org/old/documents/publications/research_articles/2010/JIIA_2010_3_7_119_130_Corporate%20Motives.pdf.
- Yin, R. K. (2014). Case study research. Design and methods. 5. painos. Los Angeles: Sage.
- Yle. (19.7.2021). ”Nykyuotoiset olympialaiset ovat ongelmallisia”, sanoo SUL:n puheenjohtaja Sami Itani – Hän haluaa perua olympialaiset ja pelastaa urheilun. Viitattu 9.3.2023. <https://yle.fi/a/3-12022960>.
- Zimbalist, A. (2017). The Economic Legacy of Rio 2016. Teoksessa Zimbalist, A. (toim.), Rio 2016: Olympic Myths, Hard Realities. Washington D.C.: Brookings Institution Press, 207–238. E-kirja. Viitattu 3.2.2023. <http://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt1vjqp9.13>.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

1. Tutkimuksen nimi ja pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan European Para Youth Games 2022 -tapahtuman merkitykset sidosryhmille -**tutkimukseen**, jossa tutkitaan EPYG 2022 -tapahtuman merkityksiä sidosryhmille sekä tapahtuman yhteiskunnallisia vaikutuksia. Sinua pyydetään tutkimukseen, koska kuulut EPYG 2022 -tapahtuman sidosryhmiin (järjestäjä tai yhteistyökumppani). Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista. Liitteessä on kerrottu henkilötietojesi käsittelystä.

Tutkimukseen osallistuu *noin* 8–10 tutkittavaa eri sidosryhmistä.

2. Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen, -keskeyttää osallistumisen tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta, milloin tahansa tutkimuksen aikana. Tästä ei aiheudu sinulle kielteisiä seurauksia.

Peruuttaessasi suostumuksesi henkilötietojesi käsittelyyn, sinusta siihen mennessä kerättyjä henkilötietoja/näytteitä ja muita tietoja ei voida käsitellä osana tutkimusta, vaan ne hävitetään, mikäli niiden poistaminen aineistosta on mahdollista.

3. Tutkimuksen kulku

Tutkimuksen aineisto muodostuu EPYG 2022 -tapahtuman sidosryhmien edustavien henkilöiden haastatteluista. Kukin haastattelu kestää noin 60 minuuttia.

Tutkimus toteutetaan teemahaastatteluilla. Tutkimuksen aikana sinulle esitetään kysymyksiä, joiden avulla selvitetään, miten ja miksi EPYG 2022 -tapahtumaa järjestetään ja rahoitetaan sekä tapahtuman mahdollisia vaikutuksia yhteiskuntaan.

Tutkimukseen sisältyy yksi haastattelu, joka toteutetaan tutkijan ja tutkimukseen osallistuvan välillä kahdenkeskeisesti joko Zoom- tai Teams-videotapaamisena tai kasvokkain. Tutkija voi

olla sinuun yhteydessä myös jälkikäteen, mikäli haastatteluaineiston täydentäminen nähdään aineiston analysointivaiheessa tarpeelliseksi.

4. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat hyödyt, haitat ja epämukavuudet

Tutkimukseen osallistumisesta ei odoteta aiheutuvan sinulle haittaa tai epämukavuuksia. Tutkimuksessa käsitellään liitteenä olevassa tietosuojailmoituksessa kuvattuja haastateltavien henkilötietoja, jotka ovat tarpeellista taustatietoa haastatteluaineiston käsittelyssä. Henkilötiedot tallentuvat teemahaastattelujen ääni- ja/tai videotallenteisiin. Kerätyt aineistot sekä tutkimustuloksia käsitellään ja säilytetään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla, tietojen katoamisesta aiheutuvia haittoja minimoiden. Tämän takaamiseksi henkilötiedot pseudonymisoidaan eli jokaisen haastateltavan henkilötieto korvataan koodilla.

5. Tutkimuksen kustannukset ja korvaukset tutkittavalle sekä tutkimuksen rahoitus

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

6. Tutkimustuloksista tiedottaminen ja tutkimustulokset

Tutkimuksesta valmistuu opinnäytetyönä pro gradu -tutkielma. Valmis opinnäytetyö on julkinen työ ja se julkaistaan JYX-julkaisuarkistoon, josta se on vapaasti luettavissa. Opinnäytetyön tuloksia käytetään mahdollisesti esitelmien pitämiseen ja tieteellisten julkaisujen laatimiseen. Tutkielma valmistuu vuonna 2023.

7. Tutkittavien vakuutusturva

Tutkittavan on hyvä olla tietoinen siitä, että Jyväskylän yliopiston henkilökunta ja toiminta on vakuutettu. Vakuutus sisältää potilasvakuutuksen, toiminnanvastuuvakuutuksen ja vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen. Tutkimuksissa tutkittavat (koehenkilöt) on vakuutettu tutkimuksen ajan ulkoisen syyn aiheuttamien tapaturmien, vahinkojen ja vammojen varalta. Tapaturmavakuutus on voimassa mittauksissa ja niihin välittömästi liittyvillä matkoilla.

8. Lisätietojen antajan yhteystiedot

Viola Asunmaa, LitK, vioasunm@student.jyu.fi
0504062231

Anna-Katriina Salmikangas, LitT, yliopistotutkija, opinnäytetyön ohjaaja, Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta, anna-katriina.salmikangas@jyu.fi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

TIETOSUOJAILMOITUS

Olet osallistumassa tieteelliseen tutkimukseen. Tässä tietosuojailmoituksessa sinulle kerrotaan henkilötietojesi osana tutkimusta. Sinulla on lain mukaan oikeus saada nämä tiedot.

1. Rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjä vastaa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta tutkimuksessa.

Tämän tutkimuksen rekisterinpitäjä on:

- a) Tutkija (rekisterinpitäjä ja tutkimuksen toteuttaja). Viola Asunmaa, LitK,
vioasunm@student.jyu.fi

Tutkimuksen ohjaaja: Anna-Katriina Salmikangas, LitT, yliopistotutkija, opinnäytetyön ohjaaja, Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta, anna-katriina.salmikangas@jyu.fi

2. Henkilötietojen käsittelijä(t)

Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan tahoa, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun ja sen antamien ohjeiden mukaisesti. Henkilötietojen käsittelijän kanssa on laadittava tietojenkäsittelysopimus. Tässä tutkimuksessa henkilötietojen käsittelijä on:

Viola Asunmaa, LitK, vioasunm@student.jyu.fi

Tutkimuksen toteutuksen aikana rekisterinpitäjä voi käyttää myös muita henkilötietojen käsittelijöitä, joita ei pystytä nimeämään etukäteen. Käsittelijöiden kanssa tehdään aina tarvittavat sopimukset ja niiden soveltuvuus henkilötietojen tietoturvalliseen käsittelyyn arvioidaan ennen sopimuksen tekoa. Rekisteröityä informoidaan käsittelijän käyttämisestä erikseen, jos muutos on merkittävä rekisteröidyn näkökulmasta.

Tutkimustiedon oikeellisuuden varmistamiseksi rekisterinpitäjä voi antaa tietoja käsiteltäväksi (ensisijaisesti ilman suoria tunnistetietoja) ns. tutkimuksen monitoroijalle tai verifioijalle määrääjälle, mikäli tämä on välttämätöntä. Nämä toimivat tutkimushenkilöstön valvonnassa ja heidän kanssaan tehdään tietojenkäsittelysopimukset.

3. Henkilötietojen muu luovuttaminen tutkimuksen aikana

Tietojasi käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta sivullisille.

Tietojasi voidaan luovuttaa tutkimuksen kuluessa, alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa yhteensopivaan tarkoitukseen, kun käsittely perustuu yleiseen etuun. Tällöin huolehditaan riittävästä teknisistä ja organisatorisista suojoimista. Saat halutessasi tutkimuksen vastuulliselta johtajalta tarkat tiedot siitä, minne tietojasi on luovutettu.

Jos tutkittavalle maksetaan palkkio tai kulukorvaus, suorituksen maksaja luovuttaa laissa säädetyt tiedot, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä Tulorekisteriyksikölle tulorekisteriin (laki tulotietojärjestelmästä 53/2018).

4. Tutkimuksessa European Para Youth Games 2022 -tapahtuman merkitykset sidosryhmille käsiteltävät henkilötiedot

Henkilötietojasi käsitellään tiedotteessa kuvattua tutkimustarkoitusta varten.

Tutkimuksessa Sinusta kerätään seuraavia henkilötietoja: nimi, organisaatio, jota edustat, tehtävä ja työhistoria organisaatiossa, sekä mahdollinen roolisi EPYG 2022 -tapahtumassa. Haastattelusta tehdään ääni- ja/tai videotallenne, joihin myös henkilötiedot tallentuvat. Tutkimukseen osallistuvilta kerätään sähköpostiosoite ja puhelinnumero, mutta näitä tietoja ei tallenneta osaksi tutkimusaineistoa. Tietojen kerääminen perustuu tutkimussuunnitelmaan.

Tutkimuksessa ei käsitellä erityisiä henkilötietoryhmiä.

5. Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste tieteellisessä tutkimuksessa

Yleisen edun mukainen tieteellinen tutkimus (tietosuoja-asetuksen artikla 6.1.e, erityiset henkilötietoryhmät 9.2.j)

6. Henkilötietojen siirto EU/ETA ulkopuolelle

Tutkimuksessa tietojasi ei siirretä EU/ETA -alueen ulkopuolelle.

7. Henkilötietojen suojaaminen

Henkilötietojen käsittely tässä tutkimuksessa perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan ja tutkimuksella on vastuhenkilö. Tutkimuksen rekisteriin tallennetaan vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta välttämättömiä tietoja.

Tunnistettavuuden poistaminen

Suorat tunnistetiedot poistetaan suojatoimena aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja).

Tutkimuksessa käsiteltävät henkilötiedot suojataan

käyttäjätunnuksella salasanalla

Tutkimuksesta on tehty erillinen tietosuojaan vaikutustenarvio

Ei, koska tämän tutkimuksen vastuullinen johtaja on tarkastanut, ettei vaikutustenarviointi ole pakollinen.

Tutkijat ovat suorittaneet tietosuoja ja tietoturvakoulutukset

Kyllä

8. HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY TUTKIMUKSEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Tutkimusrekisteri hävitetään tutkimuksen päätyttyä arviolta 12.2023 mennessä

9. Rekisteröidyn oikeudet

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi ja mitä henkilötietojasi käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista tietyissä tapauksissa. Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa kuten, jos kiistät henkilötietojesi paikkansapitävyyden.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin rekisterinpitäjä ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää oikeutesi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Oikeuksista voidaan poiketa myös jos rekisteröityä ei pystytä tai ei enää pystytä tunnistamaan.

Profilointi ja automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon. Tutkimuksessa henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena ei ole henkilökohtaisten ominaisuuksiesi arviointi, ts. profilointi vaan henkilötietojasi ja ominaisuuksia arvioidaan laajemman tieteellisen tutkimuksen näkökulmasta.

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen

Jos sinulla on kysyttävää rekisteröidyn oikeuksista, voit olla yhteydessä tutkijaan: Viola Asunmaa, LtiK, vioasunm@student.jyu.fi, +358504062231

Tietoturvaloukkauksesta tai sen epäilystä ilmoittaminen Jyväskylän yliopistolle

<https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojailmoitus/ilmoita-tietoturvaloukkauksesta>

Sinulla on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkasi sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, mikäli katsot, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojavaltuutetun toimiston ajantasaiset yhteystiedot: <https://tietosuoja.fi/etusivu>

LIITE 3. Teemahaastattelun runko.

1. Järjestäjille:

Organisaation taustaa

Kertoisitko itsestäsi ja ammatistasi?

Kertoisitko organisaatiosta, jossa työskentelet, sen toiminnasta ja toiminnalle asetetuista tavoitteista?

Mikä oli sinun roolisi EPYG-tapahtumassa?

EPYG-tapahtuman merkitys?

Koetko, että ihmiset arvottavat urheilua esim. paralympia, olympia eritavoin? Miten?

Mitä tavoitteita tällä tapahtumalla oli?

Miten paraurheilutapahtuman suunnittelu ja järjestelyt eroavat muista urheilutapahtumista?

Mitä kohderyhmiä tapahtumalla tavoiteltiin?

Vaihtoehtoiskustannukset: Jos tapahtumaa ei olisi järjestetty, mihin siihen käytetyt resurssit olisivat normaalitilanteessa käytetty?

Koetteko, että tapahtuma syrjäytti joitain hyödyllisiä toimintoja tai toimintaa, jota olisi toteutettu ilman tapahtuman järjestämistä?

Miksi koette, että tällaisia tapahtumia on tärkeää järjestää?

Mitä vaikutuksia tapahtumalla voi olla yhteiskuntaan?

Koetko, että paraurheilutapahtumat edistävät yhdenvertaisuutta? Paikallisesti Lahden alueella? Jos kyllä, niin miten?

Mitä positiivisia vaikutuksia uskot tapahtumalla olevan? Entä negatiivisia?

Koetko, että valtaväestössä voisi tapahtua yleinen asenteiden/tietoisuuden muutos paraurheilutapahtumien myötä vammaisurheilua/vammaisurheilijoita kohtaan? Entä asenteiden muutos? Miksi?

Ovatko infrastruktuuri ja esteettömät olosuhteet parantuneet paraurheilutapahtuman myötä Pajulahdessa? Miten?

Koetko, että paraurheilutapahtumat voisivat lisätä harrastajamääriä? Entä paraurheilun rahoitusta? Miksi?

Koetko, että EPYG-tapahtuma vaikutti Pajulahden tai Suomen imagoon? Miten?

Onko tapahtuman vaikutuksia yhteiskuntaan (kuten valtaväestön asenteiden muutos, olosuhteiden parantuminen, harrastajamäärien lisääntyminen) otettu suunnittelussa huomioon?

Oletteko huomanneet, että nämä tapahtuman suunnitellut vaikutukset olisivat toteutuneet? Entä oletteko huomanneet suunnittelemattomia? Millaisia?

Arvioidaanko tapahtuman yhteiskunnallisia vaikutuksia tapahtuman jälkeen?

Miten rekrytoitte ja koulutitte vapaaehtoiset?

Muuta

Mitä haluaisit vielä kertoa? Mitä unohdin kysyä?

2. Yhteistyökumppaneille:

Yrityksen taustaa

Kertoisitko itsestäsi ja ammatistasi?

Kertoisitko organisaatiostasi, sen toiminnasta, arvoista ja tavoitteista?

Millaisia tavoitteita yhteistyökumppanitoiminnalle asetetaan yleisesti?

Millä perustein valitsette kumppanuuksien kohteet?

Vaihtelevatko sponsoroinnin tavoitteet kohteen mukaan, kohteiden välillä? Miten?

Rahoitatteko vammaisurheilua/urheilua/urheilijoita? Miten ja miksi?

Mikä roolinne oli EPYG-tapahtumassa?

Kuinka paljon kohteen oma markkinointiosaaminen vaikuttaa kohteen valintaan?

EPYG-tapahtuman merkitys?

Koeko, että ihmiset arvottavat urheilua esim. paralympia, olympia eri tavoin? Miten ja miksi?

Oletteko rahoittaneet tätä tapahtumaa aiemminkin? Miksi?

Mitkä olivat sponsoroinnin tavoitteet tässä tapahtumassa?

Mitä kohderyhmiä tapahtuman sponsoroinnilla tavoiteltiin?

Miten te sponsorina näyitte tapahtumassa?

Näkyykö tapahtuman sponsorointi jotenkin organisaatiossanne? Miten? (esim. nettisivuilla/somessa mainintoja, yhdenvertaisuuden arvojen korostuminen työpaikalla, tms.)

Mitä tämän tapahtuman sponsorointi antaa teidän organisaatiollenne? (imagon paraneminen tms.)

Näettekö paraurheilun sponsoroinnissa mitään riskejä/negatiivisia vaikutuksia organisaatiollenne?

Miten sponsoroinnin tuloksia mitataan? Mitä tuloksia EPYGIN sponsoroinnista on tullut?

Vaihtoehtoiskustannukset: Mihin tapahtuman sponsorointiin käytetyt resurssit olisi käytetty ilman sponsorointia?

Mitä vaikutuksia tapahtumalla voisi olla yhteiskuntaan?

Pidetäänkö tapahtuman vaikutuksia yhteiskuntaan perusteena sponsoroinnille? Millaisia vaikutuksia? Koetteko, että paraurheilutapahtumien avulla voidaan parantaa yhdenvertaisuutta?

Koetteko, että EPYGIN tapahtuma parantaa Lahden imagoa?

Voisiko tapahtumasta saada suurempia yhteiskunnallisia hyötyjä irti? Miten?

Muuta

Mitä haluaisit vielä kertoa? Mitä unohdin kysyä?

3. Lahden vammaisneuvosto ja Lahden kaupungin liikuntapalvelut:

Yrityksen/järjestön taustaa

Kertoisitteko itsestänne ja taustastanne?

Kertoisitteko järjestöstänne, kuvailisitteko sen toimintaa ja tavoitteita?

Mitä vaikutuksia tapahtumalla voi olla/uskotaan olevan yhteiskuntaan?

Koetko, että ihmiset arvottavat urheilua esim. paralympia, olympia eritavoin? Miten ja miksi?

Koetko, että paraurheilutapahtumat edistävät yhdenvertaisuutta? Miten?

Millaisia vaikutuksia uskot vammaisurheilutapahtumalla olevan yhteiskuntaan? (esim. asenteiden ja tietoisuuden muutokset, infrastruktuuri, paraurheilijoiden rahoitus)

Entä negatiivisia vaikutuksia?

Millaisiksi koet vammaisurheilun harrastamisen mahdollisuudet tällä hetkellä kaupungissanne?

Kohtaavatko kysyntä ja tarjonta? Koetko, että ne voisivat parantua tapahtuman myötä?

Uskotko, että tapahtuma innostaa vammaisia henkilöitä urheilun pariin? Miksi?

Oletko huomannut, että paraurheilutapahtumilla olisi muita vaikutuksia vammaisten henkilöiden elämään? Millaisia?

Koetteko, että ei-vammaisten henkilöiden vapaaehtoisuus, vammaisten henkilöiden rekrytoiminen vapaaehtoisiksi voisi parantaa yhdenvertaisuutta?

Voisiko urheilutapahtumavapaaehtoisuudella parantaa vammaisten henkilöiden työllistymismahdollisuuksia?

EPYG-tapahtuman merkitys?

Näkyikö EPYG-tapahtuma organisaatiossanne tai sen toiminnassa?

Teittekö yhteistyötä tehdä tapahtuman järjestäjien kanssa? Millaista?

Millaista se voisi olla?

Voisiko teillä olla annettavaa tapahtuman suunnitteluun? Millaista?

Muuta

Mitä haluaisit vielä kertoa? Mitä unohdin kysyä?

